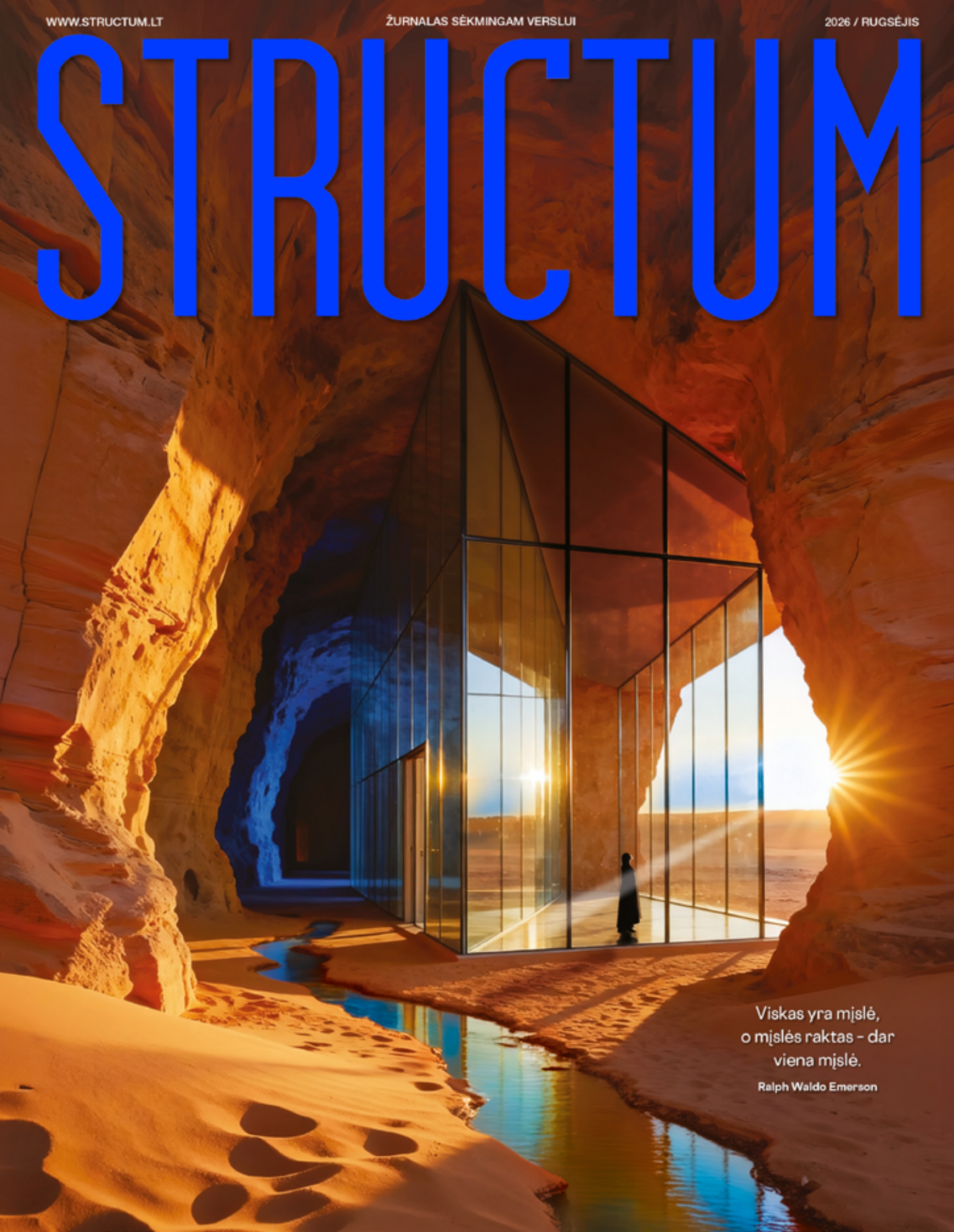

STRUCTUM

Viskas yra mįslė,
o mįslės raktas - dar
viena mįslė.

Ralph Waldo Emerson

VERTINANTIEMS KOKYBĘ! NUO LIEPTO IKI UOSTO

PONTONINIŲ KONSTRUKCIJŲ GAMINTOJAS **TOP MARINE** – ŠIUOLAIKINIŲ PONTONINIŲ LIEPTŲ, PRIEPLAUKŲ IR UOSTŲ SPRENDIMŲ LYDERIS BALTIJOS IR ŠIAURĖS ŠALYSE

Garso peizažai,
kuriuose gali
groti kiekvienas

Muzikinė erdvė -
čia susitinka
žaisti visos kartos

PASAULIS ŽINO: MES ESAME GEODEZINIŲ KUPOLŲ IR ŠIUOLAIKINĖS ARCHITEKTŪROS PROFESIONALAI

Mokyklos lauko klasė, Tel Avivas, Izraelis

Glamping viešbutis, Salenas, Švedija

Restoranas, Valdegas, Šveicarija

ILTE biuras, Vilnius, Lietuva

Jogos paviljonas, Kalifornija, JAV

Toyota paviljonas 24 val. Le Mano lenktynėse, Prancūzija

Jogos paviljonas, Ibisa, Ispanija

Privataus namo poilsio zona, Prancūzija

Outpost-X glamping viešbutis, Jutos valstija, JAV

Glamping viešbutis, Hiogas, Japonija

Glasscombi glamping viešbutis, Batas, Anglija

Infinity sea poilsio zona, Palanga, Lietuva

VIKING
DOME

STRUKTURUM

6

AUDRIUS AMBRASAS:
ARCHITEKTŪRA YRA GALVOSŪKIS, KURIAM
IŠSPRĘSTI BŪTINA IR MENINĖ IDĖJA

26 ARCHITEKTAS:
KOLIAŽAS BUTIKUI

32 SHOWROOM:
IŠSKIRTINIS
RE(N)GINYS
MINIMALISTINIO
KOLIAŽO ERDVĖJE

34 IŠMANUS
MIESTAS 13:
PRISTATOMOS
SAVIVALDYBĖS

42 RYTOJAUS KŪRIMAS:
TEMA, SUDOMINUŠI
LABIAU NEI *ODISĖJA*

88 NAMAS, KURĮ
GALIMA VADINTI MONO

92 SAMSUNG
KONFERENCIJŲ CENTRAS:
PASAULINIS LYGIŠ PO
MEDINIU SKLIAUTU

98 VILNIAUS
DŽIAZAS: LEITMOTYVAS -
SENAMIESČIO DVASIA

104 SVAJONIŲ ARENA
TAURAGĖJE ATIDAROMA!

62

ARCHITEKTŪROS
METAMORFOZĖS:
IŠ GRIUVĘSIŲ Į
ATEITIES PASTATUS

128

NAUJAS POŽIŪRIS | SENAS
TRADICIJAS

110 VLŠMU KAUNO
LIGONINĖJE - SKUBI PAGALBA
PO VIENU STOGU

114 OBS ARENA:
RENGINIŲ VIETA IŠSKIRTINIŲ
POTYRIŲ MĖGĖJAMS

118 DOMEIKAVOJE -
DAR VIENA PRIEŽASTIS
ĮSIKURTI JAUNOMS ŠEIMOMS

122 NEMENČINĖS MENO
MOKYKLA: IR JAUNUOMENEI, IR
VISAI BENDRUOMENEI

Elektroninę žurnalo versiją skaitykite
www.structum.lt

Perspausdinti straipsniai ir iliustracijos be leidėjo sutikimo
griežtai draudžiama. Redakcija neatsako už reklaminių skelbimų
turinį ir kalbą, taip pat už užsakovo pateiktų nuotraukų autorių

Reklaminiai tekstai žurnale yra žymimi Structum info.

LEIDĖJAS
UAB „STRUCTUM projektai“,
Savanorių pr. 1, 24 a.
LT-03116 Vilnius,
+370 5 208 03 35; +370 620 55 199
administracija@structum.lt

DIREKTORĖ
Ignė Dutova
info@structum.lt

PARDAVIMŲ VADOVĖ
Audronė Dausevičienė
+370 610 04 066
audrone@structum.lt

STRUCTUM PROJEKTŲ VADOVĖ
Meda Navickaitė

VYR. REDAKTORĖ
Rosita Rastauskienė
rosita@structum.lt

VYR. DIZAINERĖ
Anželika Jalmokaitė
dizainere@structum.lt

VYR. REDAKTORĖS PAVADUOTOJA
Neda Žvybienė
neda@structum.lt

TEMŲ AUTORĖS
Laura Kanopė
Rūta Averkienė
Lina Jankus

NUOTRAUKŲ ŠALTINIAI
Adobe stock, Freepik

VIRŠELYJE
A. Jalmokaitės
koliažas

© UAB „STRUCTUM projektai“, 2026
© STRUCTUM, 2026

STRUCTUM
SHOWROOM

×

ravak®

Vonioje – tik **ravak®**

EKSPozICIJA VYKS SPALIO 5 - 30 DIENOMIS

ASMENYBĚ

AUDRIUS AMBRASAS:

architektūra yra galvosūkis, kuriam išspręsti būtina ir meninė idėja

„KIEKVIENAME MŪSŲ STUDIJOS PASTATO PROJEKTE SLYPI SUDĖTINGAS KŪRYBINIS IR TECHNINIS GALVOSŪKIS“, – SAKO **AUDRIUS AMBRASAS**, VIENAS IŠKILIAUSIŲ ŠIUOLAIKINIŲ LIETUVOS ARCHITEKTŲ, LIETUVOS NACIONALINĖS KULTŪROS IR MENO PREMIJOS LAUREATAS, ŽINOMAS KAIP MODERNIŲ, PAVYZDINIŲ KOMERCINIŲ IR VISUOMENINIŲ PASTATŲ, REIKŠMINGAI PAKEITUSIŲ VILNIAUS MIESTO VEIDĄ, AUTORIUS.

*** Neda Žvybienė

Daugiau kaip prieš 30 metų įkūręs studiją „Audrius Ambrasas Architects“, architektas pabrėžia, kad jo komandos identitetas – racionalumas, kontekstualumas ir aiški, švari pastatų forma.

Neseniai skaitydamas pranešimą STRUCTUM tarptautinėje konferencijoje, A. Ambrasas teigė, kad vien techniškai teisingai išsprendus galvosūkį, sukuriama bedvasė forma, atliekanti savo funkciją, tačiau neturinti jokios išliekamosios vertės. Architektūroje svarbu meninė idėja – ji veikia kaip jungiamoji grandis ir suteikia pastatui prasmę. Paverčia inžinerinius sprendimus estetinė visuuma, sukuria emociją, pasakoja istoriją ir formuoja aplinkos charakterį. Meninė vizija suteikia galimybę į tuos pačius techninius apribojimus pažvelgti kūrybingai ir rasti įkvepiančius sprendinius. Kai loginiai inžinerijos atsakymai susilieja su kūrybine dvasia, gimsta prasminga architektūra, transformuojanti gyvenamąją

aplinką. Tęsiame pokalbį apie tai per išskirtinį interviu STRUCTUM.

Dialogas su aplinka ir laikmečiu

„Nesivaikome vienadienių madų ar formalaus *idomumo*, – pasakoja STRUCTUM apie studijos „Audrius Ambrasas Architects“ individualumą bei filosofiją jos įkūrėjas. – Architektūra turi kalbėtis su aplinka, atliepti vietos dvasią ir laikmetį, tačiau kartu išlikti ori ir ilgaamžė. Pastatas nėra tik izoliuotas objektas, jis yra miesto audinio dalis, todėl stengiamės su komanda kurti architektūrą, kuri natūraliai įauga į miestą, sprendžia jo problemas ir kuria pridėtinę vertę užsakovui bei visuomenei. Geras pastatas turi turėti aiškią struktūrą, geras proporcijas ir logiką.“

Paklaustas, su kokiais iššūkiais susiduria kaip architektūros studijos vadovas, A. Ambrasas pabrėžia, kad per ilgą, sudėtingą ir dažnai labai biurokratizuotą procesą itin svarbu

išsaugoti pirminę, švarią architektūrinę idėją. Jam, kaip studijos vadovui, tenka būti ne tik kūrėju, bet ir moderatoriumi bei diplomatu. Drauge su kolegomis balansuoti tarp užsakovo lūkesčių, dažnai orientuotų į greitį ir nustatytą biudžetą, griežtų bei nuolat keičiamų teisinių reglamentų, institucijų reikalavimų ir visuomenės nuomonės. Dar vienas nemažas iššūkis – išlaikyti darbų kokybės kartelę ir komandos susitelkimą itin spartaus projektavimo metu. Procesų greitis architektūroje jokių būdu neturi paversti kūrybos gamyba.

Tvarumas – pagalba, o ne kūrybos pakaitalas

„Tvarumas šiandien tapo madingu žodžiu, tačiau man tikrasis tvarumas – pastato ilgaamžiškumas, tiek fizinis, tiek moralinis. Architektūra, kuri ištveria laiko išbandymą, ir yra tvari“, – apie naujosios architektūros principus kalba A. Ambrasas. Pasak architekto, jei pastatas po

dividešimties metų atrodys morališkai pasenęs, jokie saulės kolektoriai ar perdirtos medžiagos jo nepadarys tvaraus. Architektai nuo pat pirmųjų eskizų į pastatus integruoja technologinius sprendimus, energinį efektyvumą, tai jau tapo darbo rutina. Tačiau esminis tvarumo principas architektūroje išlieka nepakitęs: kurti lanksčias erdves ir estetiką, kuri atlaikytų laiko išbandymus.

A. Ambrasas neabejoja, kad dirbtinis intelektas (DI) ir kitos naujos technologijos transformuos architektų darbo procesus. Galingi įrankiai padės greičiau atlikti rutininius darbus, analizuoti didelius duomenų kiekius, generuoti skirtingus projektų variantus ar optimizuoti konstrukcijas.

„Tačiau nemanau, kad DI artimiausiu metu pakeis architektą, – teigia A. Ambrasas. – Architektūra nėra vien matematika ar duomenų bazė – tai empatija, žmogaus mastelio jautimas, emocija, kultūrinio ir istorinio konteksto supratimas. Technologijos išlaisvins iš tech-

ninės rutinos ir leis daugiau laiko skirti pačiai idėjai, kūrybai, esminių, žmogiškųjų klausimų sprendimui.“

Miesto formulė

Diskusijos apie tai, kas yra geras miestas, šiandien yra itin aktyvios ir apima daugybę disciplinų – nuo urbanistikos ir architektūros iki sociologijos bei ekologijos. A. Ambrasui geras miestas yra tas, kuriame norisi eiti pėsčiomis, – kompaktiškas, daugiafunkcis, apimantis gyvenimą, darbą ir poilsį.

„Patogus miestas neturi būti suskirstytas į sterilias miegamąsias ar verslo zonas. Jame turi būti gyvi pirmieji pastatų aukštai, žmonių socializaciją skatinančios kokybiškos viešosios erdvės – gatvės, aikštės, skverai. Labai svarbus santykis su gamta, ypač tokiam mieste kaip Vilnius, – tęsia architektas. – Geras miestas gerbia savo istoriją, tačiau nebijo šiuolaikinių, kokybiškų intarpų, kurie rodo, kad miestas yra gyvas, evoliucionuoja.“

Pamokos ir atradimai

Per 40 metų trunkančią profesinę karjerą A. Ambrasas sako išmokęs, kad architektūra – kantrybės reikalaujantis kompromisų menas, tačiau skirtingų interesų derinimas neturi sunaikinti pačios idėjos. „Supratau, kad kiekvienas naujas projektas – tarsi naujas vaidmuo aktoriumi. Turi išmokyti naują tekstą, įsijausti į naują vaidmenį ir patirtis nebūtinai bus privalumas. Kiekvienas projektas bręsta bendraujant, diskutuojant, o apribojimai (biudžeto, sklypo ar normatyvų) tampa geriausiu katalizatoriumi netikėtiems ir kartu racionaliems sprendimams, – profesines pamokas apibendrina pašnekovas. – Išmokau, kad pastatas niekada nėra vieno architektų nuopelnas – tai bendras kūrybinio kolektyvo, inžinierių, statybininkų ir užsakovo darbas.“

Apžvelkime modernumo simboliais tapusius „Audrius Ambrasas Architects“ Lietuvoje ir užsienyje įgyvendintus projektus.

versali salė vasarą išplečiama į lauką, o antrajame aukšte įrengtos skirtingų tipų studijos. Šiuo metu pastatas pritaikomas gyvenamajai funkcijai, tačiau jo architektūrinis stuburas išlieka nepakitęs. Pastatas buvo tarp prestižinių Europos Sąjungos (ES) šiuolaikinės architektūros Mieso van der Rohe apdovanojimų nominantų, taip pat pelnė Lietuvos architektūros parodos „Žvilgsnis į save 2013–2014“ apdovanojimą „Metras 1/5“.

PAKRANTĖ: ilgaamžiškumo ir racionalumo estetika

Nedidelis, tačiau studijai „Audrius Ambrašas Architects“ ypač svarbus objektas Vilniuje, Valakampiuose, – pirmasis komandos suprojektuotas viešas, nekomercinis pastatas. Žinomo Lietuvos verslininko ir NT plėtotėjo Dariaus Žakaičio inicijuotas projektas gimė mažo biudžeto ir galybės apribojimų sąlygomis, tačiau per dešimtmetį tapo gyva tarptautine menininkų rezidencija.

Išskirtinė atmosfera objekte sukurta taupiais, racionaliais sprendimais: betonas, medis, tobulos detalės ir jokių nereikalingų pagražinimų. Fasadui pasirinktos termiškai apdorotos pušies lentelės pranoko lūkesčius – ilgainiui jos natūraliai papildė ir susiliejo su Valakampių pušynu. Interjere panaudota balinta mediena tapo idealiu fonu menininkų kūrybai. Pastatas suprojektuotas lanksčiai: pirmajame aukšte esanti uni-

VIZIUM: Ventspilio saulės atspindys

Mokslo populiarinimo centras „Vizium“ Ventspilyje – per tarptautinį konkursą laimėtas projektas, tapęs nauju miesto vietoženkliau.

A. Ambraso teigimu, sklypas buvo sudėtingas: lygus, įrėmintas degalinių ir žemesniame lygyje nei transporto žiedas. Be to, važiuojant pagrindiniu keliu šio centro link, saulė plieskia tiesiai į akis, palikdama pastato fasadą šešėlyje. Architektų komanda nusprendė *išauginti* pastatą

iš reljefo. Pagrindiniu akcentu paverstė ne patį statinį, o jame atsispindinčią saulę. Pailgas tūris tolygiai kyla aukštyn ir baigiasi apžvalgos aikšte bei medine terasa su amfiteatru, iš kurio atsiveria Ventspilio miesto panorama.

Ypatinga fasado medžiagiškumo istorija. Ventspilio merui atmetus natūraliai rūdijančio plieno (kuris jam asocijavosi su yrančiais laivais) idėją, ieškota kompromiso. Specialiai Vokietijoje buvo užsakytos skaidria plėvele dengtos vario plokštės, kurios nesioksiduoja ir iš-

laiko natūralų, šiltą vario švytėjimą. Šis projektas ne tik sukūrė naują miesto simbolį, bet ir iš esmės atgavino apleistą pramoninę teritoriją.

Šis A. Ambraso vadovaujamos studijos projektas pelnė specialų tarptautinių apdovanojimų „KME TECU® Architecture Award 2022“ žiuri įvertinimą už išskirtinį visiškai vario plokštėmis apvilktą fasado dizainą ir harmoningą pastato integravimą į supantį kraštovaizdį. „Vizium“ apdovanojo ir Lietuvos architektų sąjunga – kaip geriausią lietuvių architektų darbą užsienyje.

✱ Norberto Tukaj nuotr.

PAUPIO VERSLO NAMAI: pramoninio atminimo transformacija

Buvusios „Skaitek“ gamyklos konversija Vilniaus senamiestyje – puikus pavyzdys, kaip evoliucionuoja didelės apimties urbanistiniai projektai. Studijai „Audrius Ambrasas Architects“ patikėtas šeštasis kvartalas iš pradžių planuotas kaip mišrios paskirties objektas, tačiau vėliau jis virto komerciniu – čia įsikūrė biurai ir traukos centru tapęs maisto turgus stiklu dengtame vidiniame kieme.

Valant smarkiai užterštą gruntą, senuosius pastatus teko nugriauti. „Pasirinkome rizikingą, tačiau pasiteisinusį kelią: suprojektavome naujus, modernius tūrius, kurie savo didelėmis betoninėmis „kaladėlėmis“ atspindi pokario pramoninės architektūros dvasį. Taip pat siekėme išlaikyti jaukų Paupio gatvės charakterį“, – pasakoja A. Ambrasas. Vietoje ankstesnio medinio memorialinio muziejaus suprojektuotas naujas pastatas mediniu fasadu, proporcijomis primenantis istorinį priemiesčio namuką. Jame įsikūrė kino teatras „Pasa-ka“, o šone prigludusi evakuacinė laiptinė suteikė gatvės išsklotinei gyvybės ir netikėto žavesio.

„Paupio verslo namai“ Lietuvai atstovavo per ES Miesto van der Rohe apdovanojimus, kuriuose pristatomi geriausi Europos architektūros pavyzdžiai. Šis projektas taip pat buvo įvertintas Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijos (LNTPA) rengiamuose apdovanojimuose už darnią plėtrą bei sėkmingą buvusios gamyklos teritorijos konversiją į gyvą miesto erdvę.

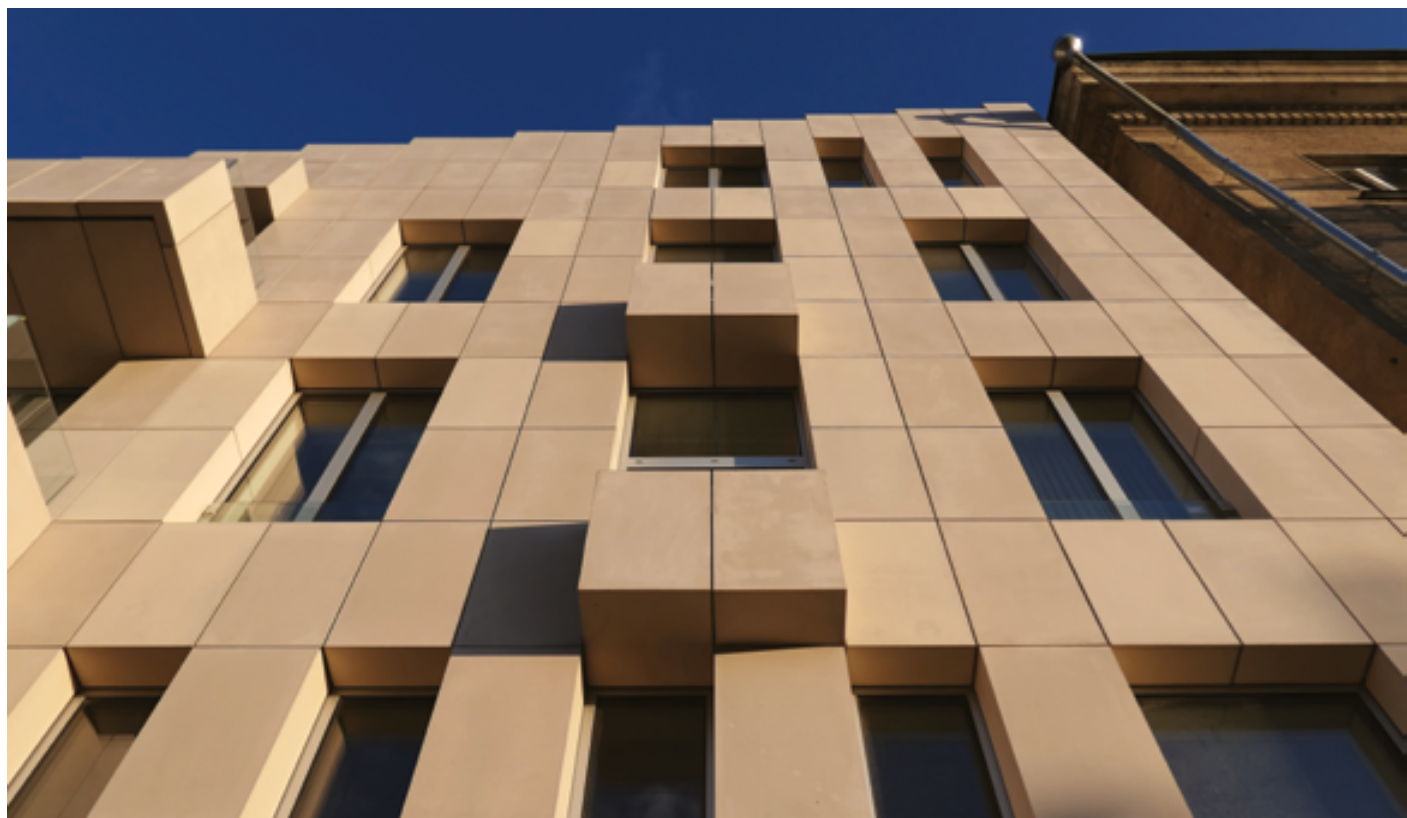

ŽYGMANTŲ 13: architektūra kaip kompromisų menas

Šio sklypo Vilniuje istorija siekia dar 1992 m., tačiau realūs objekto kontūrai pradėjo ryškėti 2017-aisiais. Projektas puikiai iliustruoja architektūros, kaip galvosūkio, prigimtį. Architektams parengus ir suderinus santūraus penkiaaukščio pastato projektą, paaiškėjo, kad jis užstoja neseniai įteisintą nuo dešiniojo Neries kranto matomą vertingą senamiesčio panoramą su Katedros varpine.

„Užuot ėję konfrontacijos keliu, pasirinkome kūrybinį kompromisą. Nubrėžę regėjimo liniją nuo apžvalgos taško iki varpinės, tiesiog *išplovėme* pastato turį taip, kad Katedros bokštas įsikomponuotų jo centre. Nors visuomenės reakcija buvo dvejopa, pastatas net pramin-tas „besijuokiančiu namu“, kantriai toliau tobuliname fasado struktūrą, stogo plokštumą pavertėme terasa, iš kurios atsiveria nepakartojamas dešiniojo Neries kranto vaizdas“, – prisimena A. Ambrasas komandos išbandymus įgyvendinant šį projektą.

11 išskirtinių apartamentų namas moderniu specialiai gamintų smiltainio atspalvio fibrobetono plokščių fasadu, su projektuotas atkartojant istorinės kran-tinės užstatymo liniją, harmoningai įsili- lieja į Žygimantų gatvės kontekstą.

PAVILNIO BENDRUOMENĖS NAMAI: daugiafunkcis „šveicariškas peiliukas“

Pavilnio bendruomenės namai, iškilsiantys senosios bibliotekos vietoje, – atsakas į aktyvios vietos bendruomenės poreikius. Užuot projektavę vieną masyvų ir priemiesčio masteliui svetimą tūrį, architektai pasirinko skaidymo strategiją.

Pastatas suprojektuotas kaip architektūrinis „šveicariškas peiliukas“. Ši metafora pasirinkta dėl ypatingo pastato kompaktiškumo ir daugybės jame integruotų transformuojamų funkcijų. Ne keliuose atskiruose pastatuose, o maždaug 970 kv. m ploto komplekse sumaniai sutalpintos visiškai skirtingos erdvės ir įstaigos. Bendruomenės centras suformuotas iš trijų jaukių vienslaičių namukų, sujungtų bendra stikline galerija. Kiekvienas iš namukų atlieka aiškią funkciją: pirmasis skirtas seniūnijos veiklai ir komercijai, antrajame numatyta universali salė su repeticijų erdvėmis ir į pietus atgręžtu lauko amfiteatru vasaros renginiams, o trečiasis su jaukia skaitykla antrajame aukšte skirtas ramiam poilsiui. Sukurtas kompaktiškas, tačiau itin funkcionalus ir vietos dvasią atliepiantis traukos centras. Pastato apdailai pasirinkta keraminių elementų, dengtų balta ir žalia glazūra, ažūro danga. Ji ne tik vizualiai ištirpina pastatą medžių kamienų fone, bet ir žalia spalva simboliškai primins anksčiau čia stovėjusį istorinį žalią bibliotekos namelį.

* Audrius Ambrasas Architects vizualizacijos

JOVARAS: urbanistinis audinis ir industrinės praeities atgarsiai

Radviliškyje, Vytauto gatvėje, 5,25 ha teritorijoje, numatoma plėtoti modernų kvartalą. Studijos „Audrius Ambrasas Architects“ suprojektuotas modernus daigafunkcis „Jovaro“ kvartalas demonstruoja, kaip galima kurti ne pavienius pastatus, o gyvą, funkcionuojantį miesto dalies audinį.

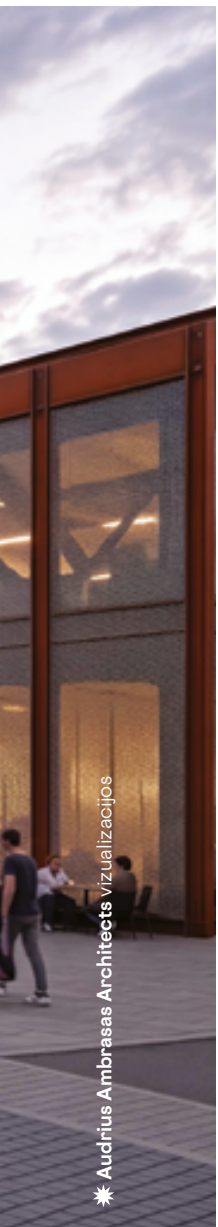
„Teritorijoje suformavome aiškiai struktūruotą, kvartalais suskaidytą urbanistinę sistemą, kurioje harmoningai susipina viešosios ir privačios erdvės. Užuoat apsiriboję viena reprezentacine aikšte, pasiūlėme skirtingo charakterio viešųjų erdvių tinklą: nuo aikščių ir skverų iki pasi-vaikščiojimo takų bei sodų. Tai užtikrina natūralų išorinės erdvinės struktūros tęstinumą ir leidžia gyvento-

jams rinktis tarp aktyvaus miestietiško gyvenimo ir ramaus poilsio“, – pasakoja A. Ambrasas apie įgyvendinimo laukiantį projektą, skirtą daliai atgimstančios Radviliškio mašinų gamyklos teritorijos.

Sprendžiant teritorijos paskirstymą, remtasi praktišku požiūriu: gyvenamoji zona nuo gamyklos atskirta gatve ir automobilių stovėjimo aikštelėmis, taip išvengiant funkcinų konfliktų. Projektuojant buvo ypač svarbu kontekstualumas – erdvių ir užstatymo mastelis atspindi miesto dydį ir erdvinės struktūros tipologiją, tačiau kartu suteikia galimybę formuotiis naujam, miestą praturtinančiam traukos centrui. Pastatų architektūrinė raiška – šilta ir jauki, tačiau tuo pat metu juntamos subtilios sąsajos su industrine šios vietos praeitimi įtvirtina unikalų, vietos dvasią atspindintį charakterį. Šis projektas laimėjo kvestinį architektūrinį konkursą.

ARCHITEKT

ASMENYBĖ / MĄSTYMAS / KŪRYBA

Aistė Kuncevičiūtė- Gudalienė,

architektė, interjero
dizainerė ir studijos
„AIAI architects“ įkūrėja

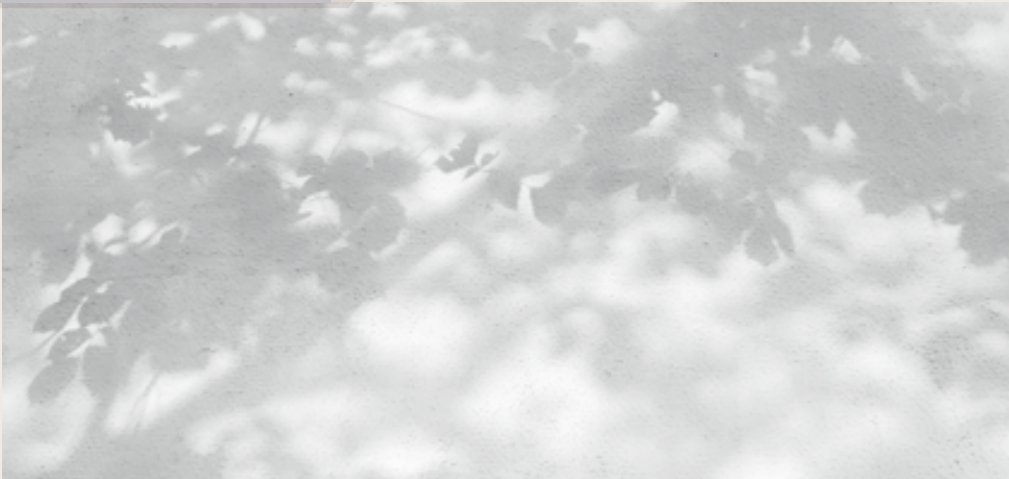

Nauja
rubrika!
INTERJERAS
PAGAL ŽINOMĄ
ARCHITEKTĄ

Idėja turi būti
aiškiai
juntama
visame
interjere –
nuo erdvės
mastelio iki
paviršiaus,
kurį norisi
paliesti.

„Man architektūra prasideda nuo klausimo, kokie gyvenimiški scenarijai bus kuriami būsimoje erdvėje. Todėl ieškodama jos išraiškos pirmiausia analizuoju vietos kontekstą, žmogaus įpročius ir funkcionalumą. Taip gimsta pirminis planas, išgryninamas medžiagiškumas, apšvietimas, visos detalės. Projektuodama siekiu, kad idėja aiškiai būtų juntama visame interjere – nuo erdvės mastelio iki paviršiaus, kurį norisi paliesti. Vertinu natūralias medžiagas, prasmingus spalvų derinius ir sprendimus, kurie padeda erdvei būti patogiai bei įdomiai. Vienaame projekte tai gali būti tylą ir santūrumą, kitame – ryškų charakterį. Kiekviename projekte ieškau sprendimo, geriausiai atliepančio vietą ir žmonių poreikius.“

KOLIAŽAS

BUTIKUI

PULLCAST
rankų darbo
rankenėlė
KESYA,
Brasa, brasa.lt

JUNG LS 990 jungiklis,
aliuminis, **jung.lt**

Medinės grindys iš
ąžuolo SIENA T-6099,
Medžio stilius,
medziostilius.lt

„Prekių ženklo identitetą parduotuvės interjere galima perteikti gerokai plačiau nei logotipu ar grafika. Apie jį kalba erdvės nuotaika ir proporcijos, spalvos, medžiagos, šviesa, baldų formos, ekspozicijos ritmas ir net pats lankytojo aptarnavimo scenarijus.“

Dextera medinės žaliuzės su ABSOLUTE SILENCE įkraunamais varikliais, dextera.lt

Sieninis potinkinis maišytuvas **GROHE SPA** | Atrio Private Collection
Three-hole basin mixer
M-Size, grohe.com

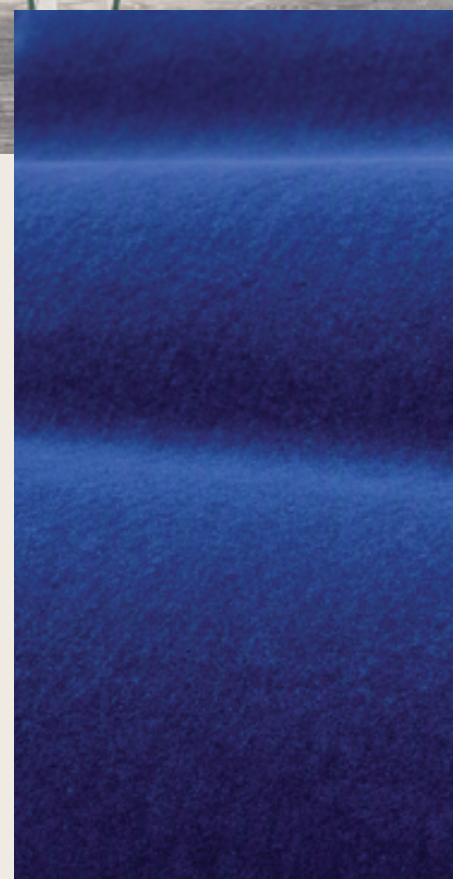
KOLIAŽAS

BUTIKUI

Laisvai statomas praustuvas
FORM, pagamintas iš VITREON
plieno, **Laufen**, laufen.lt

DAIKIN STYLISH šilumos siurblys,
Airwave Lietuva, airwave.lt

Kvarcinis
apdailinis
molio tinkas
Molinė,
moline.lt

Skulptūriškas
pastatomas
šviestuvos NOA,
Lumomesh,
lumomesh.com/lt

MEGAN - išskirtinis,
prabangus ir funkcionalus
aksomo audinys, skirtas
subtilioms ir drąsioms
minkštųjų baldų ir kitų
interjero elementų idėjoms
įgyvendinti privačiose ir
viešosiose erdvėse,
Nevotex Lithuania, nevotex.lt

*„Šiame architektūriškame, beveik
skulptūriškame interjere
kiekvienas baldas, šviesos šaltinis
ir eksponuojamas produktas turi
savo vietą. Erdvė gali būti
išraiškinga kaip meno kūrinys,
tačiau vis tiek privalo išlikti aiškiai
ir patogiai veikiančia parduotuve.“*

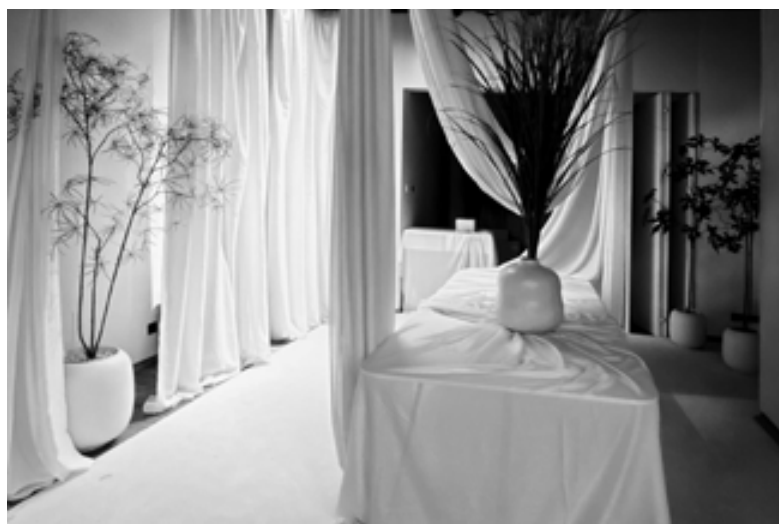
IŠSKIRTINIS RE(N)GINYS minimalistinio koliažo erdvėje

Daug metų siūlęs interjero idėjų koliažus savo puslapiuose, šį kartą STRUCTUM sumastė pakviesti į atvirkštinį nuotykį – patirti koliažą realybėje. Avantiūra įvyko – rugsėjo 23 d. į STRUCTUM demonstracinę erdvę įžengę svečiai atsidūrė minimalistinėje aplinkoje, kurią sukūrė architektės ir interjero dizainerės Aurelijos Slapikaitės-Jurkonės suburti kūrėjai bei gamintojų atstovai.

Atsisakę daiktų pertekliaus atveriamo namus esminiams dalykams ir, svarbiausia, savo mintims. Minimalizmas – ne tuščios, šaltos sienos, o gebėjimas pasirinkti, kas tikrai vertinga ir funkcionalu. Apie tai mąstė A. Slapikaitė-Jurkonė, pakviesta sukurti ir tikrovėje įgyvendinti minimalistinio interjero koliažą. Architektės įkvėpimo šaltiniu tapo iškilaus modernizmo architektūros atstovo Ludwigo Mieso van der Rohe frazė „mažiau yra daugiau“. Pirmiausia kūrėjos idėjų akiraityje atsirado tekstilė, kilimai ir augalai, tada oras, kvapas ir garsas, galop apšvietimas ir tvarka.

Drauge sujungti šiuos skirtingus elementus ji pakvietė skirtingų sričių profesionalus: „Mobilaus užuolaidų salono“ įkūrėją Ritą Chrapavičienę, salono „Ritos gėlės“ įkūrėją Ritą Naujalienę, UAB „Lentvario kilimai“ atstovę Audronę Virganavičiūtę, prabangių namų kvapų salonų „LumiVivum“ Vilniuje ir Palangoje vadovę Laurą Praninskiene, „Panasonic Heating & Cooling Solutions“ komunikacijos vadovą Baltijos šalims Rolandą Kuprį, „JUNG Vilnius“ dizaino klientų vadybininkę Aušrą Kačinskaitę, atliekų rūšiavimo sprendimų prekių ženklo „Isort“ įkūrėją Dainių Kriaučiūną.

Taip STRUCTUM demonstracinėje erdvėje buvo sukurta natūrali, švari bei funkcionali aplinka, skatinanti bendrauti, dalytis idėjomis ir tiesiog maloniai leisti laiką kūrybingoje draugijoje.

STRUCTUM

IŠMANUSIS MIESTAS 13

STRUCTUM

Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

LIETUVOS
ARCHITEKTŲ
SAJUNGA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSISIEKIMO MINISTERIJA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

LIETUVOS
ARCHITEKTŲ
RŪMAI

betono
mozaika

artechніка
SAUGOS TECHNOLOGIJOS

SCHOMBURG

VIKING
DOME

baltled

EJOT®
Kokybė sujungia

Panasonic
heating & cooling solutions

BAREMA
RYTAI

Danfoss

GaisroTechnika

miestui.lt

YIT

KLAIPĖDOJE TVARŪS SPRENDIMAI DĖL MIESTO ATEITIES PRIIMAMI ŠIANDIEN

Klaipėdos miestui svarbu liudyti tvarumą konkrečiais sprendimais – nuo susisieki-
mo ir viešųjų erdvių iki ener-
ginio efektyvumo ir prisitaiky-
mo prie klimato kaitos. Plėto-
jant naujas teritorijas ir atnau-
jinant esamas, kuriama patogi
aplinka, kurioje būtų daugiau
galimybių judėti pėsčiomis,
dviračiais bei viešuoju trans-
portu, kartu išsaugant bei
puoselėjant gamtą mieste.

„Siekiamo, kad teritorijos
būtų plėtojamos kompleksiš-
kai, išsaugant gamtines ver-
tybes ir kuriant kokybiškas
viešąsias erdves“, – pabrėžia
Klaipėdos miesto meras Ar-
vydas Vaitkus.

Vienas iš miesto prioritetų –
tvaresnis judumas. Centrinėje
miesto eismo ašyje pertvarko-
mos sankryžos, modernizuo-
jamos eismo valdymo siste-
mos, planuojama įrengti apie
12 km naujų dviračių ir tiek
pat pėsčiųjų takų. Viešosiose
erdvėse taip pat ieškoma
aplinkai palankesnių sprendi-
mų: naudojamos vandeniu lai-
džios dangos, numatoma lie-
taus sodų ir žaliųjų zonų.

Klaipėdos žalinimo kryptį
papildo patvirtintas miesto
žalinimo planas. Vienas ryš-
kesnių jo įgyvendinimo pa-
vyzdžių – Šilutės plento par-
kas, įrengtas anksčiau nepa-
naudotoje teritorijoje. Tvaru-

mo samprata mieste apima ir
kasdienius įpročius – projek-
te „Tvari mokykla 2030“ šie-
met dalyvauja 24 miesto švie-
timo įstaigos.

Geriau suprasti ir valdyti
Klaipėdos miesto procesus
padeda pažangios technolo-
gijos. Eismo stebėsenos sis-
tema realiuoju laiku renka in-
formaciją apie transporto
srautus ir suteikia galimybę
optimizuoti šviesoforų dar-
bą. Oro kokybės stotelės fik-
suoja taršos rodiklius, o gy-
ventojams prieinami 2D ir 3D
miesto erdvių duomenų že-
mėlapiai informuoja apie te-

Klaipėdos
miesto meras
**ARVYDAS
VAITKUS**

ritorių planavimą, infrastruk-
tūrą, viešąsias erdves ir vyk-
domus darbus.

„Svarbu, kad technologijos
būtų ne tik pažangios, bet ir
patogios bei suprantamos
gyventojams“, – sako meras.

Klaipėdos potencialą stip-
rina ir jos jūrinis identitetas
bei ekonomika. Miestas siekia
būti patrauklus jaunam žmo-
gui, todėl sudaromos sąlygos
mokyti, dirbti, kurti verslą ir
aktyviai leisti laiką. Daug dė-
mesio skiriama ir jaunoms
šeimoms, ugdymo infrastruk-
tūrai, taip pat jaunų pedago-
gų ir medikų pritraukimui.

„Klaipėda turi būti miestas,
kuriame jauni žmonės norėtų
ne tik studijuoti ar dirbti, bet
ir kurti savo ateitį“, – dalijasi
planais A. Vaitkus.

Ateities Klaipėdos vizijoje
svarbi ne tik infrastruktūra,
bet ir kasdienė žmogaus pa-
tirtis. Patogi aplinka, prieina-
mos paslaugos, žaliosios erd-
vės ir galimybė įsitraukti į
miesto gyvenimą tampa vis
reikšmingesnės. Savivaldybė
siekia šiuos poreikius atliepti
investuodama į infrastruktū-
rą, skaitmenines paslaugas ir
gyventojų įtraukimą.

„Mums svarbu ne tik spręsti
šiandienos iššūkius, bet ir kur-
ti miestą, kuris būtų patogus,
konkurencingas ir tvarus atei-
ties kartoms“, – teigia meras.

NERINGA: TVARUMAS, IŠMANUMAS IR GYVENIMO KOKYBĖ

Neringai tvarumas pirmiausia reiškia gebėjimą suderinti skirtingus poreikius – išsaugoti unikalų Kuršių nerijos kraštovaizdį ir kultūros paveldą, kartu kuriant šiuolaikiškas gyvenimo sąlygas gyventojams ir kokybišką aplinką kurorto svečiams.

Viena svarbiausių krypčių – darnus judumas. Savivaldybė investuoja į dviračių ir pėsčiųjų infrastruktūrą, planuoja naują dviračių taką Preiloje, stiprina viešąjį transportą ir dalyvauja kuriant integruotą Klaipėdos regiono viešojo transporto sistemą. Numatomą Juodkrantės uostą savivaldybė vertina ne tik kaip turizmo ir rekreacinės laivybos infrastruktūrą, bet ir kaip būsimą alternatyvą kelioms automobiliams.

Į tvarumą orientuoti ir energetikos sprendimai. Savivaldybės administracija ir biudžetinės įstaigos savo reikmėms jau vartoja atsinaujinančių išteklių energiją. Planuojama saulės elektrinė „Neringos vandens“ teritorijoje, saulės energijos sprendiniai numatomi ir kelių lygių automobilių stovėjimo aikštelėje Nidoje.

„Tvarus miestas – ne tas, kuris tiesiog stengiasi įgyvendinti kuo daugiau „žaliųjų“ projektų. Svarbiausia – gebėti naujus sprendimus suderinti su tuo, kas jau sukurta ir vertinga, efektyviai naudoti turimus išteklius ir kartu kurti žmogui patogesnę gyvenamąją bei poilsio aplinką“, – teigia D. Jasaitis.

Būtent tokio požiūrio laikomasi planuojant viešąsias erdves. Nidoje numatoma šeimoms su vaikais skirta žaidimų ir laipynių erdvė netoli jūros. Čia būtina suderinti

**Neringos
meras
DARIUS
JASAITIS**

saugumą ir patrauklumą su jautrios Kuršių nerijos aplinkos apsauga. Savivaldybė taip pat prisideda prie kultūros paveldo išsaugojimo, iš dalies finansuodama privačių paveldo objektų atnaujinimą.

Išmaniosios technologijos Neringai aktualios pirmiausia dėl sezoniškumo. Vasarą gyventojų ir lankytojų srautai padidėja keliasdešimt kartų, todėl svarbu ne tik plėsti transporto infrastruktūrą, bet ir išmaniau naudoti tai, kas jau sukurta. Realioju laiku pateikiama informacija apie transporto judėjimą galėtų padėti žmonėms patogiau planuoti keliones, o savivaldybei – tiksliau valdyti srautus. Potencialo matoma ir aplinkos stebėsenos, energijos vartojimo bei viešosios infrastruktūros valdymo srityse.

Jaunam žmogui Neringa gali pasiūlyti saugią aplinką, gamtą, kultūrinį gyvenimą ir stiprų bendruomeniškumą. Vis dėlto vien gražios aplinkos nepakanka. Savivaldybei svarbios būsto, darbo, studijų ir šeimos kūrimo galimybės, todėl ieškoma būdų didinti gyvenamųjų būstų fondą, įgyvendinama studijų rėmimo programa, prioritetu laikomas Neringos gimnazijos išsaugojimas.

„Norime, kad Neringa būtų suvokiama ne tik kaip išskirtinis kurortas, bet ir kaip vieta, kurioje gera gyventi, dirbti ir auginti vaikus“, – sako meras.

Gyventojų poreikius Neringoje lemia specifinės sąlygos: geografiškai ribota teritorija, saugomas kraštovaizdis ir sezoniškai padidėjantys žmonių srautai. Todėl nauji projektai vertinami kompleksiskai. Tarp svarbių darbų – Juodkrantės uosto plėtra, kelių lygių automobilių stovėjimo aikštelė, energetikos objektai, sveikatos paslaugų įstaigų integracija su Klaipėdos universiteto ligonine.

„Turime galvoti ne vien apie tai, ko Neringai reikia šiandien, bet ir apie tai, kaip čia bus gyvenama po dešimties ar dvidešimties metų“, – pabrėžia D. Jasaitis.

KUPIŠKYJE TVARŪS SPRENDIMAI SUTELKTI Į NAUDĄ GYVENTOJAMS

Kupiškio rajono savivaldybėje tvarumo klausimas glaudžiai siejamas su energetika, racionaliu išteklių naudojimu ir nauda vietos žmonėms. Viena ryškiausių kryptių – atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra, kurios investicijas telkia šiemet įsteigta „Kupiškio tvariosios energijos parko“ asociacija kartu su savivaldybės įmonėmis.

Vienas planuojamų projektų – 5,5 MW galios saulės energijos parkas, galintis pagaminti apie 6,6 GWh elektros energijos per metus. Numatyta, kad dalis pagamintos energijos būtų skiriama energijos nepriteklių patiriantiems gyventojams.

„Manome, kad būtent tokie projektai geriausiai parodo, ką reiškia tvarumas savivaldos lygmeniu. Investuojame į ateitį, mažiname priklausomybę nuo energijos kainų svyravimų ir kartu stengiames, kad ekonominė nauda pasiektų kuo daugiau mūsų krašto žmonių“, – sako Kupiškio rajono savivaldybės meras Algirdas Raslanas.

Skaitmenizacijos potencialas Kupiškyje taip pat vertinamas per praktinę naudą. Išmanusis gatvių apšvietimas, energinių išteklių stebėseną, pastatų energinio efektyvumo valdymas ir elektroninės viešosios paslaugos gali pa-

dėti taupyti laiką, energiją bei savivaldybės lėšas.

„Technologijos pirmiausia turi spręsti realias žmonių problemas, nebūti tik gražus žodis“, – pabrėžia meras ir priduria: daliai gyventojų vis dar reikia pagalbos naudojantis skaitmeninėmis paslaugomis, todėl siekiama tokios technologinės pažangos, kuri darytų kasdienybę paprastesnę visoms visuomenės grupėms.

Atskira Kupiškio ateities kryptis – jaunų žmonių įtraukimas. Savivaldybei svarbu sudaryti sąlygas ne tik mokytis ar gyventi, bet ir kurti, inicijuoti veiklas, savanoriauti bei pradėti verslą. Šiemet pradėtas projektas „Kupiškis

**Kupiškio
raiono meras
ALGIRDAS
RASLANAS**

jaunimo akimis“ suteikia jauniems žmonėms galimybę patiem prisidėti prie miesto įvaizdžio ir ateities kūrimo.

Gyvenimo kokybę papildo investicijos į aktyvų laisvalaikį. Kupiškyje šalia veikiančio sveikatingumo ir sporto centro pradėta naujos sporto salės statyba. Naujoji erdvė turėtų visai bendruomenei suteikti daugiau galimybių treniruotis, sportuoti ir leisti laiką.

„Jaunam žmogui šiandien nepakanka vien gražios aplinkos. Jam svarbu, ar čia galima mokytis, dirbti, kurti, prasmingai leisti laisvalaikį ir būti išgirstam. Todėl patrauklų Kupiškį turime kurti ne tik jaunimui, bet ir kartu su jaunimu“, – sako meras.

Savivaldybei svarbu ir kiti gyventojų lūkesčiai. Žmonės nori patogios aplinkos, greito reagavimo į jų prašymus, galimybės aktyviai leisti laiką ir dalyvauti priimanč sprendimus. Dėl to vis daugiau reikšmės įgyja bendruomenių iniciatyvos ir gyventojų įtraukimas.

„Svarbu, kad savivaldybė nebūtų institucija, kuri tik administruoja. Ji turi būti partneris žmogui, bendruomenei ir verslui. Kuo geriau girdime savo gyventojus, tuo tiksliau galime atliepti iš tikrųjų svarbius jų lūkesčius“, – teigia meras.

RASEINIŲ RAJONE DĖMESYS SUTELKTAS Į TVARIĄ PLĖTRĄ IR IŠMANIUS SPRENDIMUS

Raseinių rajonui tvarumas pirmiausia reiškia ilgalaikį požiūrį į tai, kaip miestai ir gyvenvietės turėtų būti plėtojami ateinančius dešimtmečius. Savivaldybei svarbu efektyviai naudoti jau turimą infrastruktūrą, atnaujinti viešąsias erdves ir pastatus, plėsti vandentiekio bei nuotekų tinklus ir mažinti energetinę priklausomybę.

„Raseinių rajonui tvarumas pirmiausia reiškia ne pavienes „žaliąsias“ iniciatyvas, o ilgalaikį sprendimą, kaip mūsų miestai ir gyvenvietės turėtų būti plėtojami ateinančius dešimtmečius“, – teigia Raseinių rajono savivaldybės meras Arvydas Nekrošius.

Vienas iš rajono prioritetų – energetikos plėtra. Prie Raseinių statomas vienas didžiausių Lietuvoje baterijų energijos kaupimo parkų. Daugiau kaip 30 mln. eurų investicija apima 56 MW galios ir 168 MWh talpos sistemą, galėsiančią energiją tiekti maksimalia galia apie tris valandas. Intensyvėjant saulės ir vėjo energetikos plėtrai, energijos kaupimas tampa vis svarbesnis užtikrinant elektros sistemos lankstumą ir šalies energetinį saugumą.

Ne mažiau dėmesio skiriama tvariam judumui. Rajonas yra prie A1 magistralės, todėl svarbu plėtoti elektromobilių infrastruktūrą. Verėduvos kaime įrengtas įkrovimo parkas iki 40 elektromobilių, o Vėjukų kaime šiemet atida-

rytas naujos kartos parkas, kuriame tuo pat metu galima sparčiai krauti 12 transporto priemonių. Tvarus judumas apima ir pėsčiųjų bei dviračių infrastruktūrą.

„Manau, tikrasis tvarumo kriterijus labai paprastas: ar šiandien kuriama infrastruktūra bus tinkama naudoti ir po keliasdešimties metų“, – sako A. Nekrošius.

Savivaldybės nuomone, išmaniųjų technologijų potencialas pirmiausia yra tai, kas gali padėti taupyti žmogaus laiką ir viešuosius išteklius. Nuotolinės viešosios paslaugos, tarpusavyje duomenimis besikeičiančios informacinės sistemos, išmanusis gatvių apšvietimas, energijos vartojimo stebėseną, vandens tiekimo bei nuotekų sistemų kontrolė ir eismo srautų ana-

Raseinių
rajo meras
**ARVYDAS
NEKROŠIUS**

lizė galėtų padėti efektyviau valdyti infrastruktūrą. Svarbi ir GIS sistemų plėtra, suteikianti galimybę vienoje vietoje matyti informaciją apie teritorijų planavimą, inžinerinius tinklus, apribojimus ir plėtros galimybes.

Jaunam žmogui Raseinių rajono savivaldybė siekia pasiūlyti ne tik ramesnį gyvenimo tempą, bet ir galimybes čia kurti ateitį. A1 magistralė sudaro sąlygas gyventi mažesniame mieste ir prireikus lengvai pasiekti didžiuosius šalies miestus. Savivaldybė investuoja į sportą, laisvalaikį, kultūrą, švietimą ir jaunimo užimtumą. Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programa suteikia galimybę dar mokantis įgyti pirmosios darbo patirties.

„Miestas negali būti tik vieta pernaktoti – jis turi būti vieta, kurioje norisi leisti laiką“, – pabrėžia meras.

Keičiantis gyventojų poreikiams, svarbūs tampa paslaugų patogumas, greitis ir galimybė dalyvauti priimančiais sprendimus. 2026 m. kiekvienai seniūnijai skirtas dalyvaujamasis biudžetas, todėl gyventojai patys gali siūlyti idėjas ir balsuodami pasirinkti projektus savo aplinkai.

„Savivaldybė turi būti ne tik administruojanti institucija, bet ir partneris, kuris girdi, analizuoja duomenis, tariasi su bendruomene ir geba greitai reaguoti į pasikeitusius poreikius“, – įsitikinęs A. Nekrošius.

KAIŠIADORYS – DARNIAI PLĖTOJAMAS RAJONAS, KURIAME SVARBI GYVENIMO KOKYBĖ

Kaišiadorių rajono savivaldybės požiūriu į tvarumą esmė – užtikrinti ilgalaikę gyvenimo kokybę. Rajono plėtra siejama su atsakingu turimų teritorijų ir infrastruktūros naudojimu, kad šiandien atliekamos investicijos išliktų prasmingos ir ateityje. Tarp svarbių krypčių – viešųjų erdvių atnaujinimas, pastatų energinis efektyvumas, pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūra, želdynų apsauga ir tvaresnis judėjimas.

„Mums svarbu, kad šandien priimami sprendimai kurtų vertę ne vieniems metams. Siekiame, kad Kaišiadorių rajonas augtų ne bet kokia kaina, o darniai, išlaikydamas ekonominės plėtros, patogios gyvenamosios aplinkos ir gamtos balansą“, – sako Kaišiadorių rajono savivaldybės meras Šarūnas Čėsna.

Rajonui svarbu ne tik kurti naują infrastruktūrą, bet ir prasmingai įveikinti jau turi-

mas teritorijas. Esamoms erdvėms suteikiant naujas funkcijas galima išvengti perteklinio išteklių naudojimo ir kartu sukurti daugiau vertės vietos bendruomenėms.

Išmanumo sąvoka čia pirmiausia siejama su praktine nauda, pritaikant pažangias technologijas viešojo transporto infrastruktūrai, gatvių apšvietimui, eismui, energetikos ūkiui valdyti, viešo-

**Kaišiadorių
rajonas meras
ŠARŪNAS
ČESNA**

sioms erdvėms prižiūrėti ir savivaldybės paslaugoms teikti. Skaitmeniniai sprendimai turi būti ne dekoratyvus priedas, o realus įrankis kasdieniams procesams gerinti.

„Išmanus sprendimas turi arba taupyti žmogaus laiką, arba didinti jo saugumą bei komfortą, arba padėti savivaldybei efektyviau naudoti išteklius“, – pabrėžia meras.

Kaišiadorių rajono geografinė padėtis suteikia papildomų galimybių. Teritorija yra tarp Vilniaus ir Kauno, todėl čia galima derinti ramensnį gyvenimo tempą ir gamtos artumą su darbo ar studijų galimybėmis didmiesčiuose. Vis dėlto savivaldybei svarbu, kad rajone būtų sudarytos visaverčio kasdienio gyvenimo sąlygos.

Jauniems žmonėms aktuali kokybiški būstai, ugdymas, sportas, kultūra, laisvalaikis, patrauklios viešosios erdvės ir galimybės profesinei savirealizacijai. Todėl siekiama kurti aplinką, kurioje būtų galima įsitvirtinti, kurti šeimą ar pradėti verslą.

„Norime, kad Kaišiadorių rajonas būtų pasirinkimas, o ne kompromisas“, – sako meras.

Gyventojų lūkesčiai keičiasi, jiems vis svarbiau paslaugų prieinamumas, saugumas, estetiška aplinka, kokybiškas susisiekimas ir galimybė prasmingai leisti laiką kartu su šeima ar bendruomene. Žmonės taip pat tikisi būti įtraukti į sprendimus, darančius įtaką jų gyvenamajai aplinkai.

Projektas „Išmanusis miestas“ suteikia galimybę į Kaišiadorių rajono teritorijas pažvelgti naujomis akimis ir pasitelkti profesionalų idėjas ieškant sprendimų, kurie galėtų tapti ilgalaikės rajono plėtros pagrindu.

„Savivaldybės uždutis – ne tik reaguoti į šiandienos problemas, bet ir numatyti, ko gyventojams reikės po penkerių ar dešimties metų“, – teigia meras.

Vilniaus senasis teatras: architektūra, kurioje gyvena miesto atmintis

1913 METAIS J. BASANAVIČIAUS GATVĖJE IŠKILĘS TEATRO PASTATAS DAUGIAU NEI ŠIMTMETĮ KEITĖSI KARTU SU MIESTU, SCENOS MENU IR JAME VEIKUSIOMIS INSTITUCIJOMIS. JO FASADAI IŠSAUGOJO PIRMĄ ARCHITEKTŪRINĘ IDĖJĄ, O VIDUJE KAUPĖSI SKIRTINGŲ EPOCHŲ SPRENDIMAI. ŠIANDIEN, RENGIANČIS DAR VIENAM ATNAUJINIMO ETAPUI, VĖL KYLA KLAUSIMAS: KAIP KEISTI PASTATĄ TAIP, KAD JIS NEPRARASTŲ SAVO VERTĖS IR KARTU IŠLIKTŲ VISAVERČIU ŠIUOLAIKINIU TEATRU?

Vilniaus senojo teatro istorija prasidėjo XX a. pradžioje, augančiame mieste stiprėjant nuolatinės specialiai teatrui pritaikytos erdvės poreikiui. 1911 m. Vilniaus lenkų bendruomenė pradėjo telkti lėšas naujam mūriniam teatrui tuometės Didžiosios Pogulankos (lenk. *Wielka Pohulanka*), šiaurinėje J. Basanavičiaus gatvės, sklype. Tuo metu tai buvo dar tik besiformuojanti miesto dalis.

1913 m. duris atvėrusį pastatą suprojektavo architektai Vaclovas Michnevičius ir Aleksandras Parčevskis. Teatras sklype pasuktas taip, kad einant J. Basanavičiaus gatve beveik visada atsivertų daugiau nei vien frontaliu fasadu. Pastatas suvokiamas judant: keičiasi jo rakursai, išryškėja stogo siluetas, scenos dėžė ir skirtingų tūrių sandūra.

Išorėje iki šiol geriausiai išliko pirminė architektūrinė idėja – vėlesnės rekonstrukcijos fasadų iš esmės nepakeitė. Kur kas intensyvesnė kaita vyko viduje.

ARCHITEKTŪRA KEITĖSI KARTU SU TEATRU

XX a. pradžios teatras buvo ne vien salė ir scena. Architektūra organizavo visą apsilankymą – nuo atvykimo iki vietos užėmimo salėje. Prie pagrindi-

nio įėjimo buvo įrengta dengta galerija kariatoms, o dabartinio skvero vietoje – žiedinis privažiavimas. 1947 m., pasikeitus miesto transportui ir teatro poreikiams, vienas jo pandusų panaikintas, vietoje jo atsirado laiptai.

Keitėsi ir interjerai. Buvusi didžioji fojė su kesoninėmis gelžbetonio lubomis XX a. viduryje perdanga padalyta į du aukštus ir pritaikyta praktiškesnėms reikmėms. Tai vienas iš daugelio pavyzdžių, kai reprezentacinės erdvės užleido vietą funkcijai.

Vos atidaryto teatro salė sulaukė kritikos dėl prasto matomumo iš dalies vietų, todėl jau 1914 m. balkonų atitvarai buvo pažeminti, o scena pritaikyta prie publikos. Vėlesnės rekonstrukcijos atspindėjo ne tik techninius, bet ir socialinius pokyčius. 1947 m. panaikintos pirmojo balkono šoninės ložės, tačiau centre atsirado reprezentacinė ložė, skirta aukštiems komunistų partijos atstovams. 1975 m. dalis viršutinio balkono jau buvo atiduota techninėms patalpoms.

Nepaisant pertvarkymų, salė išsaugojo vieną svarbiausių savybių – itin gerą akustiką. Teatro pastato tyrime ji įvardijama kaip geriausia teatrinių akustiką Vilniuje turinti salė – vertybė, kuri planuojant ateities pokyčius ne mažiau svarbi nei matomi architektūros elementai.

Dar intensyviau keitėsi scena. 1925 m. pagal architekto Juliušo Kloso projektą ji buvo pažeminta ir padidinta, o scenos anga praplatinta. Tuo metu tai buvo viena didžiausių scenų Lenkijoje. 1948 m. į pastatą perkėlus Lietuvos operos ir baleto teatrą, praplėsta orkestro duobė, pertvarkytos užkulisų ir darbo erdvės. Greta teatro iškilo techninis priestatas, su pagrindiniu pastatu sujungtas galerija dekoracijoms gabenti.

Šie pokyčiai atskleidžia esminį pastato istorijos principą: jo ilgaamžiškumą lėmė ne gebėjimas išlikti nepakitusiam, o gebėjimas prisitaikyti neprarandant savo paskirties.

VIENAS PASTATAS – DAUGYBĖ ISTORIJŲ

Per daugiau kaip šimtmetį pastatas tapo daugelio institucijų ir istorinių įvykių liudytoju. 1917 m. čia vyko Vilniaus konferencija, 1940 m. prasidėjo Lietuvos nacionalinio dramos teatro istorija. Vėliau čia veikė Lietuvos operos ir baleto teatras, Lietuvos akademinis dramos teatras, Valsybinis jaunimo teatras.

1986 m. į J. Basanavičiaus gatvę persikėlė Lietuvos rusų dramos teatras, o 2022 m. institucija tapo Vilniaus senuoju teatru. Šią istoriją primena ir keturios kaukės ant teatro fasado, 1989 metais atkeliavusios iš tuometinio Rusų dramos teatro pastato dabartinėje Jogailos gatvėje.

Paašikėjo, kad kaukių eskizus sukūrė lenkų dailininkas ir meno istorikas Janas Kaczmarkiewiczzius (1904–1989), studijavęs Vilniaus Stepono Batoro universitete ir vėliau jame dėstęs. Teatro žiniomis, trys iš keturių kaukių eskizų šiandien yra privačioje kolekcijoje Vilniuje.

Ši detalė taikliai atspindi viso pastato istoriją. Čia persidengia skirtingos teatro institucijos, lenkų, lietuvių ir rusų kultūrinės patirtys, opera, balletas ir drama, miesto bei valstybės istorijos įvykiai. Architektūra visa tai išsaugo kaip skirtingų laikotarpių paliktus sluoksnius.

NAUJAS ETAPAS: KĄ SAUGOTI, KĄ KEISTI?

Šiandien Vilniaus senasis teatras vėl susiduria su klausimu, kuris per jo istoriją buvo kartojamas ne kartą: kaip pritaikyti pastatą naujam teatro etapui neprarandant to, kas jau tapo jo verte?

Šiuolaikiniam teatrui nebepakanka vien atnaujinti scenos mechaniką.

Reikia spręsti inžinerinių sistemų, energinio efektyvumo, akustikos, darbuotojų darbo sąlygų, žiūrovų srautų, universalios prieinamumo ir šiuolaikinio scenos meno poreikius, kartu išsaugant pastato architektūrinės vertybes.

Šiems klausimams aptarti skirta 2025–2026 m. rengiama „Vilniaus senojo teatro atnaujinimo galimybių studija“. Joje vertinami teatro veiklos ir patalpų atnaujinimo poreikiai, universalus jų pritaikymas, šiuolaikiniai scenos menų profesiniai ir techniniai reikalavimai bei galimi renovacijos scenarijai.

Dabartinis etapas iš esmės tęsia daugiau nei šimtmetį truncančią pastato kaitos istoriją. Teatras buvo pertvarkomas 1914, 1925, 1947–1948, 1975 m., nes scenos menas negalėjo veikti vakarykštėmis sąlygomis. Šiandien principas toks pat, tik į pastatą žvelgiama kompleksiskai – kaip į architektūros, paveldo, scenos meno ir šiuolaikinio lankytojo poreikių visumą.

Todėl svarbiausia klausiti ne kaip išsaugoti teatrą tokį, koks jis buvo, bet ką būtina išsaugoti, kad keisdamasis jis neprarastų savo tapatybės, ir ką būtina pakeisti, kad liktų visaverčiu veikiančiu teatru.

Daugiau nei prieš šimtmetį suprojektuotas pastatas iki šiol atlieka savo esminę misiją – telkia žmones kultūros patirčiai. Keičiasi technologijos, meninės formos ir auditorijų lūkesčiai, tačiau būtent gebėjimas priimti pokyčius išsaugant tai, kas vertingiausia, leidžia teatrui likti ne praeities eksponatu, o gyva miesto istorijos dalimi.

Rytojaus kūrimas: tema, sudominusi labiau nei *Odisėja*

Rugsėjo dešimtąją po vasaros atokvėpio įvykusi pirmoji STRUCTUM konferencija „Architecting Tomorrow: ikonos, miestai ir vizijos“ sulaukė didžiulio susidomėjimo ir dar kartą įrodė, kad architektūra nėra vien profesionalių diskusijų objektas: aplinka veikia kiekvieno žmogaus savijautą, elgseną ir socialinį gyvenimą.

Rytojų formuoja šiandienos sprendimai, todėl ateitis prasideda dabar. Vadovaujantis šiuo požiūriu, konferencijoje aptarta daugybė aktualių sprendinių – nuo tvarumo, technologinės pažangos ir lanksčių, žmogui pritaikytų erdvių projektavimo iki ne(pa)kartojamos architektūros pavyzdžių.

Aptariamą temą aktualumą liudijo sausakimša konferencijos salė – pasaulinio masto mūsų šalies ir užsienio kūrėjų įžvalgų, garsių prekių ženklų bei įmonių atstovų pranešimų pasiklausyti susirinko keli šimtai patyrusių

ir būsimų architektų, dizainerių, NT, statybos sektoriaus lyderių ir tiesiog architektūrai neabejingų žmonių.

Šiltą konferencijos atmosferą kūrė ir auditoriją į diskusijas įtraukė ilgametis STRUCTUM konferencijų moderatorius – Lietuvos architektų sąjungos projektų direktorius **Marius Dirgėla**, šįkart ypač daug dėmesio skyręs tvarumo aspektams. Jo intriguojantys klausimai sulaukė ne mažiau šmaikščių pranešėjų atsakymų, todėl salėje netilo nuoširdūs plojimai ir juokas. Konferencija buvo ištisai neeilinė!

PASTATAI KAIP NEPAKARTOJAMA ARCHITEKTŪRA

Audrius Ambrasas, vienas žymiausių ir įtakingiausių šiuolaikinių Lietuvos architektų, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, studijos „Audrius Ambrasas architects“ vadovas, pažvelgė į pastatus kaip į „nepakartojamą architektūrą“. Architektas, geriausiai žinomas kaip modernių, drąsių ir ikoniškų verslo bei visuomeninių pastatų kūrėjas, apibendrina pastarųjų 20 metų „Audrius Ambrasas architects“ projektus ir šmaikščiai komentavo, kokie sprendiniai išlaikė laiko išbandymus, kokių architektūros pokyčių sukėlė pakitę žmonių poreikiai, technologinė pažanga ir ekonominės realijos.

Štai, pavyzdžiui, Ventspilyje studijos suprojektuotas mokslo centras „Vizium“ drąsiu, futuristiniu kalvos siluetu tapo atpažįstamas visoje Latvijoje ir puošia visus Ventspilio turistinius atvirukus bei reprezentacinius vaizdo įrašus, tačiau ne visada ikoniniai pastatai yra svarbiausi. „Kuriamos erdvės jungiamos su miestu, ir tai yra įdomesnis užsiėmimas“, – apie Vilniuje suprojektuoto Paupio turgaus architektūrą, kaip nepakartojamą ir nekartojamą, kalbėjo A. Ambrasas ir pabrėžė, kad kuriant nepakartojamą miestą, jo komandos nuomone, svarbiausias yra miesto erdvių tarp pastatų, jų jungčių su miestu formavimas.

Audrius
Ambrasas

Tomas
Grunskis

Robin
Nestenborg

Jack Evans-
Newton

O kritikos laviną atlaikiusio Vilniaus daugiabučio Žygimantų g. 13 sprendinius (dėl pastangų neužstoti Katedros varpinės vaizdo) architektas vadina racionaliai išspręstu urbanistiniu galvosūkiu. Pastatus, anot architekto, kartais reikia vertinti kaip visumą – miesto dalį, kuri reaguoja į aplinkos ribojimus ir tuo pat metu sprendžia konkrečius klausimus.

Pranešimą skaitęs paskutinis, A. Ambrasas nepraleido progos rimtu veidu pajuokauti ta tema: „Jums konferencija trunka visą

dieną, tad dabar bus kaip žurnaluose būna: įvadas, dėstymas, o pabaigoje – linksmoji dalis, komiksai bei humoras.“ Ir žodį tesėjo – publika buvo sužavėta jo šmaikštaus pasakojimo apie projektų įgyvendinimo iššūkius.

Baigus pranešimą, moderatorius M. Dirgėla paklausė: „Mirus karaliui, įprasta žmonių klausti, kaip jie jaučiasi. O jūs kaip jaučiatės, sužinojęs Vilniaus miesto savivaldybės sprendimą griauti jūsų projektuotą pirmąjį sostinės dangoraižį, vadinamąjį „stiklinį pieštuką“, Geležinio Vilko gatvėje?“ – „Aš pats tą ir pasiūliau“, – atsakė A. Ambrasas.

PASTATAS KAIP VIETOS ŽENKLAS

„Architektūra rūpi ne tik tiems, kurie apie ją kalba, – išvydęs sausą, kimšą STRUCTUM konferencijos auditoriją, maloniai nustebo studijos AEXN įkūrėjas prof. dr. architektas **Tomas Grunskis** ir pridūrė: – Tiek žmonių nemačiau net per filmo „Odisėja“ premjerą.“

T. Grunskis skaitė pranešimą tema „Vietoženklis architektūra mieste: Memelio miesto „Hanza“ verslo centras“. Architektas, kartu su kolegomis projektavęs šį verslo centrą, atskleidė su komanda sąmoningai jį kūręs kaip vietos ženklą. „Mūsų galvose vietos ženklas

buvo architektūrinis objektas, padedantis susiorientuoti erdvėje ir koduoti tos vietos prasmę“, – sakė T. Grunskis, neslėpdamas, kad projekto sprendiniams įtakos turėjo ir trijų fundamentalių architektų, urbanistų, knygų autorių Keviną Lynchą, Aldo Rossį ir Christiano Norbergo-Schulzo idėjos, teorijos ir atlikti darbai. Semantinė orientacija ir simbolinė prasmė, tapatybė ir reprezentacija – visa tai integruota į šio pastato savybes bei architektūrą. Užuoat įsegus į miesto audinį blizgutį, verslo centro projektu siekta papasakoti istoriją.

Architektas buvo atviras: kol buvo pasiektas pageidaujamas užsakovų rezultatas – patrauklus, įsimintinas verslo centro siluetas, – teko pagaminti net 36 pastato maketus.

KŪRYBOS TRIO: TECHNOGENINĖ ESTETIKA, PAŽANGUS TVARUMAS IR HUMANIZMAS

Jackas Evansas-Newtonas, pasaulinio garso britų architektūros studijos RSHP („Rogers Stirk Harbour + Partners“) asocijuotasis direktorius ir architektas, specialiai į Vilnių atskrido perskaityti konferencijoje pranešimo „People, place and the city: architecture for all“ (angl. „Žmonės, vieta ir miestas: architektūra visiems“). Mūsų šalies architek-

Dimitrijs
Astašonoks

Olegas
Knezys

Aušra
Kačinskaitė

tūros gerbėjams šis kūrėjas pirmiausia žinomas kaip verslo centro „Sąvaržėlė“ – pirmojo studijos RSHP projekto Baltijos šalyse – autorius.

J. Evansas-Newtonas pasakojo apie RSHP išskirtinumą, kurį lemia aukštųjų technologijų estetika, inžinerinis atvirumas ir socialinis atsakingumas. Pasak architekto, technogeninė estetika studijos darbuose visada žengia išvien su pažangiu tvarumu ir humanizmu. Studijos projektuojamuose pastatuose efektyviai vartojama energija ir maksimaliai panaudojama natūrali šviesa, jie sklandžiai integruojami į miesto audinį, aplink sukuriami naujų viešųjų erdvių. RSHP siekia, kad net jų projektuojami milžiniški dangoraižiai gatvės lygyje būtų jaukūs, kviečiantys ir suprantami žmogui.

Išskirtinis studijos bruožas – neprilygstamas gebėjimas valdyti itin sudėtingą didelio masto infrastruktūrą, nuo megastruktūrų miestų centruose iki milžiniškų oro uostų terminalų, kur intuityvus žmonių srautų reguliavimas yra pagrindinis funkcionalumo garantas. Kalbėdamas apie miestų projektus, architektas pabrėžė, kad studija atmeta utopinius modelius ir į miestą žiūri kaip į socialinį bei ekologinį organizmą, kuriam architektūra privalo skatinti bendruomeniškumą. Be to, kuriant naujus pastatus ne mažiau svarbu išlaikyti ryšį su vietos charakteriu.

NAUJAS POŽIŪRIS IR BENDRADARBIAVIMAS – KIEKVIENO SPRENDIMO ESMĖ

Robinas Nestenborgas, ispanų kompanijos „Cosentino“ projektų vadovas, pranešime „Dekton: a carbon neutral material built to last“ (angl. „Dekton“: anglies dioksido atžvilgiu neutralios medžiagos, sukurtos ilgai tarnauti“) atkreipė dėmesį į naujos kartos akmens, pagaminto iš natūralių mineralų mišinio, įvairovę, jo ekologinį tvarumą ir išskirtinį ilgaamžiškumą. Pranešėjas pabrėžė, kad atsakomybė už Žemės ekosistemą apdailos medžiagų gamintojai įrodo sertifikatais, tiksliai CO₂ pėdsako skaičiavimu, gamybos procesų optimizavimu ir likutinių emisijų kompensavimu, o ne rinkodaros šūkiais. Jis ragino architektus ir projektuotojus su apdailos medžiagų gamintojais pradėti bendradarbiauti kuo ankstesnėje projekto stadijoje ir tokiu būdu maksimaliai panaudoti vienos iš universaliosių bei patvariausių apdailos medžiagų potencialą.

Dimitrijs Astašonoks, stoglangių gamintojos „Velux“ generalinis direktorius Baltijos šalims, konferencijos dalyviams pristatė įmonės inicijuotą pasaulinę tvarios architektūros programą, kuria siekiama iš esmės pakeisti požiūrį į senų pastatų atnaujinimą. Pranešimu „Re:Living: the Future is already built“ (angl. „Re:Living“: ateitis jau sukurta“) jis klausė

Kęstutis
Lukošius

susirinkusiųjų: gal ateities būstas jau yra pastatytas? „Velux“ atstovo nuomone, užuot griovus senas konstrukcijas ir investavus į naujas statybas, būtina maksimaliai panaudoti, transformuoti ir plėsti jau esamas erdves, pavyzdžiui, įrengiant nenaudojamas palėpes ar loftus. Skirtingai nuo tradicinės renovacijos, kuri dažniausiai apsiriboja tik techniniu sienų šiltinimu, remtis holistiniu požiūriu – žmogaus sveikatą puoselėti sutelkiant dėmesį į maksimalų natūralios dienos šviesos patekimą bei automatizuotą vėdinimą.

Olegas Knezys, „VikingDome“ direktorius, apžvelgė parametrinio projektavimo įtaką architektūrai. Per 20 veiklos metų „VikingDome“ išbandė daug trimačių projektavimo įrankių, tad pranešimas „Nuo braižyklės iki algoritmo: parametrinis projektavimas šiandien“ atskleidė patirtimi grįstus šiuolaikinio projektavimo, kuris paverčia pastatą ne tik geometrinėmis linijomis, bet ir duomenų baze, privalumus. Pranešėjo teigimu, ateityje parametrinis projektavimas taps dar labiau integruotas ir išmanus. Dirbtinis intelektas (DI) bus toks pat standartinis projektavimo įrankis, koks šiandien yra „AutoCAD“. Dėl to galėsime statyti pastatus minimaliomis medžiagų sąnaudomis, prieš tai algoritmais įvertinę ne tik pastato formą, bet ir statybinių medžiagų kilmę.

Aušra Kačinskaitė, „JUNG Vilnius“ dizaino klientų vadybininkė, pranešimą pradėjo apžvalga, kaip Bauhauzo mokykla kardinaliai pakeitė architek-

tų mąstyseną. Intriguojančiame pranešimo pavadinime „Nuo miesto iki 70 × 70 mm“ ji užkodavo bauhauzo dizaino stiliaus klasikos – JUNG jungiklių serijos LS 990 klavišo matmenis (70 × 70 mm). Pranešėjos teigimu, nors serija LS 990 sukurta ir rinkai pristatyta gerokai vėliau, nei gyvavo garsioji meno bei architektūros mokykla, ji idealiai įkūnija ir praktiškai realizuoja kertinius bauhauzo filosofijos principus: kurti laikui nepavaldžius, ilgaamžius produktus, kurių išorinė forma išlieka nepakitusi, nepaisant technologijų virsmo.

Doc. Dr. Kęstutis Lukošius, įmonės „Gaisriniai tyrimai“ direktorius, pranešimu „Kaip užtikrinti gaisrinę saugą keičiantis rizikoms?“ ieškojo atsakymo, kokiomis priemonėmis galima išvengti gaisrų rizikos naudojant modernias technologijas, kaip ličio jonų baterijų įkrovimo stotelės, saulės elektrinės ir kt. Pranešėjas pabrėžė, kad gaisrinės saugos užtikrinimas keičiantis rizikoms reikalauja

dinamiško valdymo, nuolatinio situacijos vertinimo ir greito pritaikymo prie naujų sąlygų. Gaisrų pastatuose įvyksta kasdien ir neretai tik po nelaimės ieškoma priežasčių, kodėl taip nutiko. O vieno atsakymo nėra, nes priešgaisrinės saugos aktai dažniausiai nereglamentuoja detalių inžinerinių ar projektinių sprendimų, tik nustato esminius saugos reikalavimus ir tikslus. Rinkoje nėra aiškių sertifikuotų priemonių, gaisrinės saugos specialistų nuomonės palyginti įvairios. Nepaisant to, pareiga suprojektuoti saugų pastatą niekur nedingsta. Anot pranešėjo, kai detalūs sprendimai nereglamentuojami, gelbsti diskusijos, geroji tarptautinė praktika. Nacionalinė gaisrinės saugos asociacija (NGSA) pradeda rengti neoficialius praktinius gaisrinės saugos standartus ir kviečia šios srities inžinierius bei specialistus savanoriškai prisidėti prie jų kūrimo bei tobulinimo – teikti savo pastabas, dalintis patirtimi ir kartu formuoti saugesnę statybų aplinką Lietuvoje.

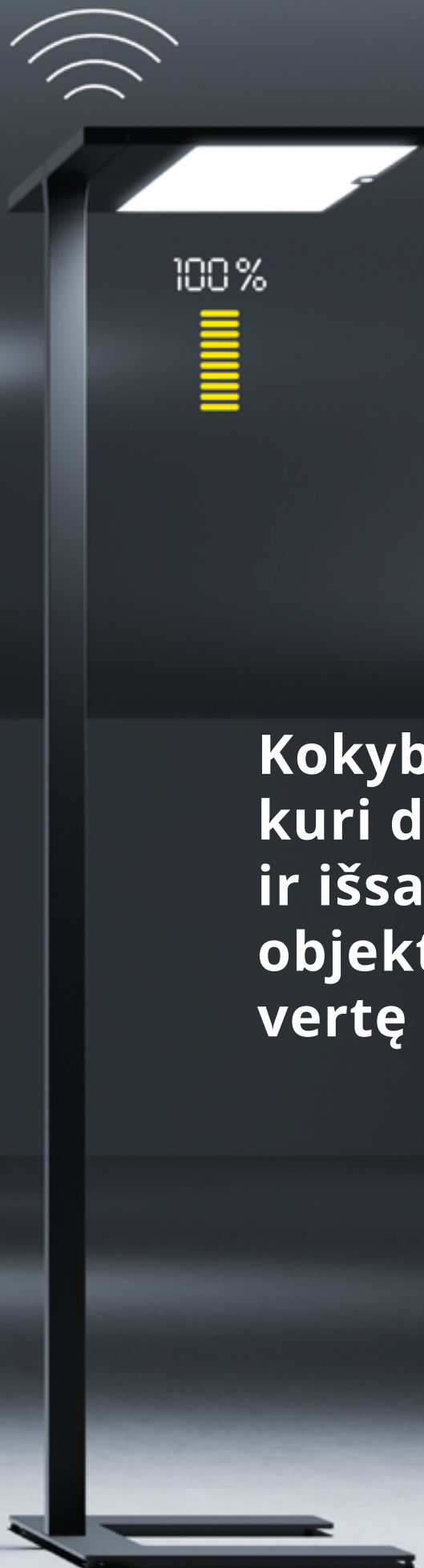
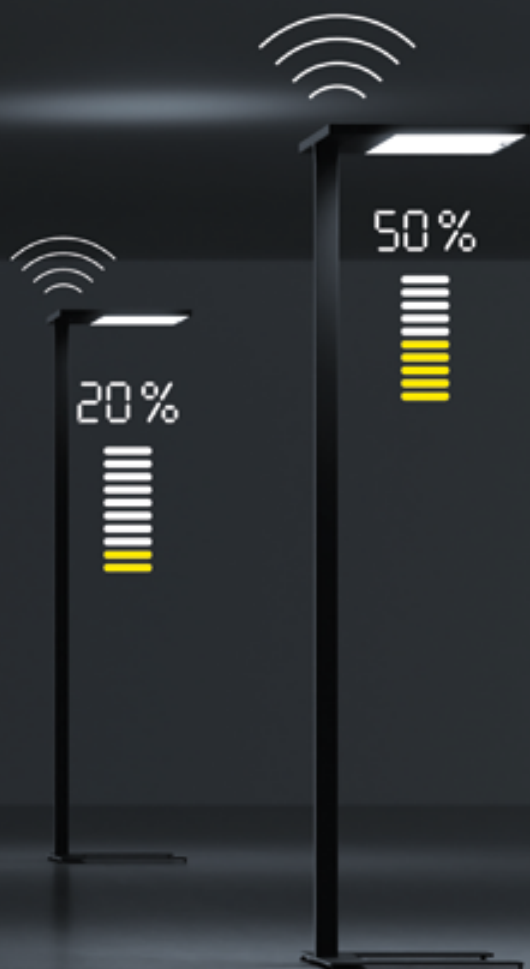

ŠVIESOS
TECHNOLOGIJOS

25 METŲ PATIRTIS

**Kokybė,
kuri didina
ir išsaugo
objekto
vertę**

M. +370 5 212 45 08

M. +370 614 99900

info@svt.lt

Adresas: Lukšio g. 15, LT-09132 Vilnius

www.svt.lt

STRUCTUM
KONFERENCIJA

26 10 29
VAL.

PACAI
a member of DESIGN HOTELS™

VERTE KURIANTYS PASTATAI

ARCHITEKTŪRA
ŽMOGUI, MIESTUI
IR GAMTAI

Konferencija kviečia pasinerti į laiko sluoksnių architektūrą, kur istoriniai pastatai įgauna naują gyvenimą, išlaikydami savo praeities tapatybę, bet įtraukdami šiuolaikinio miesto ritmą ir funkcionalumą. Diskusijos ir pristatymai nagrinės, kaip restauracija, konversija ir inovatyvios technologijos gali sukurti pastatų naratyvų tęstinumą, leidžiant miestui gyventi istorijos ir dabarties sankirtoje. Pastatai nėra tik funkcionalūs objektai – jie yra kultūrinės atminties saugotojai, kur kiekvienas fasadas, detalė ir erdvės sprendimas gali tapti dialogu tarp laiko sluoksnių. Konferencijos dalyviai susipažins su sėkmingomis adaptacijos strategijomis ir vizualiais sprendimais, kurie transformuoja istorines erdves į gyvą urbanistinę patirtį, kur praeitis ir ateitis susilieja į vieną naratyvą, kaip istorijos tėkmė gali tapti šiuolaikinio miesto identiteto šerdimi.

Greta Brimė

Asocijuota „IMPLMNT architects“
partnerė

PRANEŠIMO TEMA

**Vilniaus kongresų centras:
kontekstas kaip vertybė**

Rolandas Kuprys

PANASONIC HEATING & COOLING
SOLUTIONS komunikacijos vadovas
Baltijos šalims

PRANEŠIMO TEMA

**Pastato mikroklimatas: vertė, kuri
slypi ore**

Sandra Golcova

UAB „KOORDI“ pardavimų vadovė

PRANEŠIMO TEMA

**Legalus, nelegalios statybos
įteisinimas pagal galiojančius LR
įstatymus architektūros charakterį**

Tomas Narkus

DOLETA projektų vadovas

PRANEŠIMO TEMA

**Kai kokybė tampa patirtimi:
langai, išsaugantys architektūros
charakterį**

BAUMIT CreativTop

Laisvė kurti fasadą be ribų

SPALVA • FAKTŪRA • RELJEFAS • ŠVIESA • ŠEŠĖLIS

Atraskite faktūras ir
realizuotus objektus

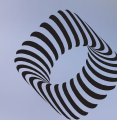
STRUCTUM
KONKURSAS

PROJEKTAS
**ERDVĖS,
KURIOS
SUGRĮŽTA**

IMPEKA

poolpro
— BASEINAI.FONTANAI.SPA. —

 GEBERIT

MOBILUS
UŽOLAUDŲ
SALONAS

 DOLETA
SINCE 1992

 wienerberger

 Infantas

AkzoNobel

 CONSTRA
PROTINCI STATYBOS SPRENDIMAI

UAB
STRADIVARIJAI

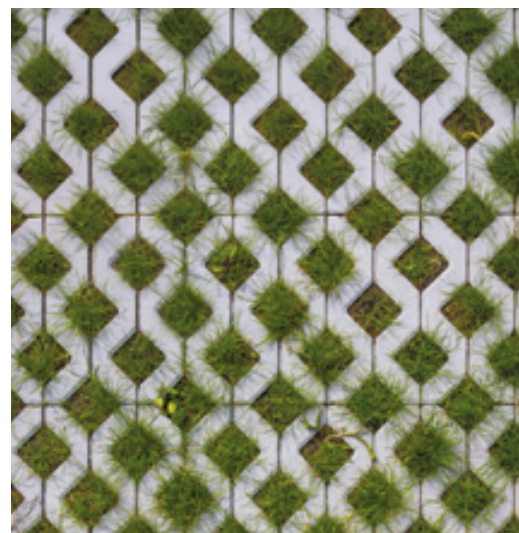
 AIRWAVE

**betono
mozaika**

Aplinkotvarkos
produktų
ir sprendimų
ekspertas

RENGINYS ARCHITEKTAMS IR KRAŠTOVAIZDŽIO KŪRIMO PROFESIONALAMS

ŽALIOJO MIESTO ARCHITEKTŪRA:

TARP FUNKCIONALUMO IR DIZAINO

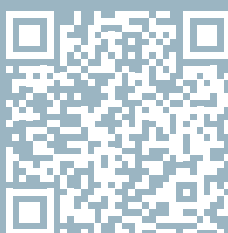
26 10 15
15.00–19.30 val.

Viešbučio
PACAI konferencijų centras,
Didžioji g. 7, Vilnius

Renginio organizatorius

STRUCTUM

Registracija iki spalio 12 d.
projektai@structum.lt / Tel. +370 656 89808

* Dalyvauti kviečiami praktikuojantys architektūros
ir kraštovaizdžio architektūros profesionalai.
Dalyvavimas galimas gavus registracijos patvirtinimą.

baltled

wilumi
Commercial lighting by Baltled

„Wilumi by Baltled“ specializuojasi komercinio LED apšvietimo sprendimų srityje ir siekia padėti klientams maksimaliai pasinaudoti apšvietimo technologijų teikiamomis galimybėmis

Escofet
by Molins®

ESCOFET VAZONŲ KOLEKCIJA
DIDELIEMS MEDŽIAMS IR KRŪMAMS
VIEŠOSIOSE ERDVĖSE

www.escofet.com

/

hello@isort.eu

/

+370 611 32244

Freepik nuotr.

KITOKIA NATŪRALUMO FORMA

RUUKKI Cor-Ten® fasadų apdaila iš rūdinto plieno komercinei ir individualiai statybai

V. Putvinskio g. 12-1, LT-47412 Kaunas
Tel. +370 698 36 332 | info@infantas.lt

Infantas

**METAI
RYŠKIŲ IDĖJŲ
IR IŠMANIŲ
SPRENDIMŲ**

GAUDRĖ

MEMBER OF THE WÜRTH GROUP

Ateities g. 10,
08345 Vilnius, Lietuva

+370 5 279 61 62

info@gaudre.lt

www.gaudre.lt

Bendrovė, kuri dirba Kaunui

Tarpukariu tapęs laikinąja Lietuvos sostine, Kaunas dėl savo unikaliuos architektūros statinių buvo pramintas Mažuoju Paryžiumi. Pastarojo dešimtmečio Kauno infrastruktūros plėtrą galima prilyginti tarpukario plėtrai. Ir prie to ženkliai prisidėjo UAB „Autokausta“.

UAB „Autokausta“ – vienintelis Lietuvos rangovas, turintis nuosavas betono, asfalto bei metalo konstrukcijų gamyklas ir beveik visus darbus statybos objektuose atliekantis savo pajėgumais. Ilgalaikė įmonės strategija nuolat investuoti į modernias technologijas visiškai pasiteisino, – pabrėžia UAB „Autokausta“ direktorius Juozas Kriaučiūnas.

Įmonės gamybos bazėje Kaune įrengtas moderniausias Europoje betono gamybos įrenginys „LIEBHERR Betomat 3“. „Autokausta“ taip pat turi nuosavą asfalto ir bitumo emulsijos gamyklą, metalo konstrukcijų cechą bei inertinių medžiagų karjerą, jai priklauso per 500 vienetų sunkiosios technikos. Įmonėje dirba 800 darbuotojų, iš jų 70 yra statybos inžinieriai. Turimi gamybos ir darbo pajėgumai leidžia užtikrinti grei-

tus statybos tempus, aukštą kokybę ir konkurencingas kainas.

Technologiniai pranašumai prieš konkurentus suteikė UAB „Autokausta“ galimybę laimėti daugelį objektų statybos konkursų ir Kauno miesto savivaldybės užsakyму pastatyti pagrindines Lietuvos sporto erdves, užtikrinančias mūsų šalies sporto rinktinėms visas sąlygas treniruotis ir rengti tarptautines varžybas.

Tarp įgyvendintų projektų – moderniausia Lietuvoje Ledo arena, pirmasis ir kol kas vienintelis šalyje UEFA IV kategoriją atitinkantis Dariaus ir Girėno stadionas, kuriame ne tik Lietuvos futbolo rinktinės bei Lietuvos futbolo čempionų – Kauno „Žalgirio“ futbolininkų tarptautinės rungtynės, bet ir mūsų šalies bei pasaulio muzikos žvaigždžių pai-

sirodymus, Lietuvos lengvosios atletikos čempionatus gali stebėti daugiau kaip 15 tūkst. žmonių. „Autokausta“ atliko ir greta stadiono iškilusio Valdo Adamkaus lengvosios atletikos maniežo, taip pat „Bangpūčio“ buriavimo bazės Kauno marių Neptūno įlankoje, mokslo ir inovacijų muziejaus „Mokslo sala“ statybų darbus. Didžiulė įmonės komanda rekonstravo arba naujai įrengė pagrindines Kauno viešąsias erdves – Laisvės alėją, Sporto gatvę prie Dariaus ir Girėno stadiono, Nemuno salos gerbūvį, Vilniaus gatvę, Rotušės aikštę.

J. Kriaučiūnas džiaugiasi kartu su komanda pastaraisiais metais Kaune įgyvendinęs tiek objektų ir prisipažįsta labiausiai besididžiuojantis trimis iš jų: Dariaus ir Girėno stadionu, Mokslo sala ir rekonstruota Rotušės aikštė.

MOKSLO SALA. A++ energinio naudingumo klasės pastatas, pastatytas Nemuno salos įduboje, – išskirtinis projektas ir dėl architektūrinių, konstrukcinių sprendimų, ir dėl įdiegtų technologijų. UAB „Autokausta“ komandai teko įgyvendinti Lietuvoje dar nė karto netaikytus projektuotojų sprendinius, todėl tam prireikė daug planavimo, pasirengimo ir laiko. Vienas sudėtingiausių ir netikėčiausių technologinių galvosūkių – pagrindinis pastato įėjimas: reikėjo įrengti daugiau kaip 20 metrų skersmens apskritus amfiteatrinis laiptus, apsuptus lenktomis stiklo vitrinomis, ir virš jų vos ant vienos sijos „pakabinti“ milžinišką metalinį diską su veidrodinio efekto aliuminio plokštėmis. Disko ir jį laikančių metalinių perdangos sijų svoris – apie 1000 tonų. Šią konstrukciją „Autokaustos“ meistrai pagamino, nudažė ir sumontavo patys. Išskirtinis buvo ir kupolo formos planetariumo betonavimas, čia taip pat įrengtos jėgos grindys, saugančios nuo nepageidaujamo padarinių Nemuno potvynių metu. Iš vienos pusės pastato konstrukcijos buvo uždengtos naujai suformuotu šlaitu.

DARIAUS IR GIRĖNO STADIONAS. Daugiau kaip 30 metų trukusi nacionalinio futbolo stadiono statyba Lietuvoje buvo nacionalinė gėda, tik Kauno mero ir jo komandos dėka 2022 m. jos pavyko atsikratyti. UAB „Autokausta“ pasaulinio lygio stadioną pastatė per dvejus metus. Iš viso savo gamybinėje bazėje pagaminusi 11 tūkst. kub. m monolitinio betono, keturis tūkst. kub. m surenkamų gelžbetonų metalo gaminių stogo konstrukcijoms. Pastato fasadas įrengtas ant banguotų metalo konstrukcijų sumontavus specialiai šiam projektui paruoštas aliuminio gaminius. Įgyvendinant projektą teko priimti daug nestandartinių konstrukcinių sprendimų – pavyzdžiui, stadione sumontuotos ilgas kabančiąsias stogo konstrukcijas laikančios templinės sistemos, o visi laikantieji metalo konstrukcijų elementai yra unikalus, pagaminti pagal išskirtinę pastato konfigūraciją. Stadiono veja ne tik automatiškai laistoma, bet ir šildoma: kad futbolo rungtynės galėtų vykti net žiemą, po veja išvedžioti 33 km šildymo vamzdelių.

ROTUŠĖS AIKŠTĖ. UAB „Autokausta“ teko nepaprastai didelę atsakomybę bei garbę rekonstruoti ir pagrindinę Kauno senamiesčio viešąją erdvę – Rotušės aikštę. Įmonė dėjo daug pastangų, kad išsaugotų šios kultūros paveldo zonos unikalumą ir kartu suteiktų jai šiuolaikiškumą. Buvo atlikti vieni didžiausių archeologinių kasinėjimų darbų, ištirta net keturi tūkst. kv. m aikštės plotas. Su archeologų priežiūra atnaujintos požeminės Rotušės aikštės komunikacijos. Po rekonstrukcijos važiuojamoji dalis aplink aikštę išliko grįsta akmenimis. Likusioje erdvėje, pėsčiųjų zonoje, paklota nauja granito plokščių danga. Atnaujintas aikštės grindinys dabar yra vienodo aukščio, be bortelių ar kitų iškilumų, todėl ne tik išlaiko istorinį vaizdą, bet ir yra gerokai patogesnis pėstiesiems. Atnaujintas ir šulinio formos fontanas prie Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčios. Aikštėje sukurta ir žiedo formos akmens masyvo suoleliais apjuostų skirtingų dydžių žalumos salelių. Įrengta dviračių stovų, atnaujintas apšvietimas. Centrinis erdvės plotas pritaikytas įvairiems renginiams.

„Mokslo sala“. Manto Zinkevičiaus (Kauno m. savivaldybės archyvo) nuotr. Architektai „SMAR Architecture Studio“, „G. Natkevičius ir partneriai“

„Business Stadium Central“. Laimono Ciūnio (STRUCTUM archyvo) nuotr. Architektai „Zaha Hadid Architects“, „Unitectus“

„Artery“. „Lords LB Asset Management“ archyvo nuotr. Architektai „Studio Libeskind“, „Archinova“

Kuriantiems pridėtinę pastato vertę

kiekvienу atveju randa tinkamiausią hidroizoliacinį sprendimą

• BETOCRETE CP360WP – kristalinis betono priedas su hidrofobinėmis savybėmis, saugantis armatūrą nuo korozijos ir ilginantis betono eksploataavimo trukmę

Baseinų ir fontanų hidroizoliacijos sistema

- vandeniui atsparus mišinys paviršiams lyginti ASOCRET M30
- hidroizoliacija AQUAFIN-RS300 arba „AQUAFIN-2K/M-Plus“
- kampinės juostos ir manžetai ASO-DICHTBAND-2000S
- tam tikros serijos MONOFLEX klijai priklausomai nuo apdailos tipo
- specialūs siūlių užpildai CRISTALLUGE HF

schomburg.eu

LIETUVOS VERSLO FORUMAS

DIDŽIAUSIAS METŲ VERSLO
FORUMAS LIETUVOJE

SPALIO 29 D.

PAGRINDINIAI PARTNERIAI

SORAINEN

OP Bank

DIDYSIS PARTNERIS

EVERNORD

INFORMACINIS PARTNERIS

LRT | .lt

80+ PRANEŠĖJŲ

5 SALĖS | 1500+ DALYVIŲ | PRANEŠIMAI / DISKUSIJOS
versloforumas.org

ARCHITEKTŪROS METAMORFOZES: IŠ GRIUVĘSIŲ Į ATEITIES PASTATUS

Visame pasaulyje, nuo pramoninių Europos kvartalų iki tankiai apgyventų Šiaurės Amerikos didmiesčių, gamyklų, paveldo objektų ar pasenusių infrastruktūros statinių pritaikymas naujoms funkcijoms peržengė tipinio renovavimo ribas. Naujausios pastatų konversijos tampa pagrindiniu tvarios miestų ir miestelių evoliucijos varikliu.

*** Neda Žvybienė

Šiuolaikiniams tarptautiniams projektams būdingos ryžtingos konversijos – jos apima technologines inovacijas, žiedinės ekonomikos principus ir siekį išlaikyti namų autentikos bei modernizmo sinergiją. Pastatų konversijos nebėra izoliuoti architektūriniai eksperimentai – tai strateginiai sprendimai, kurie transformuoja ištikus rajonus į aplinkai draugiškas, daugiavunkces ekosistemas ir diktuoja naujus globalius atsako į klimato kaitą bei urbanistinę plėtrą standartus.

Pateikiame nuostabių konversijos pavyzdžių – nuo bažnyčios metamorfozės ir ZHA projekto naujo virsmo iki pamirštų jūros uosto ir gamyklos prikėlimo naujam spalvingam gyvenimui, – įkvėpiančių atgavinti kuo daugiau kadaise pasmerktų objektų dėl mūsų visų gerovės.

BAŽNYČIOS SKLYPAS PASITELKTAS SOCIALINĖMS PROBLEMOMS MAŽINTI

Vankuveryje įgyvendinta centrinio rajono konversija – viena įdomiausių ir ambicingiausių pastarojo meto urbanistinių transformacijų Kanadoje. Mišrios paskirties kvartalas, kurį suprojektavo studija „Revery Architecture“, jungia 57 aukštų gyvenamąjį dangoraižį **The Butterfly** ir septynių aukštų namą, kuriame įrengti įperkami socialiniai būstai.

Abu pastatai integruoti į 1911 m. pastatytos Pirmosios baptistų bažnyčios sklypą. Baptistų bažnyčiai kilo finansinių sunkumų, todėl ji modernaus komplekso statytojams perleido savo automobilių stovėjimo aikštelę su kelių pastatų likučiais. Pardavus žemę gautomis lėšomis buvo visiškai restauruotas gotikinio stiliaus bažnyčios

pastatas: sustiprintas jo seismologinis atsparumas, sutvarkyti istoriniai vitražai ir atnaujintos bei praplėstos vidaus erdvės. Tradiciškai istoriniai paveldo ir sakraliniai objektai miestuose laikomi neliečiamais, tačiau šiuo atveju architektai pasiūlė visiškai naują tipologiją. Bažnyčios automobilių stovėjimo aikštelė pasitelkta ne tik miestui vertikalčiai tankinti, bet ir bažnyčios erdvėms priekelti. Ši konversija – puikus pavyzdys, kaip moderniaame mieste gali būti išlaikyti seni religinių bendruomenių pastatai. Svarbu ir tai, kad šiuo projektu viename kvartale sujungti skirtingi socialiniai sluoksniai. Vienoje sklypo pusėje stovi prabangių, milijonus kainuojančių privačių apartamentų dangoraižis „The Butterfly“, o gretimame septynių aukštų pastate įrengtas 61 socialinis būstas mažesnes pajamas gaunantiems miestiečiams.

Ir prabangių apartamentų savininkus, ir socialinių būstų nuomininkus, ir bažnyčios lankytojus fiziškai sujungia bendros erdvės. Baltos, bangotos dangoraižio betoninės detalės primena debesis, o dinamiškas jėgimo dizainas atkartoja bažnyčios vargonų vamzdžių motyvus, harmo-

ningai susiedamas senąją ir naująją architektūrą. Dangoraižis sujungtas su bažnyčia dideliu stikliniu atrijumi, kuriame veikia vaikų darželis, konsultacijų centras, maisto bankas. Nors darželis yra urbanistiniame dangoraižio komplekse, bažnyčios pusėje suprojektuotos specialios

saugios jo lauko žaidimų aikštelės.

Ant žemesnio gyvenamojo pastato stogo įrengtas įspūdingas 50 metrų ilgio plaukimo baseinas. Virš jo iškilęs skulptūriškas skliautinis stogas iš surinkamų betoninių konstrukcijų slepia modernias inžinerines sistemas ir sukuria bažnyčios navos jausmą.

✱ Ema Peter nuotr.

✱ Hufton + Crow nuotr.

✱ Ema Peter nuotr.

RIJADO ARCHITEKTŪROS ŠEDEVRAS EDUKACIJAI

Juodojo aukso muziejus (*Black Gold Museum*) Saudo Arabijos sostinėje Rijade – unikalus konversijos pavyzdys, demonstruojantis itin tvarią ir precizišką architektūros kaitą. 2017 m. garsi architektų studija „Zaha Hadid Architects“ (ZHA) suprojektavo futuristinio stiliaus energetikos tyrimų centro KAPSARC mokslinę biblioteką. Praėjus beveik 10 metų, Londono dizaino studija „Dae-Wha Kang Design“ transformavo pastatą ir jo vidaus erdvę į šiuolaikinio meno muziejų, pasakojantį žmonijos ir naftos istoriją.

„Kaip tokiai svarbiai mūsų civilizacijai medžiagai gali būti skiriama tiek mažai dėmesio? Kurstomas šio paradokso – kad nafta yra visose mūsų kasdienio gyvenimo srityse, tačiau dauguma atvejų išlieka nematoma, – ėmiausi tyrimo, ar menininkai suvokė šią realybę. Dailininkai, skulptoriai, fotografai, dizaineriai – ar jie tyrinėjo mūsų priklausomybę nuo šios žaliavos? – pasakoja muziejaus vizijos kuratorius Christianas Janicotas. – Iš to ir gimė „Juodojo aukso muziejus“ – unikali vieta, kur per meną atskleidžiama tai, kas nematoma, kur menininkai tampa šio civilizacijos nuotykiu pasakotojais. Juk kas gi, jeigu ne jie, gali priversti mus pamatyti tai, ko mes jau nebesuokiame? Kas gi, jeigu ne jie, gali paversti žaliavą emocija, klausimu, grožiu?“

Saudo Arabijos Kultūros ministerijos funkciją atliekanti Muziejų komisija kartu su Energetikos ministerija ir KAPSARC turėjo drąsos įgyvendinti šį beprecedentį kultūrinį užmojį: pažvelgti į naftą ne kaip į pramoninį objektą, o kaip į civilizacijos istoriją – per meną, dizainą ir įtraukius potyrius atskleisti, kaip nafta formavo mūsų vaizduotę, aplinką ir visuomenę. Nuo žemės gelmių ir jų tamsos iki abstrakčių duomenų ir ateities prognozių – pasauliui išgyvenant geopolitinę krizę, kurioje itin svarbų vaidmenį ir vėl atlieka nafta, muziejus kviečia lankytojus naftą patirti, suprasti ir atrasti.

Muziejaus scenografiją kaip nuoseklią erdvių seką kruopščiai sudėliojo „Agence NC“. Subtilų apšvietimą, atskleidžiantį tiek architektūrą, tiek meno kūrinius, suprojektavo „Lightemotion“. Vizualinį identitetą, įterpdama prasmę į grafines sistemas, palaikančias orientaciją, ritmą ir pasakojimo aiškumą, suformavo „Anamorphée“. Potyrius įtraukiomis skaitmeninėmis instaliacijomis sustiprino „Nokinomo“ ir „La Méduse“, kuri šešerius metus, nuo koncepcijos sukūrimo iki erdvių atidarymo, vadovavo muziejaus projektui: inicijavo kuratorinę kryptį ir koordinavo dizainerių bendradarbiavimą, kaip kūrybinė lyderė užtikrino visų projekto aspektų nuoseklumą.

Nauja pastato struktūra sudaro vos 6 proc. viso jo ploto (papildomai suprojektuota apie 440 kv. m naujų laiptinių ir koridorių). ZHA projektuotam pastatui būdingos skulptūriškos, laužytos formos vengiant stačių kampų, todėl „DaeWha Kang Design“ komandos intervencija į pastatą buvo minimali. Pastato eksterjeras ir unikalus korėtas fasadas liko visiškai nepaliesi. Nepakeistus pagrindinių konstrukcijų ir išvengus griovimo darbų, buvo drastiškai sumažintas statybinių atliekų kiekis ir projekto anglies dvideginio pėdsakas.

✱ La Méduse nuotr.

✱ La Méduse, Nokinomo nuotr.

✱ Black Gold Museum nuotr.

Visi naujai suprojektuoti elementai buvo nukreipti tik į funkcinę erdvės pritaikymą. Buvusios uždarnos knygu saugyklos ir skaityklos sujungtos į vientisą 14 ekspozicinių salių kompoziciją. Pastato ašimi tapo naujas centrinis atrijus su įspūdingais spiraliniais laiptais, užtikrinančiais patogų lankytojų judėjimą. Atvėrę kelią natūraliai šviesai iš viršutinių aukštų į anksčiau buvusias tamsias cokolines erdves, architektai sukūrė dramatišką muziejaus lankytojo kelionę – nuo naftos kilmę žemės gelmėse simbolizuojančios visiškos tamsos rūsyje iki šviesių, atvirų viršutinių erdvių.

Muziejaus ekspozicija suskirstyta į keturias konceptualias dalis: „Atradi mai“, „Svajonės“, „Abejonės“ ir „Vizijos“. Interjero medžiagų pasirinkimą įkvėpė Saudo Arabijos geomorfiniai ypatumai (sausos upių vagos, kanjonai, nuosėdinės uolienos ir kt.), todėl pirminę sterilią bibliotekos estetiką pakeitė kur kas sodresni žemiški tonai. Vizualų interjero vientisumą išlaiko naftos estetiką primenančios medžiagos – pavyzdžiui, blizgus juodas teracas. Architektai išlygino kai kurias vidines pastato sienas, kad ant jų būtų galima kabinti paveikslus, tačiau išlaikė originalų ZHA laužytų

formų charakterį. Baldai muziejuje organiškai atkartoja architektūrinės pastato linijas. Muziejuje eksponuojama daugiau kaip 350 meno kūrinių. Juos sukūrė žinomi ne tik Saudo

Arabijos, bet ir viso pasaulio įvairiausių sričių menininkai – fotografai, skulptoriai, tapytojai, instaliacijų, kino, komiksų, dizaino, mados, skaitmeninių menų ir kt. meistrai.

✱ Cosimo Calabrese in Duotono Fotografia nuotr.; šaltinis LINKA

PRIKELTA ŠIMTAMEČIO ŽEMDIRBIŲ PASTATO TERITORIJA

Projektas **Villa Normanni** Italijos Apulijos (*Puglia*) regiono San Vito dei Normanio miestelyje – tai modernios architektūros ir tradicinės Apulijos kaimo sodybos elementų jungtis. Prahos dizaino studijos „Urban Interior“ įkūrėja Markéta Killi, su šeima miestelyje įsigijusi sklypą, jame buvusį seną akmeninį žemės ūkio paskirties pastatą restauravo ir transformavo į prabangų svečių namą – mažąją vilą, su nauja pagrindine vila sudarančią kompleksą, kurio gyvenamosios erdvės, atsižvelgiant į poilsio paskirtį ir Viduržemio jūros klimatą, pratęstos į lauką per įvairius papildomus elementus – pergoles, verandas, lauko virtuvę, terasą su židiniu, saulės terasą su baseinu ir dengtą automobilių stovėjimo aikštelę. Centrinė terasa su baseinu suprojektuota kaip tradicinio italų kaimo aikštė,

sujungianti naują ir senąją struktūras bei užtikrinanti gyventojams privatumą. Tokiu būdu suformuotas unikalus dviejų epochų dialogas, kur griežto minimalizmo vila kontrastuoja su transformuotu istoriniu ūkiniu statiniu su išsaugotomis skliautinėmis lubomis ir dviem keraminėmis pušies kankorėžių (it. *pigna*) figūrėlėmis ant stogo – gerovės ir apsaugos, sėkmės ir turto, vaisingumo, nemirtingumo ir stiprybės simboliu. Komplekse įdiegtos pažangios vėsinimo sistemos, todėl komfortiška aplinka karšto Italijos klimato sąlygomis sukurama minimaliomis sąnaudomis.

Sudėtingiausia buvo integruoti kompleksą į aplinką. Visomis išgalėmis stengtasi nepažeisti sklype ve-

✱ Cosimo Calabrese ir Duotono Fotografia nuotr.; šaltinis LINKA

šinčios šimtametės alyvmedžių giraitės, todėl komplekso tūrius reikėjo preciziškai įsprausti į natūralius tarpus tarp medžių. Naujasis kompleksas atrodo itin šiuolaikiškai, tačiau jis pastatytas naudojant tik Salento subregiono, kuriam priklauso miestelis, medžiagas – šviesų akmenį, tufą ir nendres. Taip pat išsaugotos ir šiuolaikiniam gyvenimo būdai pritaikytos senojo pastato autentiškos statybinės medžiagos.

Išsaugojus vietos kraštovaizdį ir augmeniją, pasirinkus šviesų vietos akmenį, harmoningai sujungus vidaus ir lauko erdves, integravus didelius langus, kurių žalsvai pilki rėmai kontrastuoja su baltomis formomis, sukurta vientisa, rami Viduržemio jūros krašto oazė.

SENAS MALŪNAS PAVERSTAS GEIDŽIAMU GYVENAMUOJU KOMPLEKSU

Boršovo rugių malūno rezidencija – vienas įspūdingiausių pastarųjų metų pramoninės konversijos pavyzdžių Čekijoje. Architektų studijos „mar:s architects“ suprojektuotas kompleksas stovi istorinėje vietoje, Boršovo prie Vltavos (čėk. *Boršov nad Vltavou*) miestelyje, kaip aišku iš pavadinimo – ant paties Vltavos upės kranto. Šis projektas sulaukė tarptautinio architektų bendruomenės pripažinimo ir pelnė prestižinį „BIG SEE Architecture Award“ apdovanojimą.

Didžiausias šios konversijos iššūkis – harmoningai sujungti visiškai skirtingų epochų, stilių ir konstrukcijų pastatus: perprojektuoti istorinį kompleksą, sudarytą iš XVII a. barokinio dvaro, monumentalios XIX a.

pabaigos pramoninio raudonų plytų grūdų elevatoriaus ir XX a. betoninių gamybinių priestatų. Architektų komanda pasirinko kontrasto ir pagarbos istorijai strategiją – nauji tūriai neimituoja praeities ir yra atskirti švoriomis, baltomis fasadų plokštumomis bei griežtomis, minimalistinėmis juodo metalo balkonų linijomis. Vizualinis vientisumas išlaikomas per medžiagiškumą – naujųjų pastatų fasadams panaudotos tekstūrinės klinkerio plytelės, subtiliai atkartojančios senojo siloso (cilindro formos grūdų saugyklos) plytų ritmą, šiurkštumą ir spalvinius tonus.

Viena sudėtingiausių inžinerinių ir architektūrinių uždavinių tapo vidinės pramoninės erdvės pritaikyti patogiam gyvenimui. Didžiulės, net keturių aukštų, tuščios buvusio siloso grūdų talpyklos buvo sumaniai per-

dalintos ir transformuotos į itin nestandartinio plano dviaukščius ir triaukščius butus, integruotus tiesiai į istorinį malūno bokštą, interjeruose paliekant atviras autentiško mūro sienas, masyvias betonines konstrukcijas ir senąsias sijas.

Per gyvenamojo kvartalo kiemą teka projekto metu atstatytas senasis malūno vandens kanalas. Virš jo nutiestas modernus pėsčiųjų tiltelis, o centrinės aikštės pagrindiniu akcentu tapo restauruota XX a. pr.

„Francis“ vandens turbina, senajame malūne gaminusi elektros energiją.

Šis projektas puikiai iliustruoja esminius šiuolaikinės urbanistinės konversijos pranašumus: panaudoti apleistos miesto teritorijos potencialą ir išsaugojus senąsias pastatų konstrukcijas drastiškai sumažinti statybų anglies dvideginio pėdsaką.

BUVUSI STOVYKLAVIETĖ TAPO ATEITIES EKOLOGINIŲ MIESTELIU

Architektūros studijų „Atelier Quatre“ ir „R2K Architectes“ Prancūzijos mieste Limože įgyvendintas prie Uzurato ežero esančio **laisvalaikio centro su bendrabučiais** rekonstrukcijos ir plėtros projektas atitinka aukščiausius tvariosios inžinerijos ir bioklimatinio projektavimo standartus. Trijų hektarų buvusios stovyklavietės teritorijoje esančiam laisvalaikio centrui taikyti žiedinės ekonomikos principai.

Keturi pastatai paversti dirbtuvėmis ir valgykla, taip suformuojant naują 2700 kv. m naudingojo ploto medinių konstrukcijų karkasinį kompleksą. Naujųjų pastatų karkasams panaudota vietos eglės mediena, o išorinių sienų užpildui pasirinkti vietos ūkių šiaudų ryšuliai, integruoti pagal griežtą ATEX techninį sertifikavimą. Stogo konstrukcijos izoliuotos celiuliozės vata, fasado apdailai naudota didžiosios pocūgės mediena ir natūralus tinkas, o prie pastatų esančios terasos suformuotos iš itin atsparios robinijos medienos. Atnaujintos mūrinių dalių vidinės sienos padengtos storu kanapių pluoštu ir neapdoroto molio tinko sluoksniu, natūraliai stabilizuojančiu santykinę oro drėgmę patalpose. Interjere pakartotinai panaudotos senųjų pastatų medžiagos – pavyzdžiui, restauruotos senos durys tiko sienų apdailai, o natūralus kaučiukas virto grindų danga. Visiškai atsisakyta cheminių lakų ar lakiųjų organinių junginių turinčių dažų.

Pastatuose sumontuota grindinio šildymo sistema, tolygiai paskirstanti šilumą didelio ploto patalpose. Visame komplekse visiškai atsisakyta mechaninio oro kondicionavimo, vasaros sezonu patalpos vėsinamos pasyviai – optimizuojant bioklimatinį langų išdėstymą ir naudojant natūralų skersvėją. Ant stogų sumontuota fotovoltinių elementų sistema. Pastatų konstrukcijose ir patalpose integruoti išmanieji jutikliai realiuoju laiku renka duomenis apie biomedžiagų būklę, drėgmės lygio pokyčius, o tai suteikia galimybę apskaičiuoti kelių artimiausių savaičių energinį efektyvumą.

Visus pastatus jungia nuo lietaus bei saulės sauganti ir pėsčiųjų taką atstojanti medinė kolonada. Ji kartu apjuosia ir centrinę natūralią pievą, skirtą vaikams stebėti vabzdžius ir augalus.

* Jean François TREMEGE nuotr.; šaltinis v2coom

NENAUDOJAMAS PRAMONINIS PAVELDAS VIRTO KOLEDŽO ERDVĖMIS

Nusprendus objektus panaudoti pakartotinai, kyla nemažai sunkumų, tačiau pašalinus senas sistemas dažnai išryškėja nepastebėtų detalių, kurios sukelia netikėtą rezonansą. Taip nutiko ir architektūros studijai „Shakespeare Gordon Studio“ (SGS) pradėjus Bruklino esančio Niujorko technologijos koledžo (NYCCT), dažniau vadinamo „City Tech“, šešių aukštų daugiafunkcio akademinio pastato **Pearl** transformaciją.

1922 m. pastatyta „Pearl“ pirmiausia buvo ginklų gamykla, o XX a. ketvirtajame dešimtmetyje jį perėmė ir pritaikė kaip tik įsteigtas Niujorko technologijos koledžas. Kaip ir dera pramoninės paskirties objektui, pastatas yra tvirtų betono konstrukcijų, aukštomis lubomis, dideliais langais ir su laikančiosiomis kolonomis. Metams bėgant jo infrastruktūra paseno, ir koledžui, siekiančiam užtikrinti pažangų

mokslinį bei technologinį išsilavinimą, dėl to kilo sunkumų. Iš jų dabar ir išsivaduoja „Shakespeare Gordon Studio“, vieną po kito transformuodama istorinio gamyklos pastato aukštus.

Atlikdami naujausią – trečiojo aukšto konversiją, architektai tankiai suplanuotą buvusios gamyklos ir laboratorijų erdvę pavertė šviesia, atvira aplinka. Esminis architektūrinis pokytis pasiektas išgryninus istorinį pastato karkasą ir išsaugojus gamybinį paveldą. Didelės monolitinės betoninės kolonos su plėtojaisiais kapiteliais buvo nuvalytos ir integruotos į interjerą kaip pagrindinis estetiško identiteto formuojantis elementas, o lubų konstrukcijos, sijos, inžineriniai vamzdiniai palikti matomi, taip išlaikant pastato industrinę kilmę ir maksimaliai išsaugant patalpų aukštį.

Kadangi šis buvusios gamyklos aukštas yra itin didelio ploto, kuriame lengva pasiklysti, architektai pritaikė spalvinio zonavimo ir intuityvios orientacijos sistemą. Ryški geltona

spalva žymi lifto laukiamąjį bei pagrindinį koridorių ir vizualiai sušildo iki tol buvusį tamsų pastato kampą. Judant toliau ilgu centriniu koridoriumi, keturi administraciniai padaliniai pažymėti skirtingais simboliais ir nudažyti žalia, mėlyna, oranžine bei violetine spalvomis. Šie tonai iš kabinetų vidaus pereina į koridoriaus grindų dangą, sukurdami aiškią navigaciją be papildomų nuorodų. Naujosios vidinės erdvės išdėstytos taip, kad kabinetus skiriančios pertvaros neužstotų didelių langų, leistų natūraliai šviesai pro stiklines konstrukcijas skverbti giliai į pastato vidų.

Siekiant suvaldyti atvirų betoninių lubų ir grindų sukiamą aidą efektą, kabinetų zonose įrengtos specialios akustinės plokštės, suderintos su konkrečios zonos spalviniu kodu. Šis projektas demonstruoja, kad intensyvios spalvos ir pramoninės architektūros elementai gali veikti ne tik kaip dekoras, bet ir kaip pagrindinis erdvę organizuojantis, funkcinis įrankis.

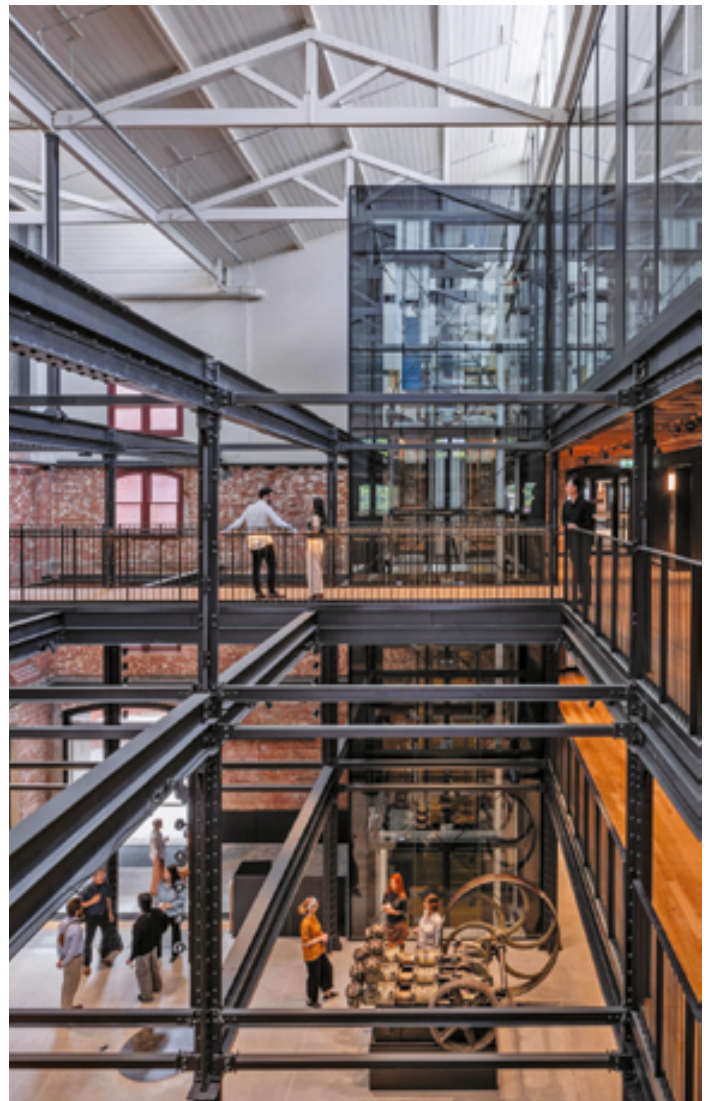

BUVĘS VILNOS SANDĖLIS IŠSAUGOJO GAMTĄ IR VIETĄ MIESTE

Komplekso **Younghusband** projektas Australijos mieste Melburne – viena didžiausių pastatų konversijų šalyje. Įspūdingas raudonų plytų pastatas dantytu stogu Viktorijos valstijos sostinėje iškilo dar 1901-aisiais ir daugiau kaip 70 metų buvo eksploatuojamas kaip vilnos sandėlis bei turgus. Architektų studija „Woods Bagot“ kartu su inžinerijos kompanija „Built“ transformavo istorinį pramoninį kompleksą į modernų komercinių biurų, kūrybinių erdvių, restoranų ir parduotuvių kvartalą. Sujungti šimto metų senumo plytas su moderniausiomis inžinerinėmis sistemomis buvo didžiulis iššūkis, nes pastatas turėjo atitikti naujausius gaisrinės saugos, neįgaliųjų judumo ir seisminio atsparumo reikalavimus. Architektai stengėsi išsaugoti kuo daugiau pirminių sprendinių, o naujus elementus pritaikyti itin subtiliai –

jie įterpti minimaliai keičiant esamą pastato estetiką. Demontuotas senas Oregono pušies sijų vietos meistrai nuvalė, nuobliavo ir vėl panaudojo viešųjų erdvių interjere, laiptų turėklams bei tiltelių apdailai. Autentišką pastato charakterį pabrėžia ant sienų išsaugoti istoriniai užrašai, nublukę dažai, įbrėžimai ir senųjų vilnos keltuvų likučiai.

Gilios sandėlių erdvės buvo tamšios, tad suprojektuota dantyta stogo konstrukcija, jos pietinėje pusėje integruoti langai pripildo viršutinius aukštus tolygios natūralios šviesos. Į pastatą sumaniai įterpti modernūs stikliniai liftai, o virš senųjų akmenimis grįstų gatvelių pakabinti lengvi jungiamieji tilteliai.

Tvarumas ir išmanioji inžinerija tapo šio projekto ašimi. Palyginti tai su standartinėmis statybomis, žiedinės statybos procesų metu į aplinką išskirta beveik šešis kartus mažiau šiltnamio efektą sukeliančio anglies dvideginio dujų. Komplekse visiškai nenaudoja-

mos dujos. Ant stogo sumontuota galia 330 kW saulės jėgainė su integruota baterijų sistema. Užsandarinus langus, stogą ir konstrukcinius mazgus, pagerinus termoizoliaciją (nepažeidžiant seno fasado), pastato suvartojamos energijos kiekis sumažintas 34 proc. Ant stogo įrengus 50 tūkst. litrų talpos lietaus vandens surinkimo sistemą ir išvalytą vandenį naudojant tualetuose bei augalams laistyti, 25 proc. sumažintas geriamojo vandens poreikis. Bendradarbiaujant su technologijų gigantais ABB įdiegta išmanioji pastato valdymo sistema (BMS) realiuoju laiku optimizuoja vėdinimą, mikroklimatą ir apšvietimą.

Dėl visų šių pažangių inžinerinių sprendimų „Younghusband“ projektas pelnė aukščiausius – šešių žvaigždučių „Green Star“ ir „WELL Gold/Platinum“ sertifikatus. Australai įrodė: siekiant modernumo, nebūtina naikinti pramoninio paveldo – galima jį pritaikyti ateities poreikiams pasitelkus inžinerines inovacijas.

UOSTO PASTATAI DIKTUOJA KULTŪROS CENTRO ERDVES

Architektų studija „LYT-X Studio“ parėngė įspūdingą UNESCO saugomoje zonoje esančios Havro (Prancūzija) uosto krantinės pramoninės teritorijos transformaciją į modernų visuomeninį centrą – muziejų. Projektas **Brise-Vent Havre Harbor Museum** – tai drąsūs sprendimai, sujungiantys istorinį industrinį paveldą su šiuolaikine architektūra. Išsaugojus senąjį betoninį statinį, bus ženkliai sumažintas anglies dvideginio pėdsakas ir sukurta tvari, visuomenei atvira kultūros oazė.

Ryškiausias pastato akcentas – dinamiškas banguojantis stogas, kurio

formą įkvėpė pajūrio vėjo gūsiai ir vandens pramogos. Ši ištęsta stogo konstrukcija atkartoja senojo uosto siluetą ir dengia aplinkines viešąsias erdves, saugodamas žmones nuo lietaus bei saulės. Be to, stogo forma suteiks galimybę jūros vėjus pasitelkti natūraliam vėdinimui. Stoge suprojektuotos specialios angos į pastato gilumą bei jo centre esantį atvirą visuomeninį kiemą įleidžia natūralią šviesą ir užtikrina oro cirkuliaciją. Kiemas suplanuotas kaip gyva miesto jungtis su vandeniu ir visą parą lankytojams atvira vieta.

Projekto pagrindas – betono ir stiklo kontrastas. Architektai išsau-

gojo masyvias, grubias istorines uosto betonines konstrukcijas bei gamyklų kaminus, liudijančius vietos pramoninę praeitį, ir šalia jų integravo lengvas, skaidrias stiklo fasadų sistemas, kurios naktį pastatą paverčia iš tolo matomu uosto švyturiu.

Viduje suplanuota ne tik parodų salėms, bet ir kūrybinėms dirbtuvėms, panoraminėms terasoms, naktiniam klubui su restoranu skirta 31 tūkst. kv. m erdvė, numatyta ir amfiteatras po atviru dangumi. Lankytojai šį kultūros kompleksą galės pasiekti ne tik iš miesto pusės, bet ir laivais bei kateriais.

PRIKELTA GAMYKLA PADĖS SKLEISTI MOKSLO INOVACIJAS

Simon SWITCH pastato Barselonoje konversija – sektinas XX a. antrosios pusės pramoninio paveldo transformacijos į modernią, energiška efektyvių biurų bei technologijų erdvę pavyzdys. Įgyvendindami šį projektą, architektų studijos „b720 Fermín Vázquez Arquitectos“ specialistai nusprendė negriauti senosios elektronikos gamyklos, tik apnuoginti esamą gelžbetoninį pastato karkasą. Naujieji fasado moduliai buvo integruoti tiesiai į istorines konstrukcijas, išlaikant gamyklinę objekto DNR ir rajonui būdingą tūrį. Pagrindinis inžinerinis fasado elementas – gili, išraiškinga vertikalių modulių struktūra, atliekanti ne tik estetinę, bet ir pasyviosios apsaugos nuo saulės funkciją: sukurianti natūralius šešė-

lius, efektyviai blokuojančius tiesioginius saulės spindulius per pačią kaitrą. Fasade integruoti pažangūs termoizoliaciniai stiklo paketai ir itin sandarios modulinės konstrukcijos ženkliai sumažina energijos poreikius pastatui šildyti bei vėsinti. Pastatas tapo pagrindine apšvietimo technologijų lyderės „Simon“ būstine, todėl jo fasade integruota įmonės veiklą pabrėžianti išmanioji dinaminio apšvietimo sistema, naktį subtiliai išryškinanti pastato geometriją.

Išsaugojus gelžbetoninį pastato karkasą, sukurtos visiškai atviros, šviesios ir lengvai transformuojamos vidaus erdvės. Jos suskaidytos į tris funkcines zonas – bendruomenei, kasdieniam darbui ir technologinėms inovacijoms. Pirmasis pastato aukštas ir atviros viešosios erdvės orientuotos į bendruomenę bei prekių ženklo prezentaciją. Viršutiniai

pastato aukštai suprojektuoti kaip bendradarbystės ir komandinio darbo zonos, jose atsisakyta fiksuotų darbo vietų koncepcijos.

Erdvė padalyta moduliniais segmentais, suteikiančiais darbuotojams galimybę rinktis skirtingą aplinką – nuo tylos zonų individualiam susikaupimui iki atvirų amfiteatro tipo erdvių kūrybinėms dirbtuvėms. Visose šiose zonose integruota išmanioji biodinaminio apšvietimo sistema.

Pastate taip pat veikia specializuotos inovacijų ir tyrimų laboratorijos. Jose inžinieriai kuria ir testuoja ateities daiktų interneto (IoT) įrenginius bei išmaniąsias sistemas. Planuojant visas erdves – ir laboratorijas, ir biurus, – ypač daug dėmesio skirta akustiniam komfortui, aukščiausios kokybės oro filtravimui ir natūralių, netoksiškų medžiagų naudojimui.

Namas, kurį galima vadinti MONO

OBJEKTAS: namas
Žemutiniame Pavilnyje,
Vilniuje

ARCHITEKTAI: studija
„Inblum“ – Laura Malcaitė,
Margarita Podagelytė,
Dmitrij Kudin, Dmytro
Novykov

Viename iš sostinės rajonų, Žemutiniame Pavilnyje, iškilęs namas yra labiau *low-tech* nei *high-tech*, tačiau modernus savo mediniu charakteriu. Pasitelkę kraštovaizdį ir meistriškai manipuluodami natūralia šviesa bei paprastomis apdailos medžiagomis, architektai sukūrė vidaus ir lauko erdvių choreografiją, pelniusią viso pasaulio architektūros bendruomenės dėmesį.

✱ Aistės Rakauskaitės („Inblum“ archyvo) nuotr.

„Namo idėją padiktavo Žemajam Pavilniui būdingas išraiškingas reljefas, brandžių medžių masyvai ir istorinė medinių vasarnamių aplinka. Projektuoti pradėjome nuo vaizdų pro langus – siekėme ne tik integruoti namą į kraštovaizdį, bet ir patį kraštovaizdį įpinti į vidaus erdvių naratyvą“, – pasakoja viena iš projekto bendraautorių architektė Laura Malcaitė, 2025-aisiais drauge su Dmitrijumi Kudinu įkūrusi architektūros ir interjero studiją „Inblum“, kuri savo projektais stebina ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio kūrėjų bendruomenę, pelnydama vis naujų tarptautinių ir mūsų šalies apdovanojimų.

Pasak L. Malcaitės, namą pagal savo architektūrinę viziją architektų komanda projektavo vieniems užsakovams, tačiau pastatytas jis buvo jau kitiems. Naujieji šeimininkai koncepciją priėmė labai natūraliai, todėl ji įgyvendinta beveik nepakitusi – reikėjo tik šiek tiek adaptuoti namo funkciją.

„Inžineriniais sprendimais šis namas nėra išskirtinis – klientai pageidavo labiau *low-tech* nei *high-tech* sprendimų. Vienas svarbiausių architektūrinių principų – namo santykis su reljefu ir aplinka. Iš šiaurės jis maksimaliai atsiveria į medžių masyvus, o pietvakariuose stogu tarsi kepure prisidengia nuo kaimynų ir intensyvios vasaros saulės. Gyvenamosios erdvės pakeltos virš gatvės lygio, terasa įgilinta šlaite, o pratęstas stogas formuoja gilų šešėlį. Išskirtinis namo bruožas – monomedžiagiškumas: termomediene dengia fasadus bei stogą ir pereina į interjerą“, – apžvelgia pagrindinius eksterjero sprendinius kūrėja.

Namo vidaus planas sąmoningai įvairialypis: didelis plotas suskaidytas į tarpusavyje susijusias, tačiau skirtingo mastelio pusiau atviras ir kamerines erdves. Projektuojant pasitelkta kintančių mastelių ir aukščių bei persiliejančių vidaus ir lauko erdvių sistema. Natūrali šviesa į bendrąsias erdves patenka iš skirtingų pusių, todėl jų atmosfera nuolat kinta priklausomai nuo paros laiko. Kiekvienos erdvės santykis su kraštovaizdžiu vis kitoks – nuo medžių viršūnių iki sodo ir miško pakraščio.

„Šio namo interjero išskirtinumo esmė – apdailos medžiagų paprastumas, vidaus ir lauko erdvių choreografija bei atmosferai kurti pasitelkta natūrali šviesa. Interjero charakterį kuria ne pavieniai dekoratyvūs akcentai, o erdvės, šviesos, medžiagos ir pro langus atsiveriančio kraštovaizdžio visuma“, – apibendrina L. Malcaitė.

Sudėtingi sumanymai virto išskirtiniais baldais ir interjero detalėmis

Už visų namo baldų gamybą ir sienų apdailą pušies termomediena buvo atsakinga nestandartinių korpusinių baldų projektavimu, gamyba bei montavimu užsiimančios įmonės „Protingi baldai“ komanda.

„Prieš pradėdant gamybą reikėjo nuodugniai išanalizuoti architektų sumanymus, išsaugoti interjero idė-

krečius dizaino sprendinius. Ypač sudėtingi buvo nestandartinio storio tašelių formos elementai. Baldų gamintojų komandai reikėjo apgalvoti jų konstrukciją, tinkamus mechanizmus ir suderinti išvaizdą su funkcionalumu. Atidumo prireikė sinchronizuojant pušies lukšto ir termomedienos spalvas. Nors abiem atvejais naudota pušies mediena, medžiagos yra skirtingų charakterių, todėl reikėjo harmonizuoti, tuo pat metu išlaikant medienos grožį.

„Kartu su dizaineriais ir statybininkais derinome sprendimus, vertinome alternatyvas ir ieškojome būdų įveikti techninius apribojimus. Šiame projekte reikėjo ne tik meistriškumo, bet ir gebėjimo girdėti kitus bei atsakomybės. Mums šių namų interjero įgyvendinimas tapo svarbiu profesiniu pasiekimu“, – pabrėžia R. Volodko.

ją ir užtikrinti, kad kiekvienas baldas būtų patogus. Būtent šiame etape labiausiai atsiskleidė mūsų komandos patirtis: techninis išradingumas, atkaklumas ir susitelkimas. Šis projektas – vienas sudėtingiausiai įgyvendinamų sumanymų iš visų mūsų komandos kada nors atliktų darbų“, – sako įmonės „Protingi baldai“ direktorius Robert Volodko.

Prieškambario, skalbimo patalpos, virtuvės, svetainės, garderobinės, darbo, miegamųjų ir vonios kambarių

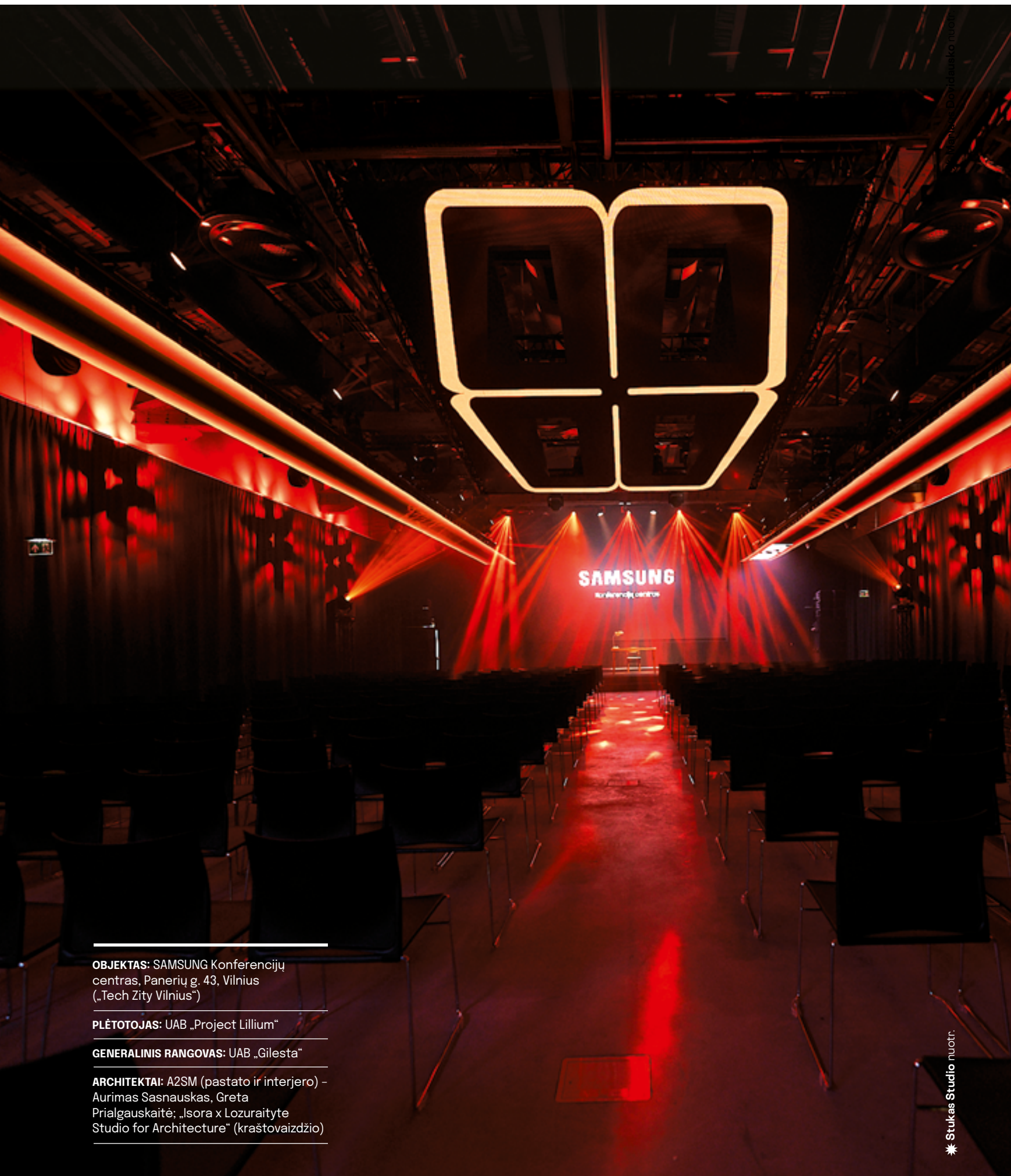
baldus vienija stilius ir medžiagos – natūraliu pušies lukštu dengtos plokštės ir pušies termomediena. Natūralus medžio raštas suteikia interjerui šilumos, o vyraujantys rudi ir pilkšvi atspalviai formuoja santūrią visumą. Vienas iš išskirtinių sprendimų – virtuvės baldų fasadai, pagaminti iš akmens masės. Ne mažiau svarbia projekto dalimi tapo sienų apdaila pušies termomediena ir jos pritaikymas baldams. Iš termomedienos lentų reikėjo pagaminti kon-

„Struktur“ inf.

protingi baldai

OBJEKTAS: SAMSUNG Konferencijų centras, Panerių g. 43, Vilnius („Tech Zity Vilnius“)

PLĖTOTOJAS: UAB „Project Lillium“

GENERALINIS RANGOVAS: UAB „Gilesta“

ARCHITEKTAI: A2SM (pastato ir interjero) – Aurimas Sasnauskas, Greta Prialgauskaitė; „Isora x Lozuraityte Studio for Architecture“ (kraštovaizdžio)

SAMSUNG KONFERENCIJŲ CENTRAS

PASAULINIS
LYGIS PO
MEDINIŲ
SKLIAUTU

Rugsėjo pabaigoje sostinėje, buvusioje „Lelijos“ siuvimo fabriko teritorijoje plėtojamame didžiausiame Europoje technologijų ir kūrybinių industrijų miestelyje „Tech Zity Vilnius“, atidarytas SAMSUNG Konferencijų centras – pirmasis toks Baltijos šalyse: 1000 vietų po praėjusio šimtmečio medinių santvarų skliautu.

„Didžiuojamės partneryste su penktu pagal dydį pasaulyje prekių ženklu „Samsung“. Pagrindinė būstinė Pietų Korėjos sostinėje Seule patikėjo mūsų unikalia idėja istorinį pastatą paversti geriausia renginių erdve Lietuvoje taikant tvarumo strategiją: užuot griovus, perstatyti, mažinant CO₂ emisiją“, – sako Eimantas Budrys, už naujojo konferencijų centro veiklą atsakingos įmonės „Tech Zity Events“ vadovas.

Įgyvendinus išskirtinę konversiją, didžiausio per Lietuvos siuvimo fabriko istoriją liudijančiame pastate beveik prieš aštuonis dešimtmečius įrengtomis septynių metrų aukščio medinėmis lubomis suformuotos trys multifunkcinės naujojo SAMSUNG Konferencijų centro (SKC) renginių erdvės be kolonų.

„Tech Zity Vilnius“ plėtojantys „Project Lillium“ yra lyderiai rekonstrukcijų tvarumo ir pakartotinio interjero elementų naudojimo srityse. Pastatas sertifikuojamas pagal „BREEAM In-Use“, – pasidžiaugia E. Budrys.

Šių erdvių akustikai, pasak „Tech Zity Events“ vadovo, pasirinkti unikalūs *premium* klasės sprendimai: už scenos integruoti medienos ir vatos segmentai, sienos padengtos akustiniu gipsu, stogo ir betoninės grindų konstrukcijos pasunkintos, įrengtos automatinės užuolaidos, kuriomis galima itin greitai reguliuoti norimą natūralios šviesos kiekį patalpose.

„Visais šiais būdais renginių erdvėse užtikrinta puiki akustika. Taip pat pasirinkta atitinkama garso izoliacija, todėl triukšmas nepatenka į aplinką, renginiai gali vykti bet kuriuo paros metu“, – pabrėžia E. Budrys.

SKC, aprūpintame moderniausia garso, vaizdo ir apšvietimo įranga, gali vykti konferencijos, parodos, pristatymai, mokymai, įmonių šventės, koncertai, asmeniniai renginiai. Visose keturiose erdvėse (A, B, C ir paviljone) telpa iki 2000 asmenų stovint ir iki 1000 asmenų sėdint, o pagrindinėje salėje yra iki 500 sėdimų vietų.

SKC yra 55 tūkst. kv. m „Tech Zity Vilnius“ teritorijoje, todėl svečiai turės ką veikti ir po renginio ar prieš jį: teritorijoje veikia aštuoni restoranai ir barai su vidiniu kiemu.

Kultūros paveldas taip pat gali būti modernus

„Seniausias „Lelijos“ siuvimo fabriko pastatas, vadinamasis H formos korpusas, – įvairiaplanė buvusių gamybių patalpų konversija: be konferencijų centro, čia numatyta kavinė, restoranų, biurų, sveikatingumo centras“, – pasakoja architektas Aurimas Sasnauskas, vadovaujantis H korpuso konversijos projektą rengusiai architektūros įmonės A2SM komandai.

Jau beveik 20 metų gyvuojančios A2SM specializacija – rekonstrukcijos, konversijos projektai, taip pat komercinių ir visuomeninių erdvių interjerai. Architektai yra pelnę ne vieną apdovanojimą, taip pat buvo nominuoti prestižiniam Ludwigo Mieso van der Rohe apdovanojimui, tapo apdovanojimų „Žvilgsnis į save“ laureatais.

A. Sasnausko teigimu, H korpusas vienintelis iš viso „Tech Zity Vilnius“ komplekso pastatų įrašytas į Kultūros vertybių registrą ir kartu yra šios teritorijos konversijos projekto ašis. Tai multifunkcinis pastatas su gyvu, atviru, pusiau vidiniu kiemu renginiams. Pasirinkęs pastato rekonstravimą ir konversiją, o ne griovimą ir naujo korpuso statybą, užsakovas pademonstravo, kad į ateitį orientuoti modernizuoti objektai yra puikiai suderinami su tvarumu. „Projektuodami stengėmės atskleisti pastato vertingas detales, panaudoti atskirus elementus. Tačiau pastate įdiegtos naujausios ir pažangiausios inžinerinės sistemos,

užtikrinančios komfortišką ir efektyvų pastato eksploatavimą“, – pabrėžia A. Sasnauskas.

Pastato eksterjerą buvo nuspręsta keisti tik tiek, kiek reikia pirmajam jo aukštui visiškai įveiklinti: iki grindų lygio pažemintos visos langų angos, suformuotos dvi arkos, kad būtų galima patogiai judėti tarp vidinių kiemų. Pastato viduje atverta ir eksponuojama originali medinė šlaitinio stogo konstrukcija, pirmojo aukšto perdangos konstrukcijos, o statybos metu rasti elementai (senos sijos, lentos, betono luitai ir kt.) panaudoti interjero sprendiniams.

Didelę „Tech Zity Vilnius“ teritoriją projektavo keturios architektų komandos. Komplekse juntamas jų individualumas, antra vertus, visi sprendiniai derinti tarpusavyje, kad būtų išlaikyta vieninga komplekso visuma. Pradinę teritorijos koncepciją sudėliojo A2SM, „DO Architects“ ir „Audrius Ambrasas Architects“, vėlesniame etape prie visos teritorijos bendro sutvarkymo reikšmingai prisidėjo kraštovaizdžio architektai „Isora x Lozuraityte Studio for Architecture“.

Atidarius SKC, pirmasis statybos etapas baigtas. A2SM yra parengę dviejų objektų projektinius pasiūlymus ir kitiems statybos etapams: vieno gamybinio korpuso konversijos į *co-living'o* paskirties pastatą – antrajam, o naujo administracinės paskirties pastato – trečiajam.

Naujajame centre - tik geriausia „Samsung“ įranga

„Tech Zity Vilnius“ plėtotojų puoselėjamas tikslas toks pat kaip „Samsung“: įkvėpti ir įgalinti bendruomenes, talentus komunikuoti, kurti bei veikti, prioritetą teikiant tvarumui ir pažangai“, – sako Tadas Skiparis, „Samsung Electronics Baltics“ ŠVOK produktų verslo plėtros vadovas.

Naujajame SKC įdiegta moderniausia „Samsung“ gaminama įranga, nuo naujausių LED ekranų, buitinės technikos bei kitų išmanių sprendimų iki pasaulinio mikroklimato standarto – sistemos „One Samsung“.

„Sistema „One Samsung“ ir paskatino įgyvendinti SKC idėją. Tai svarbus globalios „Samsung“ politikos žingsnis, – pabrėžia T. Skiparis ir, pasidžiaugęs, kad visame „Tech Zity Vilnius“, ne vien SKC, susijungia istorinis paveldas ir technologinė pažanga, kurianti Vilniaus ateitį, priduria: – „Samsung“ visur ir visada siekia būti lyderis, todėl renkasi bendradarbiauti su kitų sričių profesionalais.“

SKC sumontuota šildymo ir vėsinimo įranga „Samsung DVM S2“. Renginių erdvių interjere puikiai atrodo parinkti išskirtinio dizaino apskriti oro kondicionieriai „Samsung 360“ – vieninteliai rinkoje oro kondicionie-

riai be mentelių, galintys pūsti orą 0-90 laipsnių kampu. Menteles „Samsung“ pakeitė nukreipiančiais ventiliatoriais.

T. Skipario žodžiais, „Samsung“ siekia kiekviename projekte sukurti geros savijautos aplinką, tačiau tokia įranga, kokia įdiegta naujajame konferencijų centre, Lietuvos objektuose nėra dažna – ja užtikrinamas išskirtinis mikroklimatas.

„Samsung Electronics Baltics“ specialistai įrangą projektavo taip, kad būtų garantuotas puikus mikroklimatas dideliame lankytojų skaičiui. Tai buvo viena svarbiausių užduočių – atitikti aukščiausius mikroklimato kokybės standartus“, – teigia T. Skiparis.

„Samsung“ – bene vienintelis ŠVOK įrangos gamintojas, galintis

parengti aukščiausio lygio mikroklimato įrangos projektus tokiems pastatams. Visą reikiamą įrangą tiekė „Samsung Electronics Baltics“ ir įdiegė su savo partnerė „Civinity Engineering“. Mums, kaip rinkos lyderiams, svarbu visada garantuoti kokybę. ŠVOK įrangai gamintojas pritaikė penkerių metų garantiją“, – atkreipia dėmesį Margarita Abraitė, „Samsung Electronics Baltics“ ŠVOK produktų grupės vadovė.

Jos teigimu, „Samsung Electronics Baltics“ specialistai, visada atsakingai komplektuojantys įrenginius pagal projektuotojų, architektų, užsakovų pageidavimus, šįkart dar atidžiau atrinko geriausius sprendinius. Tai buvo ilgas procesas, tačiau tikslas pasiektas: SKC įrengtas nepriekaištingai.

Šį projektą drauge su partneriais įgyvendino daugiau kaip dešimties „Samsung“ profesionalų komanda.

„Glaudžiai bendradarbiaujant projekto dalyviams, ne tik užtikrinamas nepriekaištingas įrangos veikimas, bet ir užbėgama už akių apmaudžioms klaidoms, pavyzdžiui, dėl netinkamo įrangos valdymo“, – sako M. Abraitė.

puikus vaizdas patraukia akį bet kuriame fone. Maža to, šis ekranas lengvai susiejamas su kitais tokiais pat ekranais, o tai atveria naujų galimybių didelėse erdvėse.

„Samsung“ kiekvienas projektas yra išskirtinis, mes svarbiausiu sėkmės elementu visada laikome nuolatinį užsakovo ir gamintojo bendra-

darbiavimą, nes tik taip galima parinkti teisingus sprendimus, atitikti visus lūkesčius ir garantuoti geriausią rezultatą. „Samsung“ turi oficialią atstovybę Baltijos šalyse, todėl visada gali glaudžiai bendradarbiauti su Lietuvos rinkos užsakovais“, – įvardija didelį „Samsung Electronics Baltics“ pranašumą M. Abraitė.

SKC ne mažiau svarbų vaidmenį kaip sistema „One Samsung“ atlieka ir gausybė multimedijos įrenginių. Renginių erdvėse integruotos LED sienos ir aukštos raiškos LED ekranai, parinkti lengvai kilnojami profesionalūs ekranai „Stand alone“.

Yra SKC ir *all-in-one* – milžiniškas, net 130 colių, serijos „Samsung IAC“ LED ekranas, kurį galima sumontuoti vos per porą valandų, nes jį sudaro tik dvi foninės plokštės ir keturi modeliai.

„Samsung“ technologija *Dynamic Peaking* analizuoja turinį realiuoju laiku ir valdo energijos suvartojimą,

SAMSUNG

Sukurta konferencijų audiovizualinė sistema – moderni ir vientisa

Ilgametė telekomunikacijų ir technologijų inžinerijos įmonė „Lantelis“, valdanti prekių ženklą „Lantel“, SKC įdiegė modernų, profesionaliems renginiams pritaiktą audiovizualinį sprendimą, sujungiantį pažangias vaizdo, garso, apšvietimo ir centralizuoto valdymo sistemas. Įdiegta įranga efektyviai aptarnaus didelio masto konferencijas, padės produktyviai organizuoti kasdienes verslo susitikimus, mokymus ir hibridinius renginius.

Didžiojoje ir mažojoje biurų komplekso salėse integruoti aukštos raiškos „Samsung“ LED ekranai su papildomais mobiliaisiais ekranais.

„Konferencijų dalyviams ši įranga užtikrina puikų teksto, grafikos ir vaizdo turinio matomumą iš bet kurios vietos patalpoje. Taip pat pranešėjų patogumui salėse integruoti specialūs suflerio ekranai“, – pasakoja „Lantel“ audiovizualinių (AV) sprendimų verslo plėtros vadovas Justinas Ginaitis.

Skirtingi ekranai per konferencijas užtikrins maksimalų auditorijos įtrau-

kimą, sklandų turinio valdymą ir hibridinio darbo efektyvumą.

Ne mažiau įspūdinga ir konferencijų erdvėse įdiegta garso infrastruktūra, grįsta profesionaliais gamintojų Q-SYS ir „Electro-Voice“ sprendimais, o visa centro audiovizualinė įranga integruota į vieningą sistemą „AV over IP“. Tai renginių organizatoriams suteikia galimybę lanksčiai valdyti vaizdo ir garso signalus skirtingose patalpose, atlikti transliacijas ir renginių įrašus. Integruota bevielių mikrofonų sistema „Shure“ užtikrina nepriekaištingą garso kokybę diskusijų ir prezentacijų metu.

„Siekėme, kad technologijos būtų ne tik pažangios, bet ir lengvai naudojamos kiekvienam vartotojui. Visa sistema valdoma intuityviai, todėl ją patogiai gali naudotis ir specialių techninių žinių neturintys žmonės, o ateityje infrastruktūrą galima lengvai plėsti pagal besikeičiančius poreikius“, – įdiegtų sprendimų privalumus vardija J. Ginaitis.

Projektas, pasak J. Ginaičio, išsiskiria nestandartiniais automatizavimo sprendimais, supaprastinančiais garso bei multimedijos valdymą ir įgali-

nančiais be papildomo techninio pasiruošimo pritaikyti erdvę skirtingiems renginiams. Transformuojamoje mažojoje salėje įrengti pertvarų davikliai automatiškai atpažįsta salės dydį ir pagal jį keičia garso zonas, ekranų veikimą bei valdymą.

„Lantel“ specialistai konferencijų centre įrengė ir profesionalias modulinės scenas bei meninio apšvietimo infrastruktūrą visų tipų renginiams aptarnauti. Visame konferencijų centre veikia „Samsung MagicInfo“ turinio valdymo platforma, kuria galima naudotis ne tik renginių metu, bet ir sukurti nuorodas lankytojams, transliuoti reklamą ar pranešimus.

„Sukūrėme vientisą skaitmeninę ekosistemą, kuri yra funkcionali ir tinkama tiek renginių organizatoriams, tiek pastato lankytojams bei nuomininkams“, – sėkmingai įgyvendintu projektu džiaugiasi J. Ginaitis.

Vilniaus Džiažas: *leitmotyvas – Senamiesčio dvasia*

OBJEKTAS: dviejų korpusų daugiabutis „Vilniaus Džiazas“, K. Vanagėlio g. 11, 18, Vilnius

PLĖTOTOJAS: UAB „Unique Properties“

STATYBOS DARBŲ VALDYTOJAS IR STATYBOS TECHINĖS PRIEŽIŪROS VYKDYTOJAS: UAB „Incorpus“

ARCHITEKTAI: UAB „DO Architects“

Urbanistiniu ir architektūriniu požiūriu jautrioje sostinės vietoje, vos kelios minutės iki Aušros vartų, Barbakano kalno ir žaliųjų miesto parkų, baigiamame plėtoti prabangiam projekte „Vilniaus Džiazas“ įsikūrę miestiečiai mėgausis išskirtiniu komfortu ir grožės nepaprastais miesto vaizdais, atsiveriančiais iš vieno aukščiausių senamiesčio taškų.

✱ „Unique Properties“ archyvo nuotr.

„Patogi vieta senamiestyje, gelžbetonio konstrukcijos, plytų fasadai ir kitos kokybiškos medžiagos, aukštos lubos, aukšti mediniai langai, rekuperacija, įvadari kondicionieriams, didelė požeminė automobilių saugykla“, – trumpai apžvelgia projekto „Vilniaus Džiazas“ privalumus jį plėtojančios UAB „Unique Properties“ vadovas Gediminas Tursa – daugiau kaip 25 metų veiklos patirtį sukaupęs nekilnojamojo turto (NT) plėtros, statybų valdymo bei investicijų ekspertas, pirmasis Lietuvoje viešojo ir privataus sektorių partnerystės (PPP) projektų plėtotojas.

G. Tursos įsteigta ir vadovaujama „Unique Properties“ susitelkusi į Vilniaus senamiesčio istorinių, kultūros paveldo objektų plėtros projektus, kuriuose taikomi itin aukšti kokybės standartai ir sudėtingi architektūriniai sprendimai. Senamiesčio pakraštyje, tarp stoties ir Rasų rajonų, plėtojamas „Vilniaus Džiazas“ – šiuo metu ambicingiausias bendrovės projektas, orientuotas į vidutinio ir prabangaus segmento būstų pirkėjus.

„Vilniaus Džiazas“ kvartalą sudaro dviejų korpusų modernios architektūros daugiabutis, kuriame suprojektuoti 65 apartamentai bei 11 komercinių patalpų, ir rekonstruotas unikalus 1936 m. tarpukario architektūros pastatas, kadaise priklausęs Lenkijos vartotojų kooperatyvui „Spolem“. Kvartalo kraštovaizdžio puošmena – naujasis Ričardo Gavelio skveras, įrengtas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos iniciatyva, tačiau „Unique Properties“ pastangomis ir lėšomis.

Butai A++ energinio naudingumo klasės „Vilniaus Džiazas“ erdvėse parduodami tik su daline apdaila.

Architektūriniai sprendiniai liudija istoriją ir prabangą

„Vilniaus Džiazas“ teritorija anksčiau daugeliui atrodė atsieta nuo senamiesčio. Tam įtakos turėjo ir sovietmetis, kai būstai naujuose rajonuose buvo kur kas komfortiškesni nei senamiestyje, kurio pakraščiai tuomet buvo apstatomi gamyklomis ir kitais ne visada į žmogaus gerovę orientuotais infrastruktūros objektais. „Vilniaus Džiazas“ teritorijai, juolab kaimyninei Rasų kolonijai ne į naudą buvo ir prieš kelis dešimtmečius nutiestas pietinis Senamiesčio aplinkkelis, perkirtęs Rasų ir kitų pietinių rajonų ryšius su pačiu miesto centru“, – pasakoja „DO Architects“ vedančioji projekto partnerė architektė Andrė Baldišiūtė.

Architektės teigimu, istoriškai ši teritorija – neatsiejama senamiesčio dalis. Kvartalo kaimynystėje anksčiau plytėjo grafų Čapskių parkai ir sodai, o tarp dabartinių Lapų ir K. Vanagėlio gatvių

buvo baronų fon Renė dvaras su angliško stiliaus parku.

2022 m. vasarą „Vilniaus Džiazo“ sklype atliekant archeologinius tyrimus rasta apie 500 monetų, nukaldintų XV-XX a., tarp jų Žygimanto Augusto laikų monetų, retų keturių grašių bei obolų. Aptiktos ir trys aukščiausių audinių kokybę liudijančios paauksuotos plombos su Anglijos valdovų Tiudorų dinastijos herbu.

Atskiro dėmesio, pasak architektės, vertas ir elegantiškas 1936 m. iškilęs administracinis pastatas – vienas iš nedaugelio XX a. pirmosios pusės pramoninės architektūros, retrospektyvizmo pavyzdžių. Dviejų aukštų mūrinis pastatas su dvišlaičiu stogu, papuoštu neobarokiniais elementais, – buvusio Lenkijos visuotinio vartotojų kooperatyvo „Spolem“ Vilniaus būstinė, suprojektuota vilniečio architekto Wacławo Syrtowto. Tarpukariu šiame pastate dideliais venecijietiškais langais buvo įrengti biurai, didelis posėdžių kambarys, taip pat būstai kai kuriems valdybos nariams.

Įgyvendindami „Vilniaus Džiazo“ projektą, profesionalai restauravo autentišką šio pastato originalios konfigūracijos laiptinę, keramines grindų plyteles, atkūrė ir restauravo senųjų venecijietišκών langų rėmus, plienines apsaugines vidaus langines, krosnių koklius, turėklų dizainą ir kitus vertingus elementus. „Ne vieną dešimtmetį akis badęs apleistas pastatas atgimė ir netrukus pradės naują gyvenimo etapą“, – džiaugiasi A. Baldišiūtė.

Architektės žodžiais, projektas „Vilniaus Džiazas“ grąžino istoriškai reikšmingą teritoriją į senamiesčio audinį ir atkūrė ryšius tarp rajonų. Senamiestį

su Rasomis sujungė kvartale suprojektuota vieša pereinama vidinė gatvelė su miestietiškomis komercinėmis patalpomis pirmuosiuose aukštuose. Šią gatvę pratęsia žalias išraiškingo reljefo Ričardo Gavelio skveras.

Architektūriniu požiūriu „Vilniaus Džiazas“ taip pat yra „senamiestiskas“. Senamiesčio toną kvartale atkartoja fasadų bei stogų spalvos ir medžiagos, šlaitiniai stogai. Sena-

miesčiui būdingų prabangių apartamentų dviasia alsuoja ir vienas iš projekto akcentų – itin aukštos, net iki 4,5 m lubos, retos naujos statybos būstuose, ir natūralios, ilgaamžės medžiagos. Technologiškai modernūs elementai, kaip aukšti vitrininiai langai, ypač mansardiniuose butuose ties balkonais, privačios terasos ar medinės apdailos elementai, taip pat nekonfliktuoja su senamiesčio estetika kaip ir laiptinių grindys, išklotos klinkerio plytomis.

„Trijų aukštų požeminė automobilių saugykla ir po kvartalo gatvele įrengtas abu pastato korpusus jungiantis požeminis tunelis, – įvardija didžiausius projekto konstrukcinius iššūkius architektė A. Baldišiūtė ir pabrėžia: – „Vilniaus Džiazas“ išplėtotas urbanistiniu ir architektūriniu požiūriu jautrioje vietoje, viename aukščiausių socialinės senamiesčio taškų. Iš čia atsiveria vaizdinga miesto panorama, todėl projektuodami skyrėme daug dėmesio kontekstui, ypač apgalvojome viršutinių butų langų išdėstymą. Visi sprendiniai buvo kruopščiai parinkti ir atsakingai suderinti ne tik su plėtotuju, bet ir su paveldosaugos bei kitomis institucijomis.“

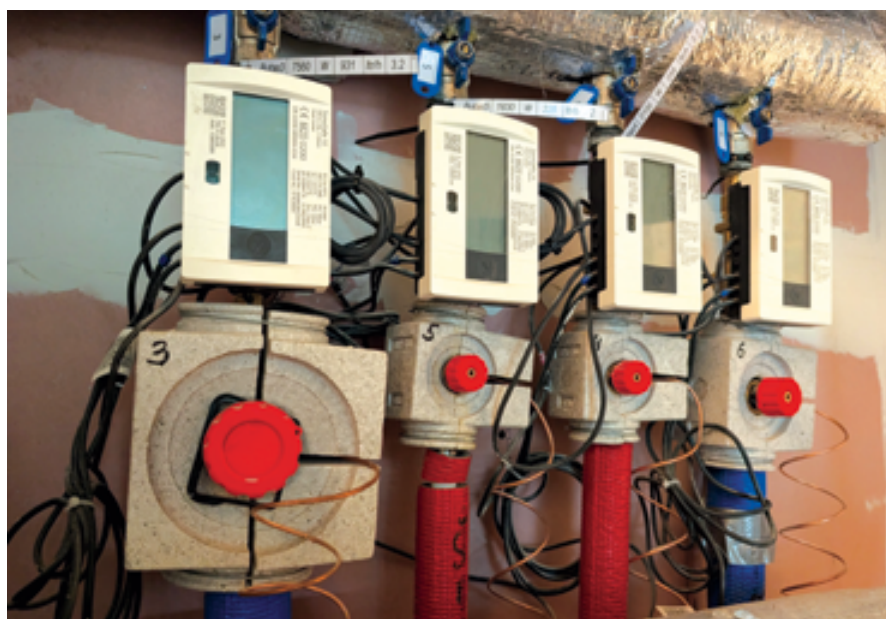
„Jeigu didžioji dalis kaimynų išvažiutų iš namų užsukę šildymą ar sumažinę jo temperatūrą, likusieji nepajustų skirtumo – šildymo sistema veiktų lygiai taip pat stabiliai, kaip ir veikė, kol visi kaimynai buvo namuose“, – dinaminio „Danfoss“ šildymo sistemos subalansavimo privalumus paprastai paaikškina Andrius Timofejevas.

„Danfoss“ automatiniai balansiniai vožtuvai palengvina ir patį sistemos reguliavimą, jei eksploataavimo metu kyla toks poreikis. Tai yra geras ir rekomenduotinas pasirinkimas butuose – integravus tokią įrangą, dešimtmečius nekyla jokių problemų.

Vieninga įranga šildymo sistemai teikia daugybę privalumų

„Džiaugiamės, kad „Vilniaus Džiazo“ apartamentų komplekse sumontuotas visas „Danfoss“ šildymo sprendimų komplektas, nuo šilumos paskirstymo iki šilumos transportavimo ir valdymo“, – projekto išskirtinumą pabrėžia energiją taupančius technologinius sprendimus kuriančios danų inžinerijos įmonės „Danfoss“ projektinių pardavimų vadovas Baltijos šalims Andrius Timofejevas ir priduria: jeigu apartamentų šildymo sistema būtų sudaryta iš skirtingų gamintojų įrangos, vargu ar pavyktų išvengti tokių nesklandumų kaip sudėtingesnis sistemų suderinamumas, stringantis valdymo automatizavimas ar garantinės priežiūros problemos.

„Vilniaus Džiazo“ komplekse kiekvieno buto šilumos sistema yra tarsi nuosavo namo – visiškai nepriklausoma nuo kaimynų. Šiuolaikišką šildymo sistemą sudaro „Danfoss“ šilumos punktas, skirtas šildymo sistemos vandens temperatūrai, slėgiui ir srautui valdyti bei reguliuoti. Modernūs šilumos paskirstymo ko-

lektoriai kiekvienam butui garantuoja visišką energinę ir hidraulinę autonomiją, tikslią šilumos apskaitą ir maksimalų komfortą. Daug privalumų kiekvieno buto šildymui suteikia „Danfoss“ automatinis balansinis vožtuvas, eliminuojantis slėgio svyravimus, kylančius kitiems butams atidarant ar uždarant termostatinis vožtuvus.

Rinkoje yra nedaug kolektorių, kurie turi išankstinį nustatymą, leidžiantį sureguliuoti grindinio šildymo kontūrus prieš juos užpildant vandeniu. Visuose „Vilniaus Džiazo“ apartamentuose sumontuoti kolektoriai „Danfoss SSM“ būtent tokie ir yra. Jie palengvina darbą montuotojams, nes šildymą specialistai gali subalansuoti neįjungę sistemos. Dar vienas didžiulis „Danfoss“ šildymo sistemos privalumas – grindinio šildymo vamzdžiai „PEXa“, nebijantys aukštos temperatūros. Jeigu šiluminiame punkte įvyktų avarija, „PEXa“ galėtų atlaikyti net 100 laipsnių darbinio srauto temperatūrą.

Apartamentuose integruoti belaidžiai kambario termostatai „Danfoss Icon2“ padės gyventojams optimizuoti ir reguliuoti temperatūrą, kad ji namuose būtų stabili ir komfortiška. Gamintojas sudarė galimybę šiuos termostatus valdyti nuotoliniu būdu.

Terasose suformuota inovatyvi besiūlė hidroizoliacinė danga

MB „Lipontis“ specialistai „Vilniaus Džiazo“ apartamentuose įrengė ir teptine poliuretano danga hidroizoliavo visus komplekso viršutinių aukštų terasų plotus. Projekte buvo preciziškai sumontuoti visi numatyti termoizoliacijos sluoksniai ir įrengta sertifikuota sisteminė keturių sluoksnių teptinė poliuretano danga.

Be terasų, komanda kompleksiškai pasirūpino ir kitais svarbiais mazgais: įrengė rūšio sienų bei perdangos virš rūšio hidroizoliaciją, atliko požeminės dalies deformacinių siūlių sandarinimą, durų angokraščių skardinimą ir operatyviai išsprendė keletą nestandartinių inžinerinių klausimų, būtinų objektui sklandžiai pabaigti.

Užsakovo keliami aukšti kokybės ir estetikos reikalavimai idealiai sutapo su MB „Lipontis“ veiklos filosofija. Komanda dėmesį skiria visai sistemai: nuo kruopštaus termoizoliacijos bei stabilaus sausojo pagrindo sumontavimo iki preciziško poliuretano dangos užklojimo ant gretimų konstrukcijų. Kiekviena jungtis papildomai sandarinama poliuretano hermetiku ir armuojama geotekstilės juosta, siekiant ne tik absoliutaus techninio sandarumo, bet ir tvarkingo, estetiško vaizdo.

Svarbiausias technologinis iššūkis, pasak „Lipontis“ komandos, buvo permainingi orai – darbai buvo planuojami itin lanksčiai, ypač šaltuoju metų periodu. Kitas išbandymas – logistika dinamiškoje statybų aikštelėje, kur glaudus rangovų darbas reikalavo ypač didelės discipli-

nos dalinantis erdve su kitomis komandomis.

Įmonė „Lipontis“ specializuojasi balkonų bei terasų hidroizoliavimo ir renovacijos srityje. Sukaupta didelė patirtis sprendžiant net kritinės, avarinės būklės balkonų problemas – atstatant pagrindus sausuoju būdu ir dengiant poliuretano sistema. Šimtus sudėtingų senų balkonų iššūkių įveikusiai komandai darbas naujos statybos projektuose – tikras profesinis malonumas.

„Structum“ inf.

Augalų centras MULTIFLORA – laiko patikrintas partneris visais želdinių klausimais!

Suteikiame visą reikiamą informaciją, konsultuojame augalų asortimento, sodinimo ir priežiūros klausimais, prekiaujame:

- dekoratyviniais spygliuočiais ir lapuočiais;
- medžiais ir krūmais miestų bei parkų želdynams;
- bonsais ir kitokiais formuotais dekoratyviniais augalais;
- gyvatvoriniais, pavėsiniais, vijokliniais ir vandens augalais;
- vaismedžiais ir vaiskrūmiais;
- daugiametėmis bei vienmetėmis gėlėmis;
- trąšomis, substratais, vejų sėklomis ir kitomis prekėmis sodui;
- dovanų čekiais augalams įsigyti "Augalų centre".

Svajonių arena Tauragėje atidaroma!

**Vaizdinga gamta ir didingą praeitį menančiais
piliakalniais garsėjanti Tauragė netrukus taps
viso regiono renginių židiniu: čia atidaromas
sporto bei kultūros centras, vadinamoji
Tauragės arena, stebins moderniais
sprendiniais, o svarbiausia – išskirtine akustika.
Mums ypač džiugu, kad vienas didžiausių per
visą miesto istoriją projektų išaugo iš idėjos,
kuri pirmą kartą buvo vizualizuota STRUCTUM
konkurse „Išmanusis miestas“.**

✱ Tauragės rajono savivaldybės archyvo nuotr.

„Tauragės apskritis ilgai laukė erdvės, kurioje galėtų vykti aukšto lygio sporto varžybos, dideli koncertai ir kiti renginiai. Arena mums yra ne tik naujas pastatas, ji – visiškai naujos galimybės visam kraštui, – sako Tauragės rajono meras Dovydas Kaminskas ir prisimena arenos gimimo istoriją: – 2015-aisiais su komanda pradėję dirbti savivaldybėje, pamatėme, kad esama infrastruktūra tiesiog nebeleidžia plėtoti nei neformalaus užimtumo, nei profesionalaus sporto. Reikėjo pastato, kuris sujungtų abi sritis ir taptų regiono traukos centru.“

Arenos idėjos impulsu tapo STRUCTUM projektas „Išmanusis miestas“. Jame dalyvaujančių studentų ir dėstytojų siūlymai, architektūrinės vizijos padėjo miestui įvertinti galimus arenos tūrius, erdves, mastelį. „Manau, tai buvo labai svarbus etapas. Jis suteikė galimybę mintį paversti konkrečiais sprendimais. STRUCTUM mums padėjo suprasti, kad toks pastatas Tauragėje iš tiesų gali veikti, ir mes tuo patikėjome, – sako meras ir priduria: – Konkursas „Išmanusis miestas“ suteikia galimybę miestams pamatyti, kaip jų teritorijos galėtų atrodyti realybėje, o stu-

dentams – nuo ankstyvo studijų laikotarpio prisidėti prie Lietuvos pokyčių. Tai proga mokytis, eksperimentuoti ir netgi paveikti regiono plėtrą.“

Didžiulėje arenoje – didžiulės ir galimybės

Naujojoje arenoje vyks kasdienės rajono sportininkų treniruotės, įvairių sporto šakų varžybos, koncertai, konferencijos ir bendruomenės susitikimai. Erdvėje, kurioje patogiai telpa iki 3000 žiūrovų, pagaliau bus galima organizuoti didelio masto renginius.

Pasak mero, miestui reikėjo ne tik gražaus, bet ir modernaus, efektyviai valdomo bei skirtingiems poreikiams lengvai pritaikomo pastato, todėl daug dėmesio skirta šiuolaikinėms inžinerinėms sistemoms, apšvietimui, akustikai ir erdvių transformavimo galimybėms.

Pastato ŠVOK sistema valdoma tiesiogiai ir nuotoliniu būdu, todėl jos veikimą galima operatyviai reguliuoti pagal realų poreikį. Išmani ir apšvietimo sistema – šviesos intensyvumą galima nustatyti net 1 proc. tikslumu, o kiekvienas šviestuvai gali būti valdomas individualiai. Įrengtos

elektrinės teleskopinės tribūnos suteikia galimybę greitai transformuoti erdves ir pritaikyti jas skirtingo pobūdžio bei dydžio renginiams.

„Investavome ne į pastatą, kuris džiugią laiką stovėtų tuščias, o į infrastruktūrą, kuri gali būti naudojama kasdien – sportui, kultūrai, renginiams ir kitoms bendruomenės veikloms“, – pabrėžia meras ir pasi-

džiaugia, kad arena turi labai aiškų Tauragės ženklą – jos vidines erdves puošia tauragiškio menininko Martyno Aužbikavičiaus kūriniai.

„Martynas – Lietuvoje ir užsienyje pripažintas daugiadalykis kūrėjas, todėl simboliška, kad Tauragėje užaugusio kūrėjo meninis pėdsakas yra viename svarbiausių naujų miesto pastatų“, – mano D. Kaminskas.

„Tauragėje jau turime areną, atliepiančią turbūt kiekvieno tauragiškio poreikius. Iš organizatorių susidomėjimo matome, kad arenoje tikrai netrūks ne tik sporto, bet ir kultūrinių bei kitokio pobūdžio renginių, kurie traukte trauks miesto gyventojus ir svečius į areną“, – džiaugiasi Tadas Rapolavičius, naujosios arenos direktorius.

OBJEKTAS: Tauragės arena, Bernotiskės g. 11, Tauragė

UŽSAKOVAS: Tauragės rajono savivaldybė

GENERALINIS RANGOVAS: UAB „Gilesta“

PROJEKTUOTOJAI: UAB „Synergy solutions“

ARCHITEKTĖS: Elina Indriūnė, Rūta Jakškaitė, Aida Mitkienė, Kotryna Parvickaitė

Arena keičia vaizdą priklausomai nuo apšvietimo

Tauragės arenos projektą kūrusios architektės Aida Mitkienė ir Rūta Jakštaitė pradėjo nuo poreikių išgryninimo: su miesto sporto bendruomene ir savivaldybe aptarė arenos viziją, išsiaiškino pageidaujamas pastato funkcijas, o tada pateikė tris skirtingas idėjas. Savivaldybė pasirinko drąsiausią iš jų.

Didžiosios arenos ir smėlio sporto salės idėjos natūraliai diktavo tūrių kompoziciją. „Ieškojome to žmogui artimo mastelio – kaip optiškai sumažinti pastatą, – pasakoja architektė A. Mitkienė. – Taip gimė stogelis: horizontali linija padalija tūrį, pritraukia jį arčiau žmogaus, ir pastatas nebeatrodo toks masyvus. Tokiu pat principu rinktos ir medžiagos: arčiau žemės – daugiau medžio ir šiltesnių spalvų, o aukščiau dominuoja stambios struktūros, skaitomos jau iš paukščio skrydžio.“

Parinktos tūrių proporcijos yra artimos ir dera su esamu urbanistinio užstatymo masteliu.

„Forma seka funkciją – tūrių kampai suapvalinti atsižvelgiant į bėgimo takeliui ir salėms reikalingus spindulius. Nuo pagrindinės gatvės matomos laikančiosios konstrukcijos kartu yra ir žaismingas akcentas“, – pabrėžia architektė R. Jakštaitė.

Pastate suprojektuotas ne vienas įėjimas išskaido lankytojų srautus pagal skirtingus poreikius.

Pagal funkcijas pastatas padalytas į kasdien veikiančią ir renginiams skirtą dalis. Kai renginių nėra, pastaroji veikia minimaliu režimu, taip taupant energijos sąnaudas.

Pagrindinė salė – daugiafunkcė, čia tilpo badmintono, rankinio ir dvikrepšinio aikštelės, paklotas kokybiškas natūralus sportinis parketas. Antrajame aukšte aplink areną nutiestas bėgimo takas, suprojektuotos atskiros salės su tatamiais ir ringais kovos menų klubams.

Ypač daug dėmesio skirta akustikai. Daugelyje arenų ji yra prasta, todėl architektų komanda vyko į Jonavos, Pasvalio, Kauno arenas pasisemti svarbios praktinės patirties, sužinoti, kokių trūkumų pastebi atlikėjai. Tauragės arenos akustiniai sprendiniai nuo pat pradžių modeliuoti su šios srities profesionalais, numatant, kad arenoje vyks ne tik sporto, bet ir aukšto lygio kultūriniai renginiai.

Vienas iš svarbiausių eksterjero sprendinių – fasadas, suformuotas iš medienos, 3D daugiasluoksnių plokščių, taip pat fibrocementinių plokščių bei aliuminio ir stiklo konstrukcijų. „Iš tolo arena atrodo juoda, tačiau 3D plokštės turi daugybę atspalvių pri-

klausomai nuo apšvietimo, todėl savivaldybė rengia atskirą apšvietimo projektą, kuris atvertų spalvų žaismą nuo raudonos iki žalios“, – sako architektė.

Austrijos įmonės „BRUCHA GmbH“ gamintas daugiasluoksnės plokštės su specialiu daugiasluoksnės sodrios juodos spalvos metaliniu paviršiumi tiekė UAB „Laivorita“. Kai kurios iš šių plokščių buvo net 14,5 m ilgio, todėl joms į objektą pristatyti reikėjo specialaus transporto.

Išskirtinį fasadą montavo žinomi profesionalai

Arenos fasadus iš minėtųjų Austrijoje gamintų daugiasluoksnių plokščių sumontavo ilgametė pramoninių statybų ir renovacijos projektų įmonė „Nasta“, ji taip pat atliko išorės sienų apdailos ir skardinimo darbus.

„Fasadams panaudotos modernios, ilgaamžės ir lengvai prižiūrimos plokštės bei metalo konstrukcijos suteikia objektui industrinio švarumo ir solidumo. Sumontuotų fasadų linijos pabrėžia pastato modernumą, veržlumą ir harmoningai dera prie aplinkos“, – sako įmonės „Nasta“ vadovas Marius Petraitis ir pabrėžia, kad jo įmonė ne tik profesionaliai įgyvendina komercinės, gamybinės bei pramoninės paskirties projektus, bet ir atstovauja mūsų šalyje daugiau kaip 12 seniausių Europos gamintojų, tiekiančių aukštos kokybės daugiasluoksnes plokštes, kitas statybinės medžiagas pramoninei statybai.

„Nasta“ – tik viena iš mūsų grupės įmonių. Džiugu, kad specialistų branduolys mūsų įmonėse nesikeičia jau kelis dešimtmečius“, – aukšta įmonių grupės vidinė kultūra ir patikimu valdymu didžiuojasi M. Petraitis, kadaise vienas iš pirmųjų Lietuvos rinkai pasiūlęs akytąjį betoną, silikatinius blokelius ir cemento mišinius.

Įmonėje „Nasta“ dirba atestuoti statybos vadovai ir inžinieriai, jie įgiję atitinkamą kvalifikaciją ir teisę atlikti ypatingo statinio statybos darbus. Pasak M. Petraičio, gebėjimas įgyvendinti kultūros paveldo projektus – aukščiausio profesionalumo įrodymas.

Visada aukščiausios kokybės siekiančią „Nastos“ komandą renkami svarbius, didelius projektus įgyvendinantys generaliniai rangovai. „Iš viso jau esame sumontavę daugiau kaip 800 tūkst. kv. m pramoninių ir komercinių pastatų konstrukcijų“, – ilgametę patirtį ir stabilią poziciją rinkoje iškalbingais skaičiais pabrėžia M. Petraitis.

Užsakovų pasitikėjimą liudija ir įmonės įgyvendintų bei įgyvendinamų projektų mastai ir geografinė. Ypač daug projektų įgyvendinta Kaune. Įmonės komanda dirbo apie 30 proc.

renovuojamų Kauno Laisvės alėjos namų, ženkliai prisidėjo prie didžiulio logistikos centro B. Brazdžio gatvėje, DEPO prekybos centro, modernių automobilių salono ir serviso paskirties pastatų statybos. Vienas iš reprezentatyvių įmonės įgyvendintų darbų – išskirtinės konstrukcijos Kauno šv. Jono Pauliaus II bažnyčios kryžius. Tai aukščiausias kryžius Lietuvoje, jo aukštis – net 33 metrai.

Artimiausiu metu įmonė savo profesionaliu darbu ir žiniomis planuoja prisidėti prie Tauragės pilies restauravimo projekto.

Interjeras projektuotas kurti potyrių istoriją

„Projektuodamos interjerą siekėme išryškinti pastato architektūrą ir sukurti lankytojams palaipsniui stiprėjančius potyrius – nuo ramybės prieigos iki kulminacijos pagrindinėje sporto bei renginių salėje“, – pasakoja interjero architektė Elina Indriūnė.

Hole, persirengimo kambariuose, konferencijų salėje, biuro patalpose, papildomoje sporto salėje ir smėlio arenoje švelniomis šviesiomis spalvomis kuriamas lengvo rūko ar nespaltos nuotraukos įspūdis. Šios monochrominės aplinkos žaisminga intriga ir subtili kūrybinė užuomina, kad eina link kažko svarbaus, – violetinių ir rožinių tonų grafiniai akcentai bei ženklavimo elementai. Ir *kažkas svarbaus* įvyksta – įžengus į pagrindinę salę atsiveria tamsi naktis, paruošta priimti būsimų renginių ir sporto kovų energiją. Sienų medžio plokštumų ritmas ir grafinis vaizdas – ne tiesiog dekoratyvus sprendimas, o tikslų akustinių skaičiavimų rezultatas.

Išskirtinis tamsios salės akcentas – viršutinėje dalyje įrengtas natūralaus smėlio spalvos bėgimo takas, organiškai susijungiantis su arenos smėlio tekstūromis.

Dar vienu interjero akcentu tapo pats pastato konstruktyvas – natūralus betonas. Kur tik buvo įmanoma, jo paviršiai palikti atviri. Meno kūrinių vaidmenį atliekanti sienų tapyba – aliuzija į istorines olimpinės tradicijas, kai didingos sporto erdvės būdavo puošiamos freskomis.

Asmens higienos patalpoms – individualūs pertvarų sprendiniai

Asmens higienos patalpoms dušo kabinų, sienelių, stiklo pertvarų bei saunų vitrinų gamybos ir montavimo paslaugų įmonė „Brasta Glass“ pagamino WC pertvarų sistemas iš 13 mm storio HPL plokštės. Sprendiniai projektuoti konkrečiai erdvei – nuo proporcijų ir nestandartinio aukščio iki spalvų bei furnitūros.

Medžiagos ir konstrukcijos parinktos įvertinus didelius žmonių srautus, intensyvų naudojimą ir nuolatinių priežiūros poreikį. HPL plokštė pasirinkta dėl atsparumo drėgmei, lengvos priežiūros ir galimybės dezinfekuoti, o nerūdijančiojo plieno furnitūra bei savaime užsidarančios durys užtikrina patogų naudojimą ir ilgaamžiškumą.

Rausvų ir melsvų atspalvių pertvaros tapo vientisa interjero dalimi, pratęsė pastato architektūrinę kalbą. „Brasta Glass“ požiūriu, geras sprendimas turi realizuoti architekto viziją, būti patogus naudotojui ir išlikti patikimas intensyviai eksploatuojamas.

Projekto išskirtinumas – nestandartinis pertvarų aukštis. Standartiniais rinkos sprendimais architektų sumanymo nebūtų pavykę įgyvendinti.

„Architektui nereikia idėjos pritaikyti prie standartinio gaminio – mūsų užduotis yra rasti techninį sprendimą, leidžiantį gaminį pritaikyti prie architektūrinės idėjos“, – pabrėžia „Brasta Glass“ direktorė Živilė Žilionė.

Įmonės ištakos siekia 1996 m., kai įkurta „Baltijos Brasta“. Trijų dešimtmečių gamybos patirtį įmonė taiko privačiuose ir viešuosiuose projektuose – nuo standartinių iki individualiai

projektuojamų dušo kabinų, stiklo ir sanitarinių patalpų pertvarų. Produkcija eksportuojama į 23 pasaulio šalis.

Kuriama jauki viešoji erdvė

„Šiuo metu kraštovaizdžio sprendiniai dar įgyvendinami. Jau įrengtos pagrindinės kietosios dangos pėsčiesiems, dviratininkams ir transporto priemonėms, pastatyti mažosios architektūros elementai. Liko dar atlikti aplinkos tvarkymo bei želdinimo darbus, taip pat įgyvendinti greitimų Bernotiškės ir Pamiškių gatvių infrastruktūros sprendinius“, – sako kraštovaizdžio architektė Kotryna Parvickaitė.

Arenos sklype numatyta pasodinti 142 medžius ir krūmus, suteiksiančius palyginti didelio kietųjų dangų ploto aplinkai jaukesnės viešosios erdvės charakterį.

„Sporto objektams būdingi dideli ir intensyvūs trumpos trukmės žmonių srautai, todėl projektuojant teritoriją buvo siekiama aiškiai suformuoti pėsčiųjų judėjimo kryptis, atskirti pėsčiųjų ir transporto srautus bei užtikrinti patogų ryšį su miesto infrastruktūra“, – pabrėžia architektė K. Parvickaitė.

„Structum“ inf.

KRAUSTINA

TARPTAUTINIAI IR VIETINIAI PERKRAUSTYMAI
KROVINIŲ PERVEŽIMAS PO VISĄ PASAULĮ

Perkraustymo rūpesčius
palikite mums

Tel. 0 5 273 76 70
Mob. 0 671 21 212
El. paštas: info@kraustina.lt

LSMU KAUNO LIGONINĖJE – SKUBI PAGALBA PO VIENU STOGU

LSMU Kauno ligoninėje vasarą duris atvėręs naujasis Skubios pagalbos centras – tai ne vien naujos sienos ir modernesnė apdaila: jis vertintinas kaip naujas skubiosios medicinos pagalbos modelis, kuriame infrastruktūra pasitelkiama greitesniam gydymui ir mažesnei rizikai užtikrinti. Sujungus tris grandis po vienu stogu, Kauno ligoninėje sutrumpintas paciento kelias iki tikslingo, visaverčio gydymo.

* LSMU Kauno ligoninės archyvo nuotr.

OBJEKTAS: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Kauno ligoninės Skubios pagalbos centras, Josvainių g. 2, Kaunas

UŽSAKOVAS: VšĮ LSMU Kauno ligoninė

GENERALINIS RANGOVAS: UAB „Autokausta“

ARCHITEKTAI: UAB „Maspro“ – Dalia Kriaučiūnienė, Agnė Saulytė, Salvija Stankutė (pastatas); Agnė Saulytė, Oskar Sevruk (interjeras); Evelina Aistė Kačerovskytė, Mantas Laukaitis (kraštovaizdis)

„Iki šiol skubi medicinos pagalba, intensyvioji terapija ir laboratorija veikė atskirai vienos nuo kitų. Paciento kelias nuo pirminio įvertinimo iki tyrimo rezultato ar perkėlimo į intensyviosios terapijos lovą driekėsi tarp skirtingų erdvių, kartais net pastatų. Ūmios būklės atvejais, kai laikas skaičiuojamas minutėmis, o ištikus insultui ar širdies infarktui – net sekundėmis, kiekvienas papildomas žingsnis yra prabanga, kurios sistema negali sau leisti“, – sako LSMU Kauno ligoninės generalinė direktorė Diana Žaliaduonytė, LSMU profesorė, biomedicinos mokslų daktarė, ilgametė gydytoja kardiologė, Lietuvos kardiologų draugijos (LKD) Širdies nepakankamumo darbo grupės pirmininkė.

Naujosios infrastruktūros inžinerinius sprendimus inspiravo kasdienė klinikinė patirtis. Idėjos, gimusios prie paciento lovos, virto veikiančiais ligoninėje įsteigto naujojo Projektų, inovacijų ir informacinių technologijų skyriaus sprendimais.

Pasak generalinės direktorės, Kauno regiono gyventojams naujasis Skubios pagalbos centras reiškia trumpesnį laiką nuo atvykimo į ligoninę iki diagnozės ir didesnę saugumą sudėtingais atvejais. Tai užtikrina aiškesnį pacientų srautų valdymą, kai tuo pat metu pagalbos laukia labai skirtingos būklės žmonės. Be to, Intensyviosios terapijos skyrius tuo pat metu gali priimti iki 22, o ambulatorinė pagalba gali būti suteikta iki 40 pacientų. Tai reikšmingas pajėgumų šuolis miesto ir regiono skubiosios medicinos pagalbos sistemoje.

Naujasis centras – didesnių pokyčių dalis. Prieš pusantrų metų jau atidarytas Ortopedijos traumatologijos klinikos Skubios pagalbos centras, į kurį perkelta buvusi Raudonojo Kryžiaus ligoninė, o ateityje siekiama šias

grandis sujungti į vieną didelį centrą.

„Kuo mažiau fragmentacijos tarp skubiosios pagalbos padalinių mieste, tuo greičiau pacientas pasiekia reikiamą pagalbą, nesvarbu, pro kurias duris įeity. Be to, nauda bus juntama ne tik kritiniais atvejais: sutelkus laboratorinius tyrimus vienoje vietoje, bus plečiamas tyrimų spektras“, – sako prof. dr. D. Žaliaduonytė ir pabrėžia, kad Kauno miesto ir rajono gyventojams tyrimai čia atsisieja perpus pigiau nei privačiose gydymo įstaigose.

Suprojektuotos erdvės suteikia galimybę daugiau dėmesio skirti pacientams ir mobilizuoti personalą.

Naujojo Skubios pagalbos centro Intensyviosios terapijos skyrius padalintas į tris zonas, prireikus galinčias veikti autonomiškai, o keturios modernios izoliacinės palatos su atskiru liftu ir specialiai pritaikytu balkonų suteikia galimybę itin pavojingomis infekcijomis sergančius pacientus pervežti iki minimumo sumažinus riziką perduoti užkratą kitiems pacientams.

Saugesnė aplinka ir pacientams, ir darbuotojams visame centre sukurta langus bei stiklines pertvaras padengus balistinėmis apsauginėmis plėvelėmis, įdiegus stebėjimo ir personalo iškvietimo įrangą, padedančią kontroliuoti situaciją kritiniais atvejais. Pagalvota ir apie ekstremalias situacijas: visas korpusas gali būti aprūpintas autonomiškai tiekiamą elektros energiją.

Komfortas personalui – tai mažesnis ne tik psichologinis, bet ir fizinis krūvis, todėl įrengtos pacientų pakėlimo sistemos.

„Dalis sprendimų, apie kuriuos kalbėdavome kaip apie ateities planus, veikia jau šiandien“, – didžiuojasi prof. dr. D. Žaliaduonytė. Skubios pagalbos

centras aprūpintas funkcionalia šiuolaikine įranga, sėkmingai diegiamos dirbtinio intelekto (DI) technologijos: DI grįsta pacientų srautų valdymo sistema, DI integruotas į EKG vertinimą, netrukus jis bus pritaikytas radiologinių vaizdų analizei ir pacientų triažavimo sistemai. Visa tai padės tiksliau ir kaip niekad greitai įvertinti pacientų būklę. Laboratorijoje mėginiai tarp skyrių keliauja pažangia pneumatinio pašto sistema, o elektroniniai pacientų įrašai bei skaitmeniniai vaizdų perdavimas suteikia galimybę visai komandai – kardiologams, neurologams, chirurgams ir intensyviosios terapijos specialistams – realiuoju laiku matyti tą pačią informaciją, kad ir kur jie būtų.

„Kuriame stebėsenos sprendimus, kurie padėtų anksčiau pastebėti iš ligoninės jau išrašyto paciento būklės pablogėjimą ir reaguoti dar prieš kritinę situaciją. Tai esminis medicinos logikos pokytis: anksčiau reaguodavome į jau įvykusią krizę, o dabar periname prie prevencijos ir ankstyvo atsako“, – džiaugiasi pažanga Kauno ligoninės vadovė ir apibendrina: investuota ne į pastatą, o į modelį, kuriame kiekvienu elementu siekiama to paties tikslo – kiekvienam pacientui užtikrinti greitesnę, saugesnę ir žmoniškesnę pagalbą.

Svarbiausia – dermė, komfortas ir funkcionalumas

UAB „Maspro“ naująjį korpusą projektavo kaip santūrios, šiuolaikiškos architektūros ligoninės komplekso dalį.

„Viena sunkiausių mums su partneriais „Aplan“ užduočių buvo integruoti naująjį korpusą į esamą ligoninės kompleksą ir užtikrinti sklandžius pastatų funkcinius bei judėjimo ryšius“, – sako architektė Agnė Saulytė. Fasadams pasirinktos HPL, balkonams – tos pačios spalvos perforuotos aliuminio

plokštės. Šios medžiagos pastatui suteikia vientisumo, atitinka ilgaamžiškumo bei priežiūros reikalavimus.

Skubios pagalbos centras sujungtas su gretimu Ortopedijos traumatologijos centru ir senaisiais ligoninės korpusais – rūšiais, tuneliais bei pirmojo ir antrojo aukštų lygiu. Skirtingos pastatų grindų altitudės pareikalavo apgalvotų sprendinių: judėjimo srautai sujungti minimaliais leistiniais nuolydžiais, užtikrinant patogų žmonių su negalia judėjimą ir sklandų pacientų transportavimą lovomis.

Patalpos aiškiai išdėstytos, jų apdaila ilgaamžė, atspari intensyviui naudojimui, paprasta valoma. Vyrauja balta, kreminė ir šviesiai pilka spalvos. Kabinetuose, procedūrų patalpose ir palatose pasirinkti šiltesni kreminiai sienų tonai, bendrosiose erdvėse – balta spalva. Neutralų pagrindą kuria pilka vinilinė grindų danga ir šviesiai pilkos akmens rašto keraminės plytelės. Bendrai laukiamojo erdvei gyvybingumo suteikia akcentinė baldų spalva. Ši spalvų paletė dera su kitų ligoninės korpusų koloritu ir išlaiko viso komplekso vizualinį vientisumą.

Pacientų komfortui svarbi aiški bei lengvai suprantama erdvių struktūra, o personalo darbui patogumo suteikia trumpi ir logiški pagrindinių funkcinių zonų ryšiai, pagalbinės patalpos bei atskiri liftai skirtingiems srautams. Trečiajame aukšte įrengta terasa – papildoma poilsio erdvė, suteikianti galimybę atsitraukti nuo intensyvios ligoninės aplinkos.

Naujojo korpuso generalinė rangovė – UAB „Autokausta“. „LSMU Kauno ligoninė – reikli užsakovė, skyrė daug dėmesio statomo pastato kokybei, estetikai, energiniam efektyvumui ir darbų atlikimo terminui. Tačiau UAB „Autokausta“ komanda gerai išmano tokios paskirties pastatų statybos ypatumus – esame pastatę daugelį medicinos ir mokslo paskirties pastatų, tarp jų LSMU Slaugos fakulteto pastatą, LSMU Kauno klinikų infekcinių ligų korpusą, taip pat gydymo paskirties pastatą tame pačiame LSMU Kauno ligoninės komplekse“, – sako UAB „Autokausta“ direktorius Juozas Kriaučiūnas ir pabrėžia, kad LSMU Kauno ligoninės generalinė direktorė prof. dr. D. Žaliaduonytė asmeniškai skyrė daug dėmesio naujojo Skubios pagalbos centro statybai, todėl statybos darbų metu kilusios organizacinės problemos buvo sprendžiamos ypač operatyviai ir racionaliai.

Pasak J. Kriaučiūno, didelį teigiamą poveikį statybų eigai turėjo ir tai, kad pastato konstrukcijas įmonė greitai ir kokybiškai pagamino nuosavose asfalto, betono ir metalo konstrukcijų gamyklose. Tai padėjo įveikti didžiausią projekto iššūkį – atitikti trumpą darbų atlikimo terminą. Įmonės vadovas didžiuojasi, kad patyrusi jo komanda susitvarkė ir su kitu iššūkiu – sklandžiai organizavo statybos darbus mažoje erdvėje, netrikdydami intensyvaus medicininių paslaugų teikimo gretimuose ligoninės komplekso pastatuose.

Interjerą harmoningai papildė apgalvotas apšvietimas

Užsakovas ir architektai pageidavo kokybiško, patikimo ir skirtingoms paskirtims pritaikyto apšvietimo, atitinkančio aukštus sveikatos priežiūros objekto reikalavimus. Buvo svarbu ne tik tinkamo lygio apšvietimas, bet ir vizualinis komfortas, energinis efektyvumas bei vientisa estetika. Kiekvienai suplanuotai zonai reikėjo individualaus ir gerai apgalvoto apšvietimo sprendimo. Visus apšvietimo scenarijus pagal architektų viziją suprojektavo ir pristatė UAB BY & N, plačiai žinomos kaip „LEDlife“, specialistai.

„Mūsų LED sprendiniai įrengti įvairiose Kauno ligoninės Skubios pagalbos centro erdvėse – pacientų ir personalo zonose, bendrosiose, administracinėse bei pagalbinėse patalpose, – apžvelgia projektą Eivy-

das Remeika, UAB BY & N projektų vadovas. – Kiekvienai erdvei parinktas jos funkciją ir architektūrinę koncepciją atitinkantis apšvietimas.“

Santūri viso pastato apšvietimo estetika ir nepriekaištingas funkcionalumas užtikrinti skirtingų tipų LED šviestuvais. Ypač daug dėmesio skirta neakinančiam, tolygiam ir vizualiai patraukliam apšvietimui. Minimalistinio dizaino šviestuvai subtiliai integruoti į architektūrą – užuot konkuruotų su kitais interjero elementais, jie kuria harmoningos visumos įspūdį.

E. Remeikos teigimu, didžiausias iššūkis kompleksiniame objekte buvo suderinti skirtingus techninius, funkcinius bei estetinius poreikius. Reikėjo įvertinti patalpų paskirtį, reikiamus apšvietimo lygius, šviestuvų integravimo specifiką ir sukurti montavimo sprendinius. Norimas rezultatas pasiektas: sukurta konkrečiam objektui pritaikyta apšvietimo sistema, kurioje technologija, funkcionalumas ir dizainas veikia kaip harmoninga visuma.

„Structum“ inf.

Tvirtos, lygios ir ilgaamžės pramoninės grindys

GRINDUVA

www.grinduva.lt

OBS Arena:

renginių vieta
išskirtinių potyrių
mėgėjams

* „OBS Arenos“ archyvo nuotr.

OBJEKTAS: „OBS Arena“, Liepkalnio g. 84,
Vilnius

UŽSAKOVAS: UAB „OBS Arena“

INTERJERO ARCHITEKTAS: Marius Morozovas,
UAB MORODESIGN interjero studija

M. Morozovo archyvo nuotr.
★

Sostinės Liepkalnio rajone vasarą duris atvėrusi „OBS Arena“ – nepaprasta renginių vieta. Joje kiekviena proga gali būti derinama ir su pramogomis, ir su edukacija. Naujosios erdvės šeimininkai tikisi, kad žmonėms čia patiks leisti laiką, mokytis, susitikti bei atrasti naujų dalykų, ir galiausiai „OBS Arena“ ims asocijuotis su trimis dalykais: gera nuotaika, tobulėjimu bei automobilių gausmu.

„Erdvės ieškojome visiškai kitam tikslui – norėjome netoli namų laikyti savo kolekcinis automobilius. Turime jų keturiolika, todėl tikėjomės juos eksponuoti. Radę tinkamą erdvę suprato, kad jos potencialas gerokai didesnis – ji puikiai tinka renginiams, lenktynių simulatoriams, o dienos metu gali būti ir mūsų verslų biuru bei susitikimų vieta. Taip ir gimė „OBS Arena“ – erdvė, kurioje susijungia automobiliai, technologijos, verslas, renginiai ir žmonių potyriai“, – pasakoja Dmitrijus Juvko, „OBS Arenos“ įkūrėjas ir direktorius, išskirtinės „Porsche“ automobilių kolekcijos savininkas.

Jam antrina už kasdienės verslo veiklos efektyvumą atsakingas įmonės operacijų vadovas Martinas Skripinas: „OBS Arena“ įsivaizduojama kaip gyva, nuolat besikeičianti erdvė, kurioje viena kitą papildo skirtingos veiklos, todėl čia mielai organizuojamos konferencijos, seminarai, pristatymai bei koncertai ir kviečiama išgyventi nepaprastų potyrių lenktynių, logistikos ir sunkiojo transporto simulatoriais. Visa tai vyksta greta unikalių ir labai vertingų „Porsche“ automobilių, iš kurių kiekvienas stebina savo istorija.

„Automobiliai – ypač svarbi mūsų veiklos dalis. Mes ne tik eksponuojame „Porsche“ kolekciją, bet ir padedame žmogui atrasti automobilį, kuris atitiktų jo charakterį, gyvenimo būdą ir kasdienes poreikis. Tai gali būti kolekcinis, investicinis ar lenktyninis automobilis. Norime, kad „OBS Arenoje“ automobilis būtų ne vien eksponatas – čia būtų galima su juo susipažinti, sužinoti apie jį daugiau, jį restauruoti, įsigyti ar net išbandyti jo galimybes simulatoriumi“, – pabrėžia M. Skripinas.

Įmonės operacijų vadovo teigimu, arenos vidaus erdvė nuo pat pradžių

buvo projektuojama galvojant apie renginius – jų akustiką, apšvietimo montavimo vietas, elektros pajėgumus, specialius vartus, galimybę į erdvę įvežti automobilius bei kitą didelių gabaritų įrangą. Todėl žmogus, atėjęs į renginį „OBS Arenoje“, patenka ne į standartinę renginių salę, o į erdvę, kuri pati kartu su automobiliais bei technologijomis tampa renginio dalimi. Arenos komanda siekia, kad „OBS Arena“ taptų viena geidžiamiausių vidaus renginių erdvių Vilniuje. Antra vertus, norima, kad žmonės čia galėtų mokytis ir tobulėti – pavyzdžiui, pamėgę simulatorius, geriau suprastų automobilius ir taptų geresniais vairuotojais.

Automobilių kolekcijos ir renginių erdvės interjeras

„Šis projektas sujungia solidžią automobilių kolekcijos ekspoziciją, aukšto lygio renginių erdvę ir patogias kasdienės darbo bei poilsio zonas. Interjerą kūrėme taip, kad erdvė būtų lengvai keičiama pagal renginio pobūdį, tačiau visada išlaikytų vientisą, prabangų ir jaukų charakterį. Kūrėme daugiafunkcę erdvę, galinčią įgyti daug skirtingų pavidalų. Ji gali tapti konferencijų ar koncertų sale, mokymų, jogos, privačių švenčių arba automobilių pristatymų vieta. Svarbiausias tikslas buvo sukurti lengvai prie konkretaus renginio ir skirtingo žmonių skaičiaus pritaikomą interjerą“, – sako vienas iš erdvių autorių architektas Marius Morozovas, vadovaujantis MORODESIGN interjero studijai, be kita ko, kuriančiai šiuolaikiškus bei funkcionalius sprendimus biurams, viešbučiams, apartamentams ir galinčiai pritaikyti erdves prie įmonės veiklos, prekių ženklo vadovo (*brandbook*) ir kasdinių darbuotojų bei klientų poreikių.

„Interjerą suprantame kaip įmonės veidą, todėl mums svarbu, kad kiekvienas elementas ne tik gerai atrodytų, bet ir patogiai veiktų kiekvieną dieną“, – pabrėžia M. Morozovas.

„OBS Arenoje“ buvo siekiama funkcionalaus, patogaus ir spalvomis subalansuoto rezultato. Daug dėmesio skirta medžiagų parinkimui, praktiškiems ir išmaniems sprendimams, apšvietimo scenarijams, šviesos intensyvumo reguliavimui. Visa pagrindinės salės įranga pritaikyta aukšto lygio renginiams: yra didelis LED ekranas, profesionali garso sistema, sceninis apšvietimas ir lazeriai. Pagrindinė ekspozicijų ir renginių zona – daugiafunkcė, keičiama priklausomai nuo renginio scenarijaus. Automobilių ekspozicija paliekama arba išvežama, jei reikia daugiau erdvės numatomam renginiui.

Pirmajame aukšte įrengtas biuras, atskiri moterų ir vyrų sanitariniai mazgai, pritaikyti daugiau kaip 200 žmonių renginiams. Šalia įrengta profesionali restorano lygio virtuvė, kurioje galima ruošti ir serviuoti maistą užtikrinant visus higienos reikalavimus.

Antrajame aukšte yra išskirtinio dizaino susitikimų kambarys, jame įdiegtos šiuolaikinės technologijos užtikrina komfortą ir privatumą. Greta įrengta ir darbuotojams, ir klientams skirta virtuvėlė su visa reikiama buitine technika. Toliau suplanuota poilsio ir žaidimų zona su monitoriais bei specialiais simulatoriais. Atlikėjams ir VIP svečiams skirta atskira uždara patalpa su makiažo zona, profesionaliu apšvietimu, veidrodžiais, šaldymo spintomis ir galimybe visiškai atsiriboti nuo bendrų erdvių. Akustika reguliuojama ir zonos atskiriamos automatinio valdymo užuolaidomis.

Gaivų orą patalpoje net susirinkus daugiau kaip 400 žmonių užtikrina galinga vėdinimo sistema, įrengta ir vėsinimo sistema bei grindinis šildymas. Kad būtų išsaugotas estetiškas vientisumas, didelė dalis ŠVOK sistemos elementų paslėpta perdangose ir sienose.

„Vienas sudėtingiausių etapų buvo naujo kolonų tinklo ir antrojo aukšto perdangos formavimas. Tačiau glaudžiai bendradarbiaudami su visa projekto komanda sujungėme architektūrą, konstrukcijas, inžinerines sistemas ir interjero sprendinius į harmoningą visumą“, – sako M. Morozovas.

Apšvietimu transformuojamos industrinės erdvės nuotaikos

600 kv. m ploto daugiafunkcėje „OBS Arenos“ erdvėje, kur susijungia automobilių kultūra, technologijos ir gyvenimo stilius, apšvietimui buvo keliami daugiau reikalavimų nei įprastoje komercinėje erdvėje: jis turėjo būti funkcionalus, techniškai tikslus ir kartu pritaikomas prie nuolat kintančių erdvės scenarijų.

Įgyvendindama apšvietimo sprendimus, „Ardenos“ komanda turėjo išspręsti sudėtingą užduotį – suderinti dinamiškai kintančios erdvės poreikius, architektūrinę viziją ir technines šviestuvų galimybes. Kartu apšvietimas turėjo perteikti pačios vietos charakterį – greitį, judėjimą ir lenktynių azartą. Sprendimai buvo vertinami ir projektuojami kompleksškai: nuo reikiamo šviesos srauto, galingumo, optikos ir sklaidos iki valdymo galimybių bei skirtingų ekspozicijos scenarijų.

Vienu ryškiausių architektūrinių motyvų tapo palubėje iš aliuminio profilių bei LED šviestuvų suformuota lenktynių trasos linija. Jai įgyvendinti prireikė ir nestandartinių inžinerinių sprendimų – profiliai buvo lankstomi vietoje, kuriamos netipinės jų sujungimo konstrukcijos.

Bendrajame erdvės apšvietimui pasirinkti linijiniai šviestuvai PXF VIGO su akinimą mažinančia *darklight* optika, o automobilius bei atskiras ekspozicijos zonas išryškinti padeda kryptinė šviesa ir bėgelių sistemos su akcentiniais prožektoriais. Erdvės dinamiką papildė trys didelio skers-

mens RGB LED žiedai ir RGB apšvietimu pabrėžta antresolės linija, suteikianti galimybę keisti šviesos charakterį pagal renginio ar ekspozicijos poreikius.

Tokiuose projektuose kaip „OBS Arena“ šviesa tampa infrastruktūros dalimi – ji turi keistis kartu su erdve, būti itin funkcionali ir jos turi būti tiek, kiek konkrečiu momentu reikia. Būtent čia susitinka architektūra, technologija ir tikslūs apšvietos skaičiavimai, o „Ardenos“ komandos užduotis – tokias architektūrines idėjas paversti techniškai pagrįstu, racionali ir realiai veikiančiu sprendimu.

Nestandartinius baldus poilsio bei darbo zonoms ir konferencijų salės kėdes pagamino UAB „Norts“, kuri pagal sudėtingiausias klientų idėjas bei vizijas preciziškai įgyvendina individualius baldų projektus, viso proceso metu, nuo pirmosios brėžinio iki galutinio rezultato, derindama estetiką, funkcionalumą ir skirdama daug dėmesio kiekvienai detalei.

„Structum“ inf.

ARDENA
norts

grožiui.

3g
kolageno
baltymų
šaltinis

**Beauty
Water**

akvilė
SPA sparkling

Marine Collagen from Iceland

Low Calories

Grape & Birch Juices

3g

**Collagen
protein**

**akvilė
SPA**
sparkling

DOMEIKAVOJE – DAR VIENA PRIEŽASTIS ĮSIKURTI JAUNOMS ŠEIMOMS

Domeikava – didžiausia ir viena sparčiausiai augančių Kauno rajono seniūnijų. Joje šiuo metu gyvena daugiau kaip 12 tūkst. žmonių. Čia noriai kuriasi jaunos šeimos, todėl nuosekliai didėja ir ugdymo vietų poreikis. Jam patenkinti šį rudenį ir atidaryta moderni Domeikavos gimnazijos pradinė mokykla.

„Nauja pradinė mokykla buvo labai reikalinga. Domeikava – auganti gyvenvietė, vaikų čia gausėja, todėl buvo būtina sudaryti šiuolaikines ugdymo sąlygas kuo arčiau gyvenamosios vietos, kartu sumažinant krūvį, tenkantį esamai Domeikavos gimnazijos infrastruktūrai. Naujojoje mokykloje įrengta 20 šiuolaikiškų pradinių klasių, kitų ugdymo, sporto ir bendruomenės erdvių. Čia gali mokytis beveik 480 vaikų. Tai ilgalaikė investicija į Domeikavos ir aplinkinių vietovių ateitį: plečiantis gyvenvietėms, kartu turi būti plėtojama ir šeimoms reikalinga švietimo bei kita viešoji infrastruktūra“, – sako Kauno

* **Andrius Aleksandravičius**
(Kauno rajono savivaldybės archyvo) nuotr.

OBJEKTAS: Domeikavos gimnazijos pradinė mokykla, Bažnyčios g. 3, Domeikava, Kauno rajonas

UŽSAKOVAS: Kauno rajono savivaldybės administracija

GENERALINIS RANGOVAS: UAB KRS

ARCHITEKTAI: „IN ace“ – projekto vadovas Marius Matuliukštis, architektė Jolanta Stefanovič, projekto vykdymo priežiūros vadovas Arvydas Gudelis

rajo savivaldybės administracijos direktorius Mantas Rikteris.

„Mūsų senoji mokykla buvo perpildyta, užėmė visas erdves, o ši mokykla sudaro puikias sąlygas ir pradinukams, ir gimnazistams. Įsirengėme laboratoriją, atskirų mokomųjų dalykų kabinetų, kitų naujų erdvių“, – džiaugiasi mokyklos direktorius Dalius Vibrantis.

Pasak M. Rikterio, naujoji Domeikavos pradinė mokykla neužėmė gamtos vietos – ji pastatyta tarp medžių. Tai ir yra jos didžiausia vertė – dėmesys vaikui ir jo ryšiui su aplinka. Teritorijoje išsaugoti visi medžiai. Vaikai čia auga kasdien

matydamie metų laikų kaitą, ir tai bus natūrali ugdymo dalis. Kauno rajono savivaldybės administracijos direktorius atkreipia dėmesį į pagrindinį pastato akcentą – didelį apskritą langą daugiafunkcėje salėje. Jis veikia kaip gyvas paveikslas – įrėmina medžius, dangų ir šviesą, o salę pavėrčia erdve, kurioje beveik išnyksta vidaus ir lauko riba. Antrojo aukšto terasos suteikia galimybę šiltuoju metų laiku pamokas perkelti į lauką. Tai ne puošmena, o tikra ugdymo erdvė, skatinanti gerą savijautą bei supratimą, kad mokymosi procesas nenutrūksta ir už klasės sienų ribų.

Rangos darbų sutarties vertė – 4 766 156,35 Eur. Lėšas skyrė Kauno rajono savivaldybės administracija ir Europos Sąjunga (ES).

Sprendinius diktavo pirmiausia netipinė sklypo forma

Domeikavos gimnazijos pradinės mokyklos projektavimo darbų rangos konkursą laimėjo ir projektą parengė projektavimo įmonės UAB „IN ace“ komanda, kuri pasitelkdama naujausią BIM projektavimo metodiką jau daugiau kaip 15 metų teikia profesionalius ir efektyvius architektūros, konstrukcijų bei inžinerijos sprendinius, konsultacijas statybos metu ir padeda užsakovams įgyvendinti Lietuvai reikšmingus projektus.

Tūrinį Domeikavos gimnazijos pradinės mokyklos pastato sprendinį, pasak projekto vykdymo priežiūros vadovo Arvydo Gudelio, padiktavo sklypo padėtis, forma ir gyvenimo realybė – kelio apsaugos zona. Tokia

užduotis – siaurame netaisyklingos formos sklype suprojektuoti funkcionalų ir estetišką pastatą – projektuotojams tapo nemenku iššūkiu, tačiau pasitelkę kūrybiškumą ir savo įvairiapusę visuomeninės paskirties pastatų projektavimo patirtį, jie rado kompozicijos požiūriu subalansuotą, maksimaliai efektyvų ir funkcionalų sprendimą.

Pagrindiniam ištęsto tūrio fasadui ramų ritmą suteikia horizontalios langų juostos, pagrindinį įėjimą į pastatą pabrėžiantis konsolinis stogelis, po kuriuo įrengtas aukštas vestibulis stikliniu fasadu. Šiaurinėje pusėje tokios pat aukštos stiklinės laiptinės atveria mokyklos vidaus gyvenimą į aplinką. Pietinėje sportui ir bendruomenės renginiams skirtoje universalios salės sienoje per visą jos aukštį įkomponuotas jau minėtasis apskritas langas, pasak architektų, simbolizuojantis mūsų pasaulį. Architektai taip pat numatė galimybę plėsti mokyklą – įrengti atskirą sporto salę, biblioteką.

Ir eksterjere, ir interjere vyrauja šilti šviesūs smėlio tonai. Jų kuriamą nuotaiką sustiprina medžio imitacijos langų rėmai, jukumo suteikia struktūrinio tinko tekstūra. Interjere karaliauja šviesa, patenkanti pro stiklines laiptinių ir vestibulio vitrinas, užliejanti antrojo aukšto koridorius pro didelius šiaurinės pusės langus. Šviesą atspindi ir sušvelnina šviesios patalpų sienos, o balanso ir harmonijos pojūtį kuria pilkšva grindų danga, jauki natūralaus betono spalva laiptinėse. Klasės išdėstytos pietinėje pastato pusėje, kad jas maksimaliai apšviestų natūrali saulės šviesa.

Akustinės funkcijos suderintos su mokyklos interjero sumanymu

Svarbiausias Kauno rajono savivaldybės tikslas buvo sukurti komfortabilią akustinę mokyklos aplinką.

Akustikai ir patalpų mikroklimatui pagerinti pasirinktos WAYNERR® akustinės plokštės – inovatyvus, Šveicarijoje patentuotas produktas, gaminamas iš natūralaus biopolimero kolageno. Klasėse ir koridoriuose įrengta 1689 kv. m akustinių lubų.

Garsą sugeriančios lubų plokštės WAYNERR®, anot prekių ženklo vadovės Astos Budreckienės, padeda mažinti aidėjimą ir sudaro palankesnes

se, tiek bendrosiose erdvėse“, – sėkmingai įgyvendintu projektu džiaugiasi A. Budreckienė.

WAYNERR® plokščių suteikiamos apdailos galimybės leidžia akustiką puikiai integruoti į interjerą. Mokyklai buvo pasirinktos standartinės 590 × 590 × 20 mm plokščių sistemos, pritaikytos montuoti į pakabinamąsias lubas. Plokščių apdailai architektai pasirinko individualizuotus tapetus, kurie padėjo sukurti vientisą ir jaukų erdvių vaizdą.

„Jei yra poreikis, WAYNERR® gamintojas gali klientams pasiūlyti ir patyrusius meistrus, kurie gali atlikti jo sistemų montavimą“, – atkreipia dėmesį prekių ženklo vadovė.

WAYNERR® stiprybė – akustinės funkcijos, estetikos ir natūralių žaliavų derinimas. Plokščių gamyboje įmonė naudoja natūralų kolageną, o jų apdailos pasirinkimas leidžia gaminius pritaikyti išskirtiniams interjerams.

„Orientuojamės į šveicarišką kokybę ir sklandų bendradarbiavimą su architektais bei užsakovais. Bendradarbiaudami su profesionalais galime pritaikyti standartinius gaminius individualioms patalpoms. Domeikavos progimnazijos projektas parodo, kad akustinės lubos gali būti ir funkcionalus sprendimas, ir svarbi interjero dalis“, – pabrėžia A. Budreckienė.

sąlygas kalbai suprasti. Mokykloje tai ypač svarbu: vaikai turi aiškiai girdėti mokytoją, susikaupti. Koridoriuose šios plokštės padeda mažinti aidėjimą ir kurti komfortiškesnę akustinę aplinką bendrosiose mokyklos erdvėse.

WAYNERR® plokštės pasižymi antibakterinėmis, antialerginėmis ir antistatinėmis savybėmis, todėl ant jų paviršių mažiau kaupiasi dulkės, sukurama sveikatai palanki erdvė mokytis. Be to, plokštės prisideda prie pastato gaisrinės saugos (jų reakcijos į ugnį klasė A2).

„Akustika mums yra ne tik matavimo rodikliai, bet ir kasdienis žmogaus patyrimas – kaip patalpoje girdime, bendraujame ir jaučiamės. Domeikavos progimnazijoje siekėme sukurti akustinį komfortą tiek klasė-

Skirta daug dėmesio mikroklimatui, energijos taupymui ir tvarumui

Dėl vaikų, mokytojų ir mokyklos svečių patogumo naujojoje mokykloje įrengti du „Schindler 3000“ modelio liftai su diržine pavara, užtikrinančia tylų, sklandų judėjimą ir gaminančia elektros energiją. Kitas šių liftų pranašumas – 10 proc. erdvesnė kabina standartinėje šachtoje ir naujos kartos dizaino *Edge light* apšvietimas, sukuriantis šviesią, šiuolaikišką aplin-

ką bei sustiprinantis erdvės pojūtį. Vieno lifto keliamoji galia – 675 kg, kito – 1125 kg.

Pastatas yra A++ energinio naudingumo klasės. Kokybišką vėdinimą užtikrina dvi sistemos su rotaciniais rekuperatoriais, kurių efektyvumas yra ne mažesnis kaip 80 proc. Šiluma tiekama per automatizuotą šilumos punktą. Jis temperatūrą reguliuoja pagal lauko orą, o naktį ir atostogų metu dirba mažesne galia. Klasėse integruoti radiatoriai su ter-

mostatais, koridoriuose ir salėje įrengtas grindinis šildymas. Numatyta, kad vasarą patalpas vėsins VRF sistemos. Karšto vandens sistemoje įdiegtos cirkuliacijos ir terminio dezinfekavimo funkcijos. Lietaus nuotekos iš aikštelės valomos naftos gaudyklėje, naujas vandentiekis sujungtas žiedu su gatvių tinklais, įrengti gaisriniai hidrantai.

„Structum“ inf.

NEMENČINĖS MENO MOKYKLA: IR JAUNUOMENEI, IR VISAI BENDRUOMENEI

Vilniaus rajono savivaldybėje įgyvendintas dar vienas svarbus projektas: ką tik duris atvėrusiame naujame pastate įsikūrusi Nemenčinės muzikos mokykla įgijo daugiau galimybių plėtoti veiklą ir tapo meno mokykla, o greta esanti Konstanto Parčevskio gimnazija turės tinkamos erdvės didesniems renginiams – koncertams, minėjimams, susitikimams. Juose bus kviečiamos dalyvauti ir aplinkinių vietovių bendruomenės.

OBJEKTAS: Vilniaus rajono
Nemenčinės meno mokykla,
A. Mickevičiaus g. 18B,
Nemenčinė, Vilniaus rajonas

UŽSAKOVAS: Vilniaus rajono
savivaldybės administracija

**GENERALINIS RANGOVAS IR
STATYBOS DARBŲ VALDYTOJAS:**
UAB „Aukštinė“

ARCHITEKTAI: UAB „Plėtros
partneriai“ – Gintarė Vabuolaitė,
Žita Gudlevičienė (pastato);
Vytenė Jokimčienė (interjero)

„Mums buvo svarbu, kad ši infrastruktūra būtų daugiavfunkcė, gyva – kad čia nuolat vyktų kūrybinis procesas, augtų jauni talentai ir susitiktų Nemenčinės bei aplinkinių gyvenviečių bendruomenės“, – sako Vilniaus rajono savivaldybės meras Robert Duchnevič.

Sukurtos naujosios modernios, funkcionalios erdvės pritaikytos muzikos ir kitų meno dalykų ugdymo poreikiams, repeticijoms, pasiro-

dymams ir renginiams. Pasak mero, galimybė pristatyti savo pasiekimus – labai svarbi ugdymo dalis: vaikui reikia ne tik mokytis, bet ir parodyti, ką jis sukūrė ir pasiekė.

Nemenčinės meno mokyklos direktorius Valerij Petrovič džiaugiasi, kad naujosios patalpos beveik dešimt kartų didesnės už ankstesnes, todėl mokykla gali priimti daugiau mokinių: ankstesniais mokslo metais čia jų būdavo 188, o šiemet – jau

229. Pridėjus Riešės skyriaus moksleivius, Nemenčinės meno mokykloje savo meninius gebėjimus lavina iš viso 282 vaikai ir jaunuoliai, juos moko 35 mokytojai.

Pasikeitė ir įstaigos statusas – buvusi muzikos mokykla tapo visapuse meno mokykla, atsirado galimybė mokytis ne tik muzikos, bet ir dailės: į dailės pradinį ugdymą priimti 33 mokiniai ir, mokyklos direktoriaus tvirtu įsitikinimu, jų tik daugės. Be to,

mokykloje sudarytos sąlygos mokytis groti vargonais bei mušamaisiais instrumentais.

Labiausiai V. Petrovič didžiuojasi naująja 360 vietų koncertų sale, suprojektuota laikantis aukščiausių akustikos reikalavimų. Tai ne tik suteikia unikalią progą jauniems muzikantams repetuoti bei groti profesionalioje scenoje, bet ir rengti žymių muzikantų koncertus.

„Šios erdvės jaunimui ir Nemenčinės bei viso Vilniaus rajono bendruomenėms taps šiuolaikišku muzikos ir meno saviraiškos centru, kuriame bus ugdoma nauja, kūrybinga ateities karta“, – teigia V. Petrovič.

Reikėjo derinti architektūrinę raišką ir funkcijas

„Siekėme užtikrinti kuriamų pastato erdvių lankstumą, pritaikyti jas skirtingiems naudotojams bei veikloms: meno mokyklai, gimnazijai ir rajono bendruomenei.

Svarbiausia buvo šias skirtingas funkcijas sujungti į vieną pastatą ir kartu sudaryti galimybę joms veikti nepriklausomai. Todėl numatėme atskirus jėjumus, funkcinę zonų atskyrimą ir taip išdėstėme patalpas, kad jomis tuo pat metu būtų galima naudotis netrukdomai“, – pasakoja naująjį pastatą projektavusios UAB „Plėtros partneriai“ architektės Gintarė Vabuolaitė ir Zita Gudlevičienė.

Architektų teigimu, UAB „Plėtros partneriai“, teikianti profesionalias

pastatų ir teritorijų planavimo, architektūrinio projektavimo bei kitų projektavimo sprendinių paslaugas, kiekviename projekte siekia suderinti estetiką, funkcionalumą, aplinkos kontekstą, techninius reikalavimus ir užsakovo poreikius. Šio projekto esminių iššūkiu tapo pastato integravimas į esamą mokyklos bei urbanistinį kontekstą – skirtingais laikotarpiais iškilusių labai skirtingos architektūrinės išraiškos pastatų ansamblį.

Buvo pasirinktas dinamiškas netaisyklingos formos tūris su juodos ir pilkos spalvos fasadais, kabančiomis galerijomis, lengvumo suteikiančiomis skaidriomis stiklo atitvaromis ir vidiniu atrijumi. Tokiu sprendimu ne tik užtikrintas funkcionalumas, bet ir sukurtos jaukios netipinės erdvės pastate ir aplink jį. Antra vertus, naujasis pastatas nekonkuruoja su senuoju centriniu mediniu gimnazijos korpusu.

Daug dėmesio skirta ir patalpų natūraliam apšvietimui bei mikroklimatui: tinkama insoliacija pasirūpinta ir kartu patalpų perkaitimo rizika sumažinta bendrojo naudojimo erdves orientavus į pietvakarius, o klases – į rytus ir vakarus. Papildomu natūralios šviesos šaltiniu tapo atrijos. Skirta dėmesio ir mokinių saugumui: naujas pastatas su esamu gimnazijos korpusu sudaro pusiau uždarą vidinę kiemo erdvę, skirtą rekreacijai, susibūrimams ir lauko renginiams.

Projekte įdiegtos pažangios ir efektyvios inžinerinės sistemos – nuo

ŠVOK iki LED apšvietimo – užtikrina komfortišką, sveiką mikroklimatą bei taupų pastato eksploatavimą.

Naujojo pastato vidaus struktūrą, interjero architektės Vytenės Jokimčienės teigimu, taip pat pirmiausia lemia skirtingos funkcijos. Pastato centre suprojektuota natūralios akustikos pagrindinė renginių salė su scena, pagalbinėmis, techninėmis ir lankytojų patalpomis.

Scenoje įgyvendintas pasaulinio lygio koncertų salėms būdingas dvejopos naudos sprendinys – sumontuota medinių juostelių ažūro siena, suteikianti muzikantams galimybę kokybiškai girdėti vienas kitą bei save. Už sienos kaba akustinės užuolaidos, išskleidžiamos, kai groja visas orkestras, ir suskleidžiamos, kai groja tik grupelė muzikantų. Kartu su medinių juostelių ažūro siena taip efektyviai reguliuojamas garsas scenoje.

Rytinėje pastato dalyje per tris aukštus išdėstytos meno mokyklos erdvės – dailės, choro, solfedžio, fortepijono, pučiamųjų, smuiko ir akordeono studijos.

Skirtingų funkcijų erdves sujungia holai, koridoriai ir galerijos. Atrijai skirtas moksleivių rekreacinės erdvės vaidmuo, vėliau čia numatoma įrengti poilsio zonų su baldais ir įvairia įranga. Pastato interjerą vienija santūri ir aplinkai artima architektūrinė raiška. Pastato erdvės suskaidytos skaidriomis ir neskaidriomis pertvaromis, baldais.

Kaip ir dera, darbų procese pirmuoju smuiku griežė generalinis rangovas

Teisę teikti naujojo Nemenčinės meno mokyklos pastato generalinės rangos paslaugas viešojo pirkimo konkurso būdu laimėjo UAB „Aukštinė“, nuo 1997-ųjų sėkmingai atliekanti generalinės rangos darbus įvairiose statybos srityse. Daugiau kaip 20 metų bendrovė dirba Vilniaus rajone. Per tą laiką buvo pastatyta, rekonstruota, kapitališkai suremontuota bei modernizuota nemažai vaikų darželių, mokyklų ir kitų mokslo bei kultūros paskirties objektų. Iš pastarojo meto darbų pirmiausia paminėtini naujas vaikų darželis Riešėje, rekonstruotas kultūros centras Nemenčinėje ir, be abejo, naujasis meno mokyklos pastatas Nemenčinėje.

„Įgyvendintas Nemenčinės meno mokyklos projektas – gražus pavyzdys, kad ir tipinei įstaigai galima suteikti išskirtinį charakterį“, – pasidžiaugia UAB „Aukštinė“ vadovas Aleksandras Sidorovas. Statybos bendrovė šiame objekte atliko įvairius darbus – nuo pamatų įrengimo iki statybos užbaigimo procedūros. Specializuotiems darbams buvo pakviesti subrangovai.

Vienas sudėtingiausių darbų, A. Sidorovo teigimu, buvo įrengti laikantįjį karkasą iš metalo konstrukcijų.

„Retai pasitaiko viename pastate sumontuoti tiek daug metalinių kolonų ir sijų. Pastatas yra trapecijos formos, sumontuotos metalinės sijos yra vėduklės formos, todėl visos gelžbetoninės perdengimo plokštės buvo pa-

gamintos skirtingo ilgio, jų galai nupjauti skirtingais kampais, kiekviena plokštė turėjo savo vietą aukštų planuose. Aktų salės profiliuotą paklotą laiko penkios 15–20 m ilgio dvitėjinės sijos HEA 650. Šioms trijų dalių sijoms sumontuoti prireikė 200 tonų kėlimosios galios autokrano“, – pasakoja UAB „Aukštinė“ vadovas.

Fasadą puošia žvyno formos fibrocementinės plokštės. Naujasis meno mokyklos pastatas su K. Parčevskio gimnazijos korpusais sujungtas stikline galerija. Pasak A. Sidorovo, tai labai praktiškas sprendimas, ypač svarbus žiemą, – vaikai galės gimnazijos patalpose esančią valgyklą pasiekti neišėję į lauką.

„Skirtingoms erdvėms parinktos skirtingos grindys: fojė ir koridoriuose – liejama danga, o klasėse paklota akustinė vinilinė danga. Fojė sienas puošia klaviatūros formos pano iš dekoratyvinio veltinio, kitur naudotas struktūrinis dekoratyvinis tinkas. Ypatingų sprendimų prireikė įrengiant salės akustiką ir interjerą, – apžvelgia vidaus sprendinius generalinės rangos įmonės vadovas ir priduria: – Projekte visko nenumatysi – klausimų kildavo kiekvieną dieną ir juos turėjome spręsti. Sprendimus, medžiagas ir detales derinome su Vilniaus rajono savivaldybės ir meno mokyklos administracijų atstovais.“

Sukurta išskirtinė natūrali akustika kamerinei muzikai

Meno mokyklos koncertų salėje sukurta natūralios akustikos erdvė, skirta simfoniniams ir kameriniams koncertams. Salės akustinį modeliavimą, skaičiavimus bei konsultacijas atliko tarptautinė akustikos inžinerinio projektavimo ir konsultavimo įmonė „Akukon Lietuva“, o scenos technologijų sprendimus įgyvendino UAB „Sonus exsertus“, atstovaujanti pasauliniu mastu pripažintiems aukštos kokybės įgarsinimo, sceninio bei architektūrinio apšvietimo įrangos, salės kėdžių ir scenos mechanizacijos srities gamintojams.

Abiem minėtosioms įmonėms vadovaujantis Edmundas Žižys pasakoja, kad „Akukon Lietuva“ komanda į projektą įsitraukė nuo pat projektavimo pradžios ir, remdamasi tarp-

tautiniais standartais, atsižvelgdama į salės paskirtį, funkcijas bei siekiamus tokių natūralios akustikos koncertų salių akustinius parametrus, atliko akustikos modeliavimo darbus. Kartu suprojektuotos ir sceninės technologijos: įgarsinimas, apšvietimas, akustinius rodiklius atitinkančios ergonomiškos žiūrovų kėdės bei kintamos akustikos techniniai sprendimai, leidžiantys salę panaudoti ir muzikiniams renginiams, kuriems reikia įgarsinimo.

Akustinės apdailos įrengimo metu „Akukon Lietuva“ akustikų komanda prižiūrėjo visų akustinių sprendimų įgyvendinimo kokybę, atliko tarpinius akustinius matavimus, teikė reguliarias konsultacijas.

„Sonus exsertus“ įmonės specialistai pasirūpino, kad būtų pagamintos komfortiškos ir specifinius garso su-

gerties parametrus atitinkančios žiūrovų kėdės. Jų modelis sukurtas bendradarbiaujant su ispanų gamintoju ir vietos interjero dizaineriais. Pagal pirminę užduotį ir salės paskirtį „Sonus exsertus“ įgyvendinti salės apšvietimo sprendiniai labiau orientuoti į simfoninės, kamerinės muzikos pasirodymus. Bendrasis salės apšvietimas, įskaitant laiptų pakopas, žiūrovų zoną, taip pat visas sceninis apšvietimas valdomi salės priegose išdėstytais lietimui jautriais ekranais, kuriuose iš anksto suprogramuoti scenarijai.

„Turėjome sukurti erdvę, kurioje iš scenos sklindantis natūralus garsas pasiskirstytų tolygiai, atsispindėtų atitinkamais kampais nuo šoninių sienų bei lubų ir pasiektų klausytojus kaip kokybiškas sąskambis. Sukaupta ilgametė patirtis ir kompetencija akustikos srityje leido šią užduotį įgyvendinti be didelių iššūkių. Vis dėlto svarbiausia buvo sukurti patrauklų, unikalią interjerą ir jame integruoti akustinius reflektorius – estetiškus ir nepriekaištingai atliekančius savo funkciją. Kokybiniam efektui pasiekti specialiai šiai salei pagaminti ir kiekvienas tam tikrais preciziškai apskaičiuotais kampais pagal geometrinį išdėstymą sumontuoti 3D akustiniai reflektoriai“, – akustinių sprendinių įgyvendinimo niuansus apžvelgia E. Žižys ir priduria, kad galutinis rezultatas patvirtino pasirinktų sprendinių pagrįstumą: realybėje akustika visiškai atitinka projekto parametrus, o sceninė įranga labai organiškai integruota į sukurtą salės erdvę bei interjerą.

Sėkmingas rezultatas pasiektas bendromis jėgomis

Nemenčinės meno mokyklos projektą įgyvendino nemažai įmonių.

Pavyzdžiui, konstrukcinį paklotą – apkrovas laikančius profiliuotus lakštus – koncertų salės stogui tiekė UAB „Balex metal“, gaminanti ne tik paklotus, bet ir stogo bei fasado dangas, stogo ir sienų priedus, daugiasluoksnes plokštes (*sandwich*), šilumos izoliaciją, trapecinę skardą, šaltai lenktus profilius, lietaus nuvedimo sistemas.

Aukštos kokybės lauko ir vidaus duris, aliuminio ir stiklo fasado sistemas bei vidaus pertvaras, plastikinius langus suprojektavo, pagamino

ir sumontavo įmonė „Velansta“, šias paslaugas nepriekaištingai teikianti jau daugiau kaip dvidešimt metų.

Vilniaus rajono mero R. Duchnevičiaus žodžiais, Nemenčinės meno mokyklos projektas buvo ilgas ir sudėtingas – nuo pirmųjų naujojo pastato idėjų ir planavimo iki durų atvėrimo praėjo beveik dešimtmetis. Antra vertus, tokio masto infrastruktūros projektams įgyvendinti reikia laiko – juk svarbu ir idėja, ir finansavimas, ir pastato pritaikymas realiems bendruomenės poreikiams. Projektas įgyvendintas valstybės biudžeto ir Vilniaus rajono savivaldybės biudžeto lėšomis, visa jo vertė – apie 14 mln. eurų.

„Šiandien svarbiausia ne kiek metų truko procesas, o tai, kad projektas sėkmingai baigtas. Vertę norėčiau matyti ne vien skaičiais. Investicija į švietimą visada yra investicija į ateitį. O investicija į meninį ugdymą – tai investicija į kūrybingus, drąsius ir savo talentais pasaulį kuriančius žmones“, – sako meras, pabrėžęs, kad Nemenčinės meno mokykla – pavyzdys, kokia turi būti šiuolaikinės savivaldybės infrastruktūra.

„Struktum“ inf.

aukštinė
UAB

SONUS

AKUKON

VELANSTA UAB

BALEXMETAL

NAUJAS POŽIŪRIS Į SENAS TRADICIJAS

Tradicinė architektūra tūkstantmečius vystėsi kaip atsakas į vietos klimatą, naudojant šalia esančias medžiagas ir išteklius. Šiandienos tvarios statybos kūrėjai idėjų dažnai semiasi būtent iš protėvių patirties. Laiko patikrinti sprendimai puikiai pritaikomi projektuojant energiją taupančius ir ekologiškus namus.

Pastatai šiais laikais nebėra tik vieno žmogaus individuali vizija. Architektūra gimsta per disciplinų dialogą, jo koordinavimas toks pat svarbus kaip ir kūrybiškumas. Ieškodami naujų tvarių sprendinių, architektai ir nekilnojamojo turto (NT) plėtotojai gręžiasi į tautų istoriją, unikalumą, tradicijas ir filosofiją. Taip kuriami pastatai, kurie ne tik harmoningai įsilieja į kraštovaizdį, bet ir daro minimalų poveikį aplinkai.

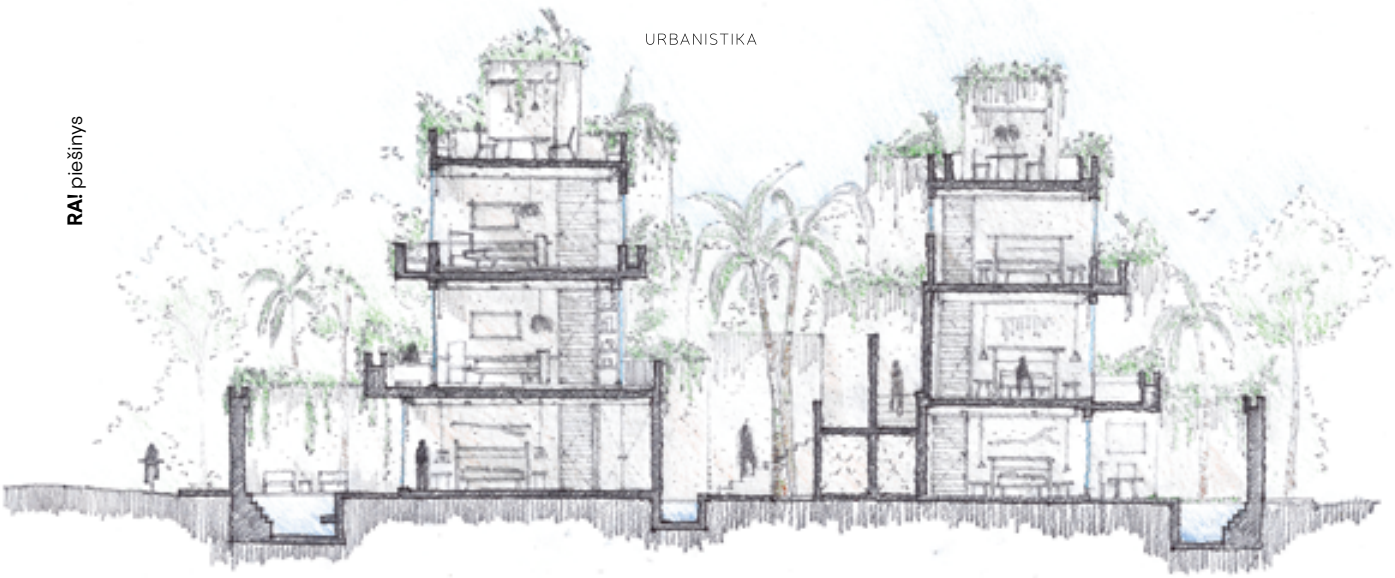
Viena iš plačiausiai architektūroje taikomų filosofijų – japonų vabisabis, mokantis matyti paprastų ir netobulų dalykų grožį. Būtent juo remdamasi architektų studija RA! projektavo gyvenamąjį kompleksą **Hacienda Wabi** Meksikos mieste Tulumė. Architektai sąmoningai atsisakė sterilaus modernaus stiliaus ir pasirinko Mezoamerikos gyvenviečių griuvėsių estetiką, todėl iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad pastatas Tulumė stūkso jau šimtmečius. Komplekse suprojektuotos erdvios terasos, aiškos išorinių laiptų kompozicijos ir fragmentuoti vidiniai kiemeliai, jungiantys 15 privačių apartamentų.

Vabisabio filosofiją geriausiai atskleidžia pastato sienos, padengtos *chukum* tinku, pagamintu iš vietos medžių sūkų ir kalkių. Jis džiūsta netolygiai, lieka natūralių dėmių, skirtingų šviesių atspalvių ir smulkių mikrotrūkių, kurie yra ne brokas, o pastato gyvumo ir autentiškumo įrodymas. Nei komplekso išorėje, nei viduje nėra blizgių detalių ar ryškių spalvų, naudotos tik natūralios medžiagos – grubus vie-

RAI piešinys

* Christian Velasco (RAI archyvo) nuotr.

tos akmuo, medis ir betonas. Laiptai, langai bei terasos išdėstyti netaisyklingai ir asimetriškai, imituojant gamtos natūralumą, kurioje niekada nebūna idealių linijų.

Architektai siekė užtikrinti pastato ilgaamžiškumą – parinktos medžiagos, veikiamos tropinės saulės ir lietaus, sens natūraliai, o specialiose nišose pasodinti džunglių augalai pamažu uždengs sienas, leisdami gamtai tapti visaverte šios erdvės bendraautore. Šiuo metu „Hacienda Wabi“ yra vienas iš daugiausiai apdovanojimų pelniusių architektūrinių projektų Tulume, kai kurie jame esantys apartamentai nuomojami turistams kaip išskirtinės poilsio vietos.

Apžvelkime dar kelias kryptis, kuriose tradicijų interpretacija tokia pat svarbi, o architektų atsakomybė peržengia formos kūrimo ribas ir formuoja tvarumo tendencijas.

* Ariadna Polo (RAI archyvo) nuotr.

SVARBI MISIJA, PATIKĖTA BAKTERIJOMS

Architektas Tsukasa Ono – šiuolaikinės regeneracinės architektūros pionierius ir lyderis Japonijoje. Pasaulyje regeneracinės architektūros teoriniai pagrindai padėti dar XX a. pabaigoje, tačiau T. Ono ir jo įkurta studija „tono Inc.“ padarė ką unikalaus: jie sujungė pasaulinę regeneracijos idėją su senąja japonų civiline inžinerija ir pritaikė požeminį mikrobiologinį (grybienos) tinklą namo **Regenerative Vegan House** pamatų konstrukcijoje. Įgyvendinęs šį projektą, T. Ono pradėtas vadinti vienu ryškiausių šiuolaikinių ekologinės statybos pionierių Azijoje. Už eksperimentinį „Regenerative Vegan House“ projektą jis buvo įtrauktas į prestižinį „Forbes“ NEXT100 sąrašą, o pastatas pelnė daugiau kaip 25 tarptautinius apdovanojimus, tarp jų ir aukščiausią „BIG SEE Architecture Award“ įvertinimą.

Japonijos Jakušimos saloje pastatytas regeneracinis namas „Regenerative Vegan House“ plečia tradicines tvarumo ribas. Tvariais pastatais paprastai siekiama tik sumažinti

žalą gamtai, o T. Ono išklė idėją, kad statiniai privalo gydyti ir turtinti aplinką. Po namo pamatais jis įterpė medienos anglių, skatinančių miško grybienos (micelio) augimą ir tvirtinančių šlaito, ant kurio stovi namas, medžių šaknis bei dirvožemį. Pasta-

tas pakeltas virš žemės, kad netrikdytų natūralių vandens bei oro srautų ir saugotų šlaitą nuo erozijos. Statybose visiškai atsisakyta betono bei gyvūninės kilmės medžiagų – naudota tik vietos kedrų mediena ir kanapių pluoštas, todėl ne-

★ Shu Ito nuotr.

efektyviais mikroorganizmais, kurie patys reguliuoja drėgmės lygį patalpose ir neleidžia veistis pelėsiui. Toks namas ne tik tvarus bei ilgaamžis, bet ir atsparus žemės drebėjimams.

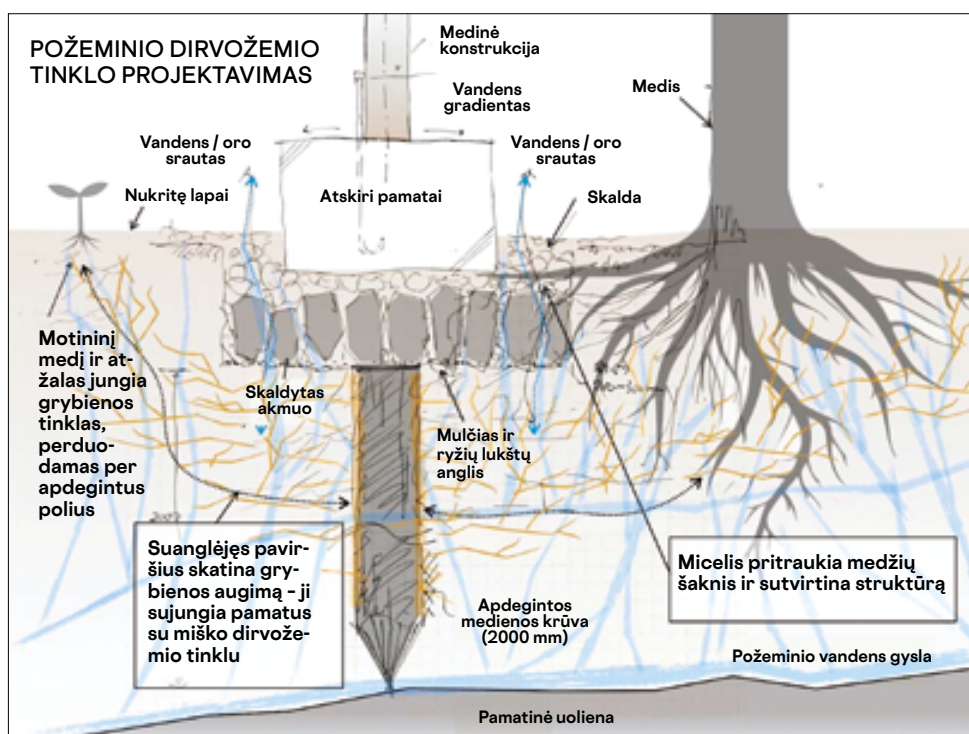
Architektūros studija „tono Inc.“ tokį projektavimą vadina *kinchiku* – architektūros filosofija, kuri grybus, mikroorganizmus ir kitus gyvus ekologinius tinklus pripažįsta kaip pagrindinius projektavimo partnerius. Architektas T. Ono sąmoningai pakeitė vieną raidę japonų kalbos žodyje *kenchiku*, kuris reiškia „architektūra“. Japonų kalba *ken* reiškia „statyti“, o *kin* – „bakterijos“, „grybai“. Taigi, *kinchiku* būtų „bakterijų architektūra“, o T. Ono – „bakterijų architektas“.

★ Rui Nishi nuotr.

beeksploatuojamas namas ilgai natūraliai suirs, nepalikęs atliekų. Namas yra energiškas autonomiškas (*off-grid*), jo gyventojai tapo neatsiejama ekosistemos dalimi ir aktyviai prižiūri aplinkinį mišką.

Saugodamas šlaitą nuo erozijos, vietoj namo pamatų architektas pritaikė senovinį *ishibadate* metodą – medinės namo kolonos pastatytos ant natūralių lauko akmenų nenaudojant jokių metalinių detalių ar skiedinio, tik jų apačios paviršius idealiai išpjautas pagal akmenų paviršių, o aplink juos iškastos duobės užpildytos medienos anglimis ir organinėmis medžiagomis, ne tik skatinančiomis grybienes augimą, bet ir užtikrinančiomis gerą dreną. Namo karkasas surinktas pasitelkus tūkstantmetę japonų stalių techniką *kigumi* nenaudojant vinių, varžtų ir klijų. Visos preciziškai išpjautos medinės sijos sklandžiai sujungtos ir sutvirtintos tik kietmedžio kaiščiais.

Siekiant apsaugoti namą nuo Jakušimos salos drėgmės ir purvinių, išorinėms sienoms apdorojami pasitelktas *yakisugi* metodas – lentos tyčia apdegintos iki suanglėjimo, kad visiškai neįgertų vandens ir būtų atsparios vabzdžiams kenkėjams. Arčiausiai dirvožemio esančios namo konstrukcijos padengtos natūraliu persimonų vaisių tanino ekstraktu, kuris veikia kaip stiprus antiseptikas. Vidaus sienos padengtos natūraliu tinku su

★ T. Ono piešinys. Požeminio dirvožemio tinklo projektavimas

ĮKVĖPIMO ŠALTINIS - LIAUDIES STATYBA

Meksikos architektų tandemas – sutuoktiniai Salvadoras Romanas Hernandezas ir Adela Mortera Villarreal, projektuodami **Casa Gruta** (dar žinomą kaip „Gruta House“) Valjadolido mieste Jukatano pusiasalyje (Meksika), moderniai interpretavo etninės-vernakuliarinės architektūros principus.

Etninė-vernakuliarinė architektūra – tai tradicinė liaudies statyba be profesionalių architektų, jos evoliuciją diktuoja pati bendruomenė ir jos sukaupta patirtis. Pasirinkus šią kryptį, naudojamos tik vietos statybinės medžiagos (pavyzdžiui, mediena, molis, šiaudai, akmuo) ir architektūra visiškai pritaikoma prie vietos klimato sąlygų bei aplinkos. Etniniai namai statomi pasitelkus iš kartos į kartą perduodamus tradicinius amatus ir vietos statybos būdus, todėl kiekvienas regionas įgyja jam vienam būdingą unikalų architektūrinį identitetą. Šioje statyboje funkcionalumas visada svarbiau nei estetika. „Casa Gruta“ projekte vernakuliarinė architektūra kūrėjams tapo didžiuoju įkvėpimo šaltiniu.

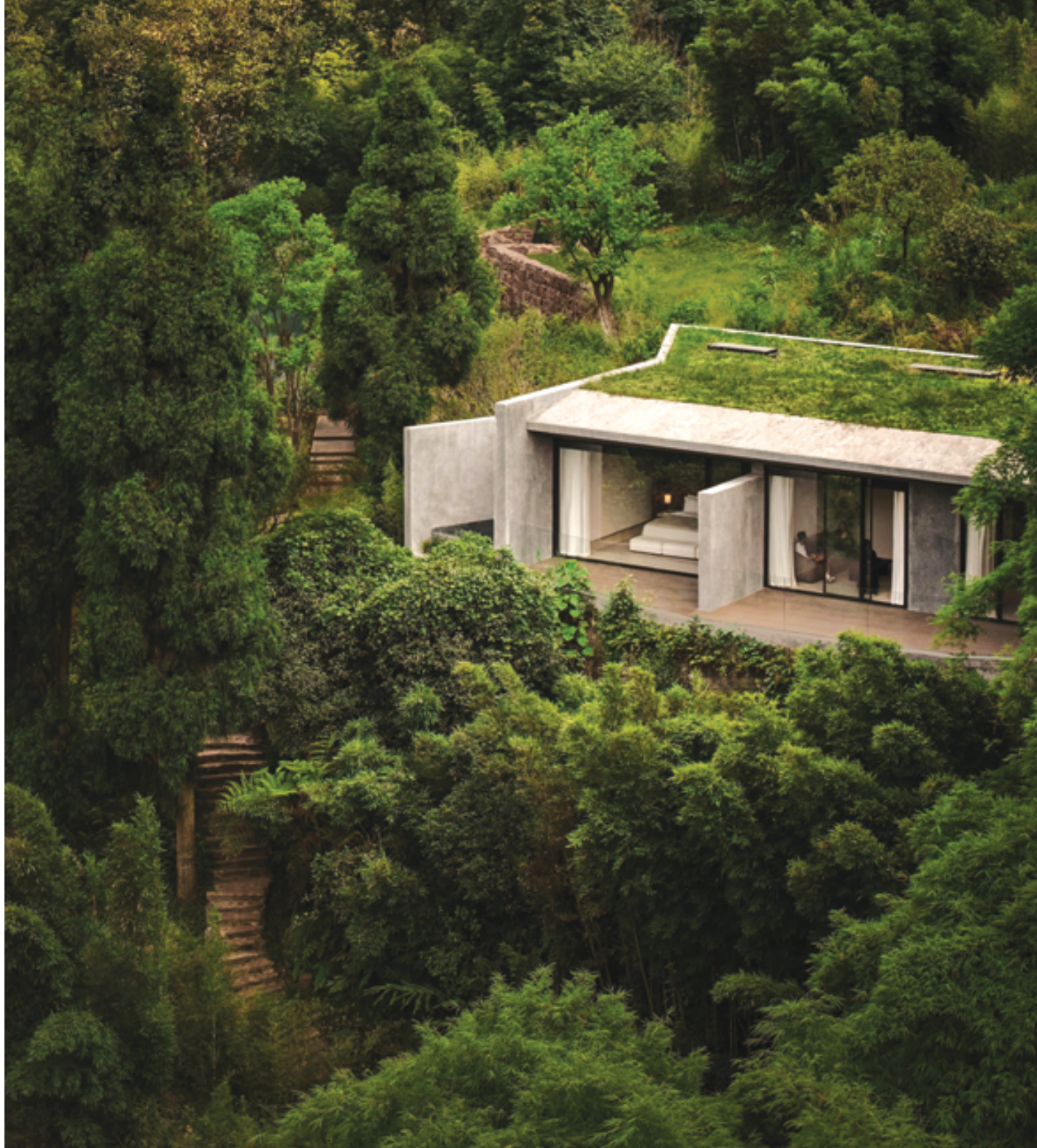
Architektų teigimu, juos įkvėpė Jukatano pusiasalio gamtiniai dariniai – uolos, grotai ir senotai (tam tikro tipo karstiniai ežerėliai), tūkstantmečius formavę majų ryšį su aplinka bei jų sampratą, kas yra patikimi namai.

Nors pastato fasadams naudotas betonas, jo pilkai žalias pigmentas ir tekstūra yra parinkti taip, kad atkartotų vietinį krašto vaizdą ir uolienas. Natūrali kedro mediena tiesiogiai atspindi Jukatano regiono augaliją. Ties pastato įėjimu suformuoti vandens elementai ir pasodinta tradicinė tuopa – kaip pagarba majų apsiavymo ritualams žengiant į senotus. Projektas suplanuotas kaip vientisa, įtraukianti architektūra, kurioje tuneliai, skliautuotos lubos ir vidiniai kiemeliai su vandens telkiniais kuria natūralaus prieglobsčio bei ramybės jausmą. Pastato tvarumo esmė – ne technologijos, o glaudus ryšys su gamta ir pasyviosios architektūros principai. Projektas pelnė prestižinį Nacionalinį architektūros ir interjero dizaino apdovanojimą (AAI) ir tarptautinio konkurso „Architecture MasterPrize“ įvertinimą.

KURIAMA DANGAUS IR ŽMOGAUS VIENOVĖ

„Studio J. Bridgland“ architektų suprojektuotas kurortas **ZOLAND Emei Resort** Kinijoje, Emėjaus (*Emei*) kalno papėdėje, – išskirtinis tvarumo pavyzdys. Jame šiuolaikiniai ekologiniai sprendimai susilieja su gilia kinų filosofija *Tian Ren He Yi*, deklaruojančia žmogaus ir gamtos vienovę. Taikydami šią filosofiją, architektai turi būti ypač atidūs gamtai. Statiniai negali būti atskirti nuo aplinkos, jie privalo tapti integralia harmoningo gamtos pasaulio dalimi.

„Studio J. Bridgland“ komanda, vadovaudamasi *Tian Ren He Yi*,

užuoat stačius naujus kompleksus laukinėje gamtoje, nusprendė renovuoti bei regeneruoti jau egzistavusius apleistus kaimo pastatus, taip buvo išsaugotas natūralus kalno reljefas ir išvengta masinių žemės kasi-mo darbų. Architektai suprojektavo mažesnio tūrio pastatus, atkartojančius kalno šlaitų formą, o esama miško augalija kartu su seniausiu slėnio lauramedžiu buvo integruota į vidinius kiemus.

Pastatų ekologiškumą ir energinį efektyvumą pabrėžia žalieji stogai, suformuoti iš vietos grunto ir natūralios miško augalijos. Šiuo sprendimu pastatai vizualiai priderinti prie

medžių lajų ir užtikrinta efektyvi natūrali šilumos izoliacija – vasarą patalpos saugomos nuo perkaitimo, o žiemą jose sulaikoma šiluma ir sumažinamas energijos poreikis. Tvarumo principas išlaikytas ir renkantis statybines medžiagas: dominuoja sodriai raudonas vietos akmuo, skalūnas ir kedro mediena, atgabenti iš gretimų Lešano (*Leshan*) bei Emėjaus vietovių, taip gerokai sumažinant transportavimo sukeltą anglies dvideginio pėdsaką. Ilgaamžės natūralios medžiagos ir rankomis apdirbtas betonas ilginiui apsamos ir taps neatsiejama kalno ekosistemos dalimi.

PASITELKIAMI VIETOS GAMTOS PRIVALUMAI

Pro „Architizer A+Awards“ žiuri akis neprasprūdo viešbutis **Nachan The Antique Courtyard Hotel** Čiang Kane (*Chiang Khan*), Tailando Loei provincijoje šalia Mekongo upės, – jis tapo tvarios svetingumo architektūros kategorijos laureatu. Viešbutis pastatytas remiantis bioklimatine atogrąžų architektūra, kurios vienas iš prioritetų – sukurti maksimalų komfortą karšto ir drėgno klimato zonose nenaudojant mechaninio vėsinimo. Ši architektūros kryptis vadovaujasi pasyviosiomis mikroklimato gerinimo strategijomis, jos ekologinių idėjų esmė – žiedinės ekonomikos ir tvarios inžinerijos sinergija.

Architektų studija „PAVA architects“ viešbutyje atsisakė dirbtinės fasado izoliacijos ir suprojektuotuose

pastato tūriuose integravo pasyviuosius sprendinius, pritaikydami erdves prie karšto bei drėgno Tailando oro. Platūs stogų karnizai sukuria didžiulį šešėlį ir saugo medines sienas nuo tiesioginės saulės kaitros bei musoninių liūčių. Fasadams panaudotos vertikalios medinės žaliuzės veikia kaip apsauginis filtras – blokuoja saulės spindulius, tačiau praleidžia dienos šviesą ir leidžia orui laisvai judėti. Išskaidžius pastatus mažesniais segmentais ir pasitelkus vėsinančius oro srautus, plūstančius nuo greta tekančios upės, užtikrinta efektyvi kryžminė ventiliacija. Prie vėsesnio mikroklimato palaikymo prisideda ir vietos medžiagos, kaip drėgmę reguliuojantis molio tinkas.

„PAVA architects“ pagrindine viešbučio statybine medžiaga pasirinko kietmedžių medieną, surinktą iš nugriautų vietos namų bei senų ryžių

malūnų. Bendradarbiaudami su vietos amatininkais, architektai pritaikė tradicines medžio apdirbimo technikas ir taip išsaugojo natūralų medienos paviršių.

Sena mediena panaudota ne tik reguliuojamoms fasado žaliuzėms bei lamelėms, bet ir pastatų karkasui bei sijoms. Tiksliai apskaičiavus konstrukcijų tarpatramius, sumažintas pačių sijų storis ir išlaikytas maksimalus jų tvirtumas. Dėl to buvo galima suprojektuoti ir antresolinius, į išorę išsikišusius viršutinius aukštus, taip sumažinant pamatų plotą ir suformuojant plačius lauko balkonus bei terasas.

Sklype išsaugoti visi brandūs medžiai ir kita augalija, sugerianti lietaus vandenį. Teritorijoje suformuoti kanalai bei tvenkiniai musonų sezono metu surenka vandens perteklių, o sausuoju periodu tampa aplinką vėsinančia sistema.

1. Mediniai grebėstai
2. Medinės gegnės
3. Medinės sijos
4. Medinės kolonos
5. Gelžbetoninės kolonos
6. Gelžbetoninės perdangos
- A Viešbučio registratūra
- B Viešbučio kambariai

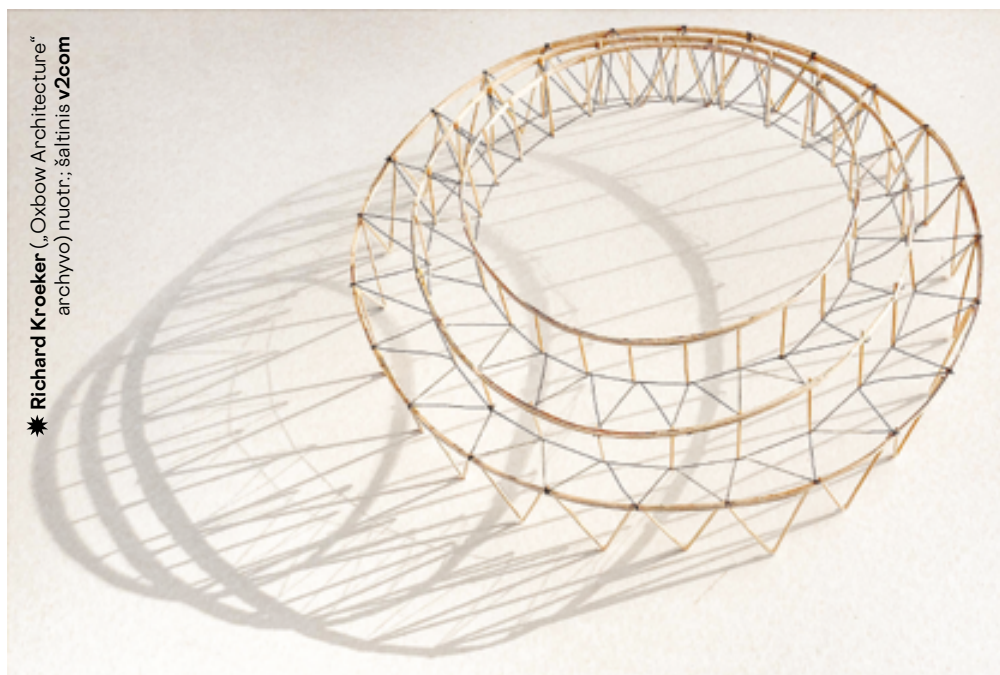
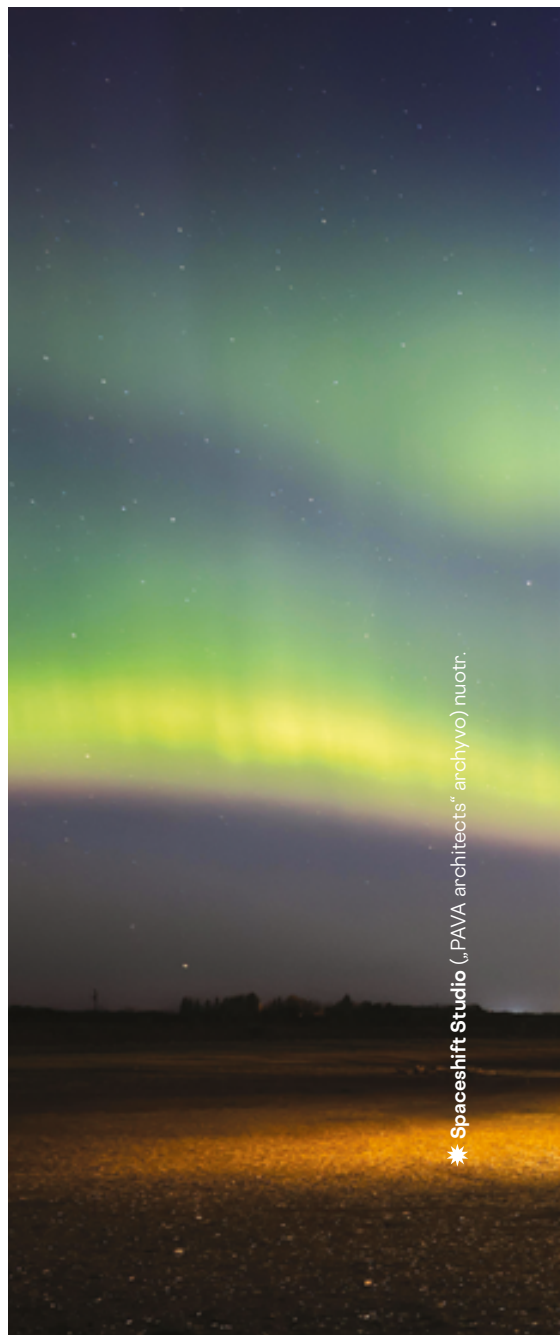
VADOVAUJAMASI SEPTYNIŲ KARTŲ TAISYKLE

Kanados Saskačevano provincijoje iškilo išskirtinis medinės architektūros statinys **Muscowpetung Powwow Arbour**. Šią tradicinių susibūrimų ir vasaros švenčių erdvę, skirtą vietos bendruomenei „Muscowpetung Saulteaux Nation“, suprojektavo architektų studija „Oxbow Architecture“ kartu su architektu Richardu Kroekeriu. Apskritimo formos statinys įkvėptas tradicinių prerijų palapinių. Masyvus stogas sukonstruotas iš natūralių, neapdirbtų medžių rąstų, atsisakant dirbtinių inžinerinių sistemų ir pasitelkiant tik natūralią vėjo ventilaciją.

Pastatas suprojektuotas vadovaujantis vadinamąja čiabuvių septynių kartų taisykle, kurios esmė – kiekvienu šiaandieniu sprendimu užtikrinti tvarią ir saugią aplinką ateinančioms kartoms. Šiaurės Amerikos indėnų statybos filosofija grįsta ne estetika ar pelnu, o dvasiniu ryšiu su žeme. Dauguma tradicinių statinių – tipiai, vigvamai, sueigų (*pow wow*) pavėsinės – yra apskritimo formos. Įėjimai beveik visada nukreipti į rytus, kad pasitiktų tekančią saulę. Kiekvienas statybos sprendimas priimamas galvojant apie ateitį. Vertinama, kaip pastatas ir išteklių naudojimas paveiks žmones bei gamtą po septynių kartų. Statoma tik tiek, kiek reikia išgyventi, nepalikant ilgalaikių randų žemėje.

Naudojamos tik tos medžiagos, kurios aptinkamos aplinkui (mediena, oda, akmenys, žolė). Sugriuvęs pastatas privalo natūraliai supūti ir grįžti į žemę.

Čiabuvių statybos filosofija besivadovaujantys architektai projekte panaudojo ir ypatingą stogo konstrukcijos sprendinį – inžinerinę lynų sistemą, kurią paprastai vietiniai naudoja būgnams gaminti. Kaip tradicinis būgnas išlaiko savo formą, nes jo oda yra tolygiai įtempta aplink medinį rėmą naudojant virves, taip ir šio pastato lengvą apskritą stogą iš neapdirbtų vietos rąstų tvirtai laiko plieniniai lynai, nereikėjo masyvių, sunkiai transportuojamų, aplinkai žalingų gelžbetoninių sijų ir sudėtingų metalinių jungčių. Stogo sistema veikia tempimo ir gniuždymo jėgų pusiausvyros principu, todėl sukurta net 1275 kv. m vientisa atvira erdvė be jokių vidinių atraminių kolonų. Tokiu sprendiniu maksimaliai sumažinta CO₂ emisija statybų metu, be to, vietos bendruomenės nariai galėjo patys, nenaudodami sunkiosios technikos, statybvietėje surinkti stogo karkasą. Dėl unikalios architektūrinės bei filosofinės vertės šis projektas pelnė tarptautinį pripažinimą, be kita ko, ir „World Architecture Festival“ kultūros kategorijos apdovanojimą bei prestižinį Kanados generalgubernatoriaus architektūros medalį (*Governor General's Medals in Architecture*).

* Richard Kroeker („Oxbow Architecture“ archyvo) nuotr.; šaltinis v2oom

* Spaceshift Studio („PAVA architects“ archyvo) nuotr.

Interjero autorė Donata Skorupskaitė (@artiste.lt); Lino Adinavičienės (@lina_adi_photography) nuotr.

Didelis audinių pasirinkimas. Specialūs akustiniai audiniai biurams ir namams. Šiuolaikiniai mechanizmai – elektriniai karnizai, elektrinės romanetės ir kt. Kūrybingi užuolaidų salono „Celestina“ dizaineriai, profesionalūs siuvimo meistrai, pasitelkę patirtį, įgūdžius, šiuolaikines medžiagas ir technologijas, įgyvendins sudėtingiausias Jūsų vizijas!

Akustinės lamelės – tylai ir estetikai

Atraskite modernų sprendimą savo erdvei – akustines lameles, užtikrinančias estetiką ir ramybę.

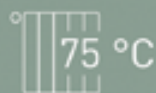
MODERNAUS DIZAINO AKUSTINĖS LAMELĖS:

- Sumažina triukšmą iki **13 dB**
- Paslepia įrenginius
- Yra lengvai pritaikomos įvairiems projektams

„AQUAREA“ T-CAP M SERIJOS ORAS-VANDUO ŠILUMOS SIURBLIAI

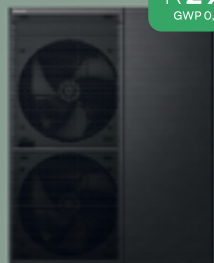
Tiekiamo vandens
temperatūra iki 75 °C,
net kai lauke iki -15 °C.

T-CAP veikia ir kai
lauko temperatūra
nukrinta net iki -28 °C

Tylus veikimas
vos 29 dB(A)
5 m atstumu

R290
GWPO.02

„Aquarea“ M serija – naujausios kartos oras-vanduo šilumos siurbliai su natūraliu R290 šaltnešiu. Tai novatoriška, mažai elektros energijos naudojanti ir itin naši šildymo, vėsinimo ir buitinio karšto vandens ruošimo sistema, tinkanti tiek seniems, tiek naujiems pastatams. Tikra revoliucija dizaino, efektyvumo ir ryšio srityse.

Dėl „Aquarea“ T-CAP technologijos ir naujo kompresoriaus su įpurškimo technologija, „Panasonic“ šilumos siurbliai veikia net ir lauko temperatūrai nukritus iki -28 °C, o vardinį šildymo pajėgumą išlaiko net esant -15 °C, nenaudojant elektrinio šildytuvo.

heating & cooling solutions

aircon.panasonic.lt